

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér, vasúti áfiumásokon 12 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 789. Kiadóhivatal 706.

A gárda.

Budapest, november 4.

A miniszterelnök ur, aki olyan elpusztíthatatlan bonhomióval hirdette, hogy ő nem terminushoz kötött miniszterelnök és várhat, amíg az ellenzék kifárad: most egyszerre mégis csak terminushoz érkezett. Novemberben vagyunk s ő nem akar tovább várni. Novemberben vagyunk s ő most már beledöbja magát Tisza István erőszakos karjaiba. Történjék, aminek történnie kell. Ha Tisza akarja átvenni a vezetést: ő nem ellenkezik tovább. Ha Tisza le akarja törni az obstrukciót: ő behunyja a szemét. Legyen meg a Tisza akarata. A miniszterelnök ur behunyt szemmel megy az események elé.

Az ember kísértésbe jöhetne, hogy elgunyolódjék a miniszterelnökön, aki nincs terminushoz kötve s november érkezévével mégse vár tovább. De nem kell a miniszterelnök uron gunyolódni, mert a miniszterelnök urnak éppen az volt a legnagyobb ravaszága, hogy önmagát kezdettől fogva úgy állította be, mint aki a saját érzelmeire nézve a világ legbékekessebb és legtürelmesebb politikusa s aki valami erőszakos lépésre önszántából sohasem fogja magát elhatározni. Ő nem Nero, aki rombolni akar, ő Trylbi, akit csak valami gonosz Svengali nyugdízhat le s kényszeríthet rossz utra. Szánalmat kért maga iránt, mint aki nem akar áldozatok vérében fürödni, hanem maga lehet esetleg az ártatlan áldozat. De mikor így állította be magát, az már a legnagyobb ravaszság volt. Mért ne mondta volna magát békeszeretőnek, mikor tudta, hogy ott van mellé Tisza István, aki a harcra akarja? Mért ne adta volna a galambot, mikor tudta, hogy a prédát minden percében kész elhozni az ölyv. Tisza István? Igenis, nyugodtan maradhatott a türelmes politikus, mert ott volt mellette a legtürelmetlenebb politikus. Nyugodtan hirdethette, hogy ő nincs terminushoz kötve, mert tudta, hogy Tisza István majd szab magának terminust. Ha aztán Tisza István elveszti a türelmét s megkísérli az erőszakot: akkor a felelősség is Tiszáé lesz, nem az övé. Őt mindenki sajnálni fogja, mint a Tisza-Svengali Trilbyjét. Szegény miniszterelnök! Tisza vitte az erőszakos kalandba. Hogy pedig a Tisza vállalkozása kétes is lehet? Annál jobb. Hiszen ez a Tisza egyuttal legfélelmeesebb konkurrens a miniszterelnök urnak. Már is úgy beszélnek róla, mintha ő volna az egyedüli és legfőbb vezér, nem pedig Khuen. Mi történhetik tehát? Ha sike-

rül Tisza vállalkozása: az Khuennek fogja a kikapart gesztenyét jelenteni. Ha pedig az erőszakba beletörik a Tisza bicskája: nohát akkor a legfélelmeesebb konkurrens törte össze magát. Mindenképpen csak a miniszterelnök lehet a nyertes. Mert Tisza vagy meghozza neki a kikapart gesztenyét, vagy elpusztul az utjából. Nem kell tehát a miniszterelnök uron gunyolódni. Ebben az egész manőverben ő viselkedett legravaszabban.

Tisza pedig súlyos lépésekkel indul föl az elnöki székbe. Azért, hogy hajlandó vállalni az elnökséget, még nem kellene fölötte pálcát törni. Megvan hozzá a képessége és a tekintélye, talán többre is. Hogy éppen ezekben a kritikus órákban akarja az elnökséget vállalni, még azért sem kellene rá feltétlenül gyanakodni. Végre is, Tisza Istvánnak igazán van veszeni valója s mért kelljen róla fölteni, hogy okvetetlenül a házszabályok elgázolására készülődik? S ha mégis annyi elfojtott indulat készül explodálni Tisza István elnökségének pusztá hérére is, annak okát bizonyos kísérő körülményekben kell keresni. Mert nem Tisza István vállalkozása az, ami ingerel. Ha Tisza jönni akar, az ellenzék őt is készen várja. Ha Tisza erősebb akar lenni, talán telik még néhány zsákkal az ellenzék erejéből is. S ha az ellenzék meg tudta óvni a jogait egy Szilágyi Dezsővel szemben, meg fogja tudni óvni Tisza Istvánnal szemben is. Más az, ami Tisza jövetelében ingerel. Még nem volt elnök, akit olyan furcsa induló hangjai kísérték volna fel a dobogóra. Últ abban az elnöki székben Szilágyi is, Apponyi is, de olyan harczi indulót nem bumberdóztak körülötte a kis politikai muzsikusok, mint Tisza István körül. Még jóformán ki se látszik a távol ködéből Tisza István elnöki alakja s a gárda, a híres gárda, már vadul éneklé, hogy: „ha pedig az ellenzék ki akarná kezdeni Tisza Istvánt, hát az önkéntes elnöki mentők, a munkapárt gárdistái, olyan megtorlással fognak gondoskodni, amelyet még nem látott ez a parlament.”

Nos, tisztelt közvélemény, mit teszszik szólni ehhez a brutális melódiához, ehhez a martalóc-indulóhoz? A gárda már eleve fenyegetőzik, mintha ő jobban volna informálva, hogy milyen szándékokkal megy fel Tisza István az elnöki székbe. Ő már tudja, hogy az ellenzék feltétlenül fel fog azon habórodni, amit Tisza csinálni akar, tehát már előre kiordítja, hogy jaj azoknak, akik Tiszát zavarni vagy éppen bántani merészelnék! Egy bántó hang — és akkor a gárda olyat tesz, amelyet még

nem látott ez a parlament. Hát pedig, ugy-e tisztelt közvélemény, ez a parlament már látott egyetmást? Ez a parlament látott tintatartókat repülni, látott miniszteri és elnöki székeket romokban heverni, látott darabontokat kiverni, látott egy fanatikus Kaas Ivort revolverrel Perczel Dezsőre lesni, látott és hallott ezenkívül fölemelt öklöket és fölemelt hangokat: de a gárda, mint a martalóc-indulóból kihangzik, mindezeket is tud akar licitálni. Olyat akar tenni, amit ez a parlament még nem látott. Hát mi lehet az? Bokszerekkel jönnek, tomahawkokkal jönnek, lassókkal jönnek, ágyúkkal jönnek? Sülyesztöket állítanak és aknákat furnak, hogy a renitens ellenzékét pokolra küldjék vagy levegőbe robbantsák? Mit terveznek? Mit csinálnak? Rettenetes. S mi mégis azt mondjuk, hogy nem arra vagyunk kíváncsiak, mire kész a gárda, hanem arra, hogy milyen erőszakra tartják ők Tisza Istvánt képesnek, ha már eleve azt gondolják, hogy ilyen noch nie dagewesen módon kell megvédelmezni az ellenzék ellen? Mert mi egyelőre még Tisza Istvánról se akarunk a legrosszabbat feltételezni. Mi, ha rá nem kényszerít az ellenzék, Tisza Istvánról azt akarjuk fölteni, hogy elég volt neki egy szerencsétlen kísérletből s nem akarja magát Perczel Dezső után a mélységbe vetni. De ha a gárda ilyen martalócindulóval kíséri az elnöki székbe, akkor a gárda az, mely előre gyanussá teszi Tisza István vállalkozását.

Tisza István, mi is elismerjük, erős ember, kaliberes politikus. Ha bajunk volt vele, elintéztük a dolgunkat és el fogjuk vele intézni most is, ha szükség lesz rá. De Tisza Istvánnal, aki férfi és nem azokkal a kis névtelenekkel, akik ott hajbókolnak és ott izléstelenkednek körülötte. Hogy Khuen-Héderváry milyen ravaszágából engedi maga helyett Tisza Istvánt cselekedni: azt végezzék el ők ketten egymás között. Hogy Tisza István milyen titkos reményekkel közeledik az obstrukció ellen: azt majd elvégzik egymás között az új elnök, ha sikerül azzá lennie és az obstrukció, mely megbirkózott már egy-két erős ellenféllel. De a fenyegető és a noch nie dagewesen indulóját recsegető gárda eszünkbe juttatja annak a híres állatszelidítőnek itéletét, aki azt írja memoárjaiban: „harmincz éve járok a vadállatok ketreczébe, de engem még sohse bántottak az oroszánok, csak a — bolhák.” Nos, mi sem tartunk se Khuentől, se Tiszától, mert különb oroszánokat is meg tudott már zabolázni az ellenzék és a nemzet. De a gárda, mely ilyen

martalóc-indulót fuj, az kellemetlen. Attól még az állatszoliditónak is félnie kell. Éppen mert kellemetlen.

Budapest, november 4.

A képviselőház ülése. A képviselőház hétfőn ülést tart; napirend: névszerint való szavazások és a véderőjavaslat általános tárgyalásának folytatása.

A fiumei kormányzó Budapestén. Fiuméből jelentik: Wickenburg István fiumei kormányzó holnap, a hó 5-én Budapestre utazik, hogy gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnöknek fiumei ügyekről jelentést tegyen.

Horvátország választás előtt. Zágrábról jelentik: Tekintettel arra az a hó 1-én kelt legfelsőbb kéziratra, amely a hó 7-ikére egybehívja a horvát országgyűlést, dr. Papratovic első alelnök a nevezett nap délelőtt 10 órájára ülést hívott össze. Az egész horvát sajtó az országgyűlés egybehívásának ügyével foglalkozik s hangsúlyozza, hogy kétségtelen az, hogy az a királyi kirat, amelyet fel fognak olvasni, az országgyűlés feloszlását mondja ki. A kormánypárti lapok szerint a ház feloszlása logikus következménye az alkotmányos álláspontnak, amelyet a bán szem előtt tart. Mint hogy a király nem fogadta el a bán lemondását és bizalmát fejezte ki előtte, másrészt az országgyűlés az állami és népiérdekekkel szemben nem képes eleget tenni kötelességeinek, a helyzet tisztázásának nincs más módja, mint a ház feloszlása. — Eszékéről legközelebb tekintélyes polgárok küldöttsége Zágrába megy, hogy az Eszék-alföld városi mandátumot Erosán Frigyes igazságügyi osztályfőnöknek ajánlja fel, aki ezéki születésű és annak idején Eszék város polgármestere is volt. Megválasztása biztosnak tekinthető.

Főispánok jönnek-mennek. Zalapergszegről jelentik: Balás főispán installálására az alispán a közgyűlést november 15-ére hívta össze. — Udvarhelymegye főispánja hosszas szabadságra utazott, amelynek letelte után nem fog visszatérni állásába. Mint jelentik, udvarhelymegyei irányadó körökben az a hír terjedt el, hogy a főispán állását politikai okok miatt hagyja el.

Döntő mérkőzés.

— Elnökválság — nagy harezok. —

Hírek a politikai küzdőtérrel.

Budapest, november 4.

Hétfőn újra összeül a képviselőház s minden jel szerint e napon meg is kezdődik a döntő mérkőzés az ellenzék és a kormány között. Még az utolsó szó ugyan nem hangzott el, de holnapra talán már ezen is túl leszünk. Holnapra adott ugyanis terminust a miniszterelnök a házelnökségnek arra, akar-e vállalkozni a házszabályoknak az eddigtől eltérő használatára, a Tisza-féle obstrukció-ellenes magyarázatra? A válasz aligha kétséges. Ugy tudjuk, sem Berzeviczy, sem Kabós Ferenc nem volt kapacitálható, hogy a régi gyakorlatól eltérjenek. Az elnökválság tehát kikerülhetetlennek látszik. Hétfőn vagy kedden már a Ház színe előtt lesz Berzeviczy lemondólevele. A kormánynak s a munkapárt harezias részének egyedüli elnökjelöltje — Tisza István.

Amint hírlik, hétfőn, a költségvetésről való bizottsági jelentés benyújtása kapcsán, gróf Héderváry szólásra fog emelkedni s kérni fogja a Házat, illetve az ellenzék, hogy az obstrukció beszüntetésével tegye lehetővé a budget tárgyalását. A kisebbségi pártok vezetői, miként a költségvetés előterjesztésekor, úgy ezuttal is ki fogják jelenteni, hogy normális viszonyok között hajlandók idejében átengedni a jövő évi előirányzatot. Erre bizonyára ismét a miniszterelnök fog nyilatkozni s hivatkozással erre a készsége, kérni fogja, miután a véderő-javaslatához nagy érdekek fűződnek s ezt a napirendről le nem veheti, tárgyalja ezt a Ház délelőtt, délután pedig a költségvetést. A parallel-üléseknek ez a bekarangozása lesz a harezai riadó, amely a bizonyára tömött sorokban fölvonuló pártok első összecsapását fogja eredményezni. A lehove-

sebb megütkezés azután az elnök-választás körül várható, minthogy Berzeviczy lemondásának tudomásulvételét zajos obstrukció alapjául akarja fölhasználni a kisebbség. Hogy ezzel szemben mire megy majd Návay, a vihar-elnök, az még nagyon is vitás.

A nagy hadilárma közepette azonban a béke-hírek sem szüntek meg. Egy kormány-párti korifeus ma tudósítónk előtt azt hangoztatta, hogy a kompromisszum még most is nyélbeüthető, még pedig tizenöt perc alatt. E szerint a kormány hajlandó volna:

1. ha a véderőjavaslatot általános-ságban elfogadják, annak a részletein, mint már ismételtelen kijelentette, megfelelő technikai, szociális és pénzügyi módosításokat tenni;

2. kész garantálni a kilenczes bizottság programjának teljes végrehajtását, beleértve a zászló- és jelvénykérdés rendjének is;

3. a választói reformot a kormány 1912-ben okvetlenül benyújtáná s kötelezné magát, hogy ennek elfogadását nem teszi pártkérdéssé, ami egy új alakulás lehetőségét foglalja magában;

4. a házszabályrevíziót megegyezés esetén csakis az új választójoggal összefüggésben kérné a kormány.

Ez igen tetszetős beállítás és ez a béke-alap tárgyalható is lenne, ha nem állna Khuen mögött Tisza István, az erőszak apostola. És hogy a kormány mennyire nem gondolja komolyan a béke szükségét, ezt mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a belügyminisztériumban a miniszterelnök és Jakabffy, valamint Jeszenszky államtitkár közel két hete fogadja a turnusonként érkező főispánokat és velük — az új választások esélyeiről tanácskozik. Szóval erőszak készül, új választás van tervben s nem a béke. Az ellenzék természetesen nem találja vértelenül a kormány támadása s lesz gondja rá, hogy Tisza támadásait minden esz-

Világvárosi hullámokon.

Írta: Mezei Ernő.

(Utánnyomás tilos.)

II.

Berlin történelmi képét láttam diadalmasan kibontva a Siedán-évforduló nemzeti ünnepjén. Ehhez az évforduló ünnepüléshez tartozik, hogy a város határában, a tempelhofi mezőn, a császár nagy katonai szemlét rendez. Ugy készült ez idén egész Berlin a szemle végeztével a városba bevonuló ezredek fogadására, mintha csak most tértek volna meg a bevett Páris falai alól. De hogy éppen a marokkói osztozkodás kényes tárgyalásai folytak Franciaország és Németország között, a birodalmi politika vezetői helyes megfontolással mellőzték a bevonulás tüntető parádéját. Mégis egész Berlin tündöklött a gárdaezredek ünnepi csillogásától. Valóságilag szemmel láthatóvá lett, hogy ez az egész társadalmi gulaépitmény az általános szavazatjognak és az óriási gazdasági gyarapodásnak széles bázisától fölfelé, a sisakos katonában eszesesedik ki. A városi forgalom minden élénkebb pontján is meglátszott, hogy a diszbe öltözött gárdatiszt a berlini társadalom személfénye. Óriási eső-dület kísérte az ezredzászlóaljnak átvitelét a királyi palotából a katonai szertárba. Minden utcáson „repülő” árusok árulták az apró zászlócskákat, csataképeket és gyerekeknek való egyéb katonai játéktárgyakat. A hadiszerecsene ellenfélhatlan hangulata lengett át a városon, még a benne zajló modern polgári élet is olybá tűnt fel, mintha csak a katonai öntudaton át éreznék nemzeti hivatása nagyságát. Ezen a modern német öntudaton senki sem konstatálhatná, hogy

abból a kulturai tőkéből hajlott ki, amelyet a német szellem heroszai: Göthe és Schiller, Haug és Schoppenhauer, Niebuhr-Hanke halmoztak össze.

* * *

Érdekes Berlin történelmi jégpáncszelje, mely az ő csillogó felső rétege, meg érdekesebb világvárosi folyamának habzása, amely a jég alól tör elő. A legérdekesebb persze receső surlódása, ahogy a folyton melegebb mindkettő és dagadóbb áramlat olvasztja a kemény burkot. Hogy milyen moeskos vegyület támadhat belőle, ugyancsak megismerhette a világ a Wolff-Metternich-per botrányrészteléből. Ezt a folyamatot az idegen persze csak szenzációs perekből, pikáns ujsághírekkel figyelheti meg.

Amennyire az én „intellectual” fátylozott szememtől, valamint filozófiával tompított kíváncsiságtól telhetett, én csak a mai Berlinnek utcazi képét, nyilvános életét, egyszerűval modernsége pillanatnyi villanatait figyeltem meg. Idegen világvárosban elvégre a legmagányosabb bohémság se keresi járhatlan utakon a divatos utszéli szociológiát. Biz rég túl vagyok a Baedeker-tudakosság nagy utmutatásain, azonfelül érdeklődésem szűrőjéből — igen jó okkal — eleve is kihullajtom a színházakat, kabarékat és általában az akusztikai közvetítésre berendezett tömegmulatságokat. Hát aki csak látni, nézni, szemlélni akarja a világvárosi panoráma jellemző képeit, annak igazán érdemes megnézni az „Admiralspalastban” berendezett mesterséges jégpálya esténkinti látványosságait. Nemesak a mutatványokban szereplőknek szinkáprázatos és testi ügyességben remekelő evolúciói nyujtanak itt igazi szemgyönyörűségeket, de a mondain

pompában fényeskedő előkelő közönség is, amely az utazó szezonban jóformán minden világtáj képviselőiből alakul. Maga a nagyvilági élet vajjon mi egyéb, mint mesterséges jégpályán felrebbentett, színváltozatos, mutatványos hajszó.

Ellenben tanulmányos, kedvtelést magáról a berlini népeletről, a Thiergarten ki-világított sétányain való bolyongás nyujtott. Elég sűrűn vittem oda a lombrengetegbe kulturkopott kíváncsiságot, csakhogy a terraszokon enyélgő és kocizgató hölgyeket és urakat lássam, no meg itt-ott a csendesebb utakon az egymáshoz simuló szerelmes párokat. Persze az ifju szerelmespárok Berlinben is csak olyanok, mint másutt, ez igazán nem világvárosi jellemzetesség. Hja, de mentől többet láttak szemünk, csak ez hat az ő-esoda varázsával. Mikor is szünik meg a fiatal szerelem játéka érdekes lenni? Azonban itt meg lehet jegyezni, hogy szubjektív benyomásom szerint a berlini átlagos nőiség esontosabb arczán és élesebb vonásain nem ül az az álmodozó fantázia, mely meleg szívvelre vallana, nem is fedezni fel rajta a „race” bélyegét, mely a vér ferró vágyait sejtetné. És mindennap elvitt felszított bémész kíváncsiságot a forgalom végtelenül kigyózó vonalaira is, a Friedrichstrasse keresztutczáin, a Leipziger- és Potsdamerstrassén át, ahol a modern nagyváros ütéré lüktet és fölfegyverzett szemmel még lelkét is fölfedezhetjük. Az esti órákban a nagy üzleti forgalom utcazi különösen az üzleti czélokra berendezett átjáró-udvarok, fedett „Passage”-ok szinte mesés alagutaknak tűnnek fel, amelyekbe misztikus erők hajtják bele az élet rohanó áradatát. Igaz, hogy ennek a miszticizmusnak nem nehéz megoldását találni. Ott, a fé-

köz felhasználásával, a parlamentben, az utcán s az országban visszaverje!

Híreink itt következnek:

Az erőszak jegyében.

Előkelő munkapárti forrásból kapjuk a helyzetről s annak várható fejleményeiről az alábbi érdekes tükörképet. Informátorunk a pártnak egyik legkiválóbb tagja s szavai azért érdemelnek különös figyelmet, mert az illető politikus kezdettől maiglan az ellenzékkel való békés megegyezés híve volt s ilyen irányban tevékenykedett is a megíusult béke-akció folyamán. Ez a jeles államférfiu ezeket mondta tudósítónknak:

— Ugy látom, a kocka el van vetve.

Nagyon sajnálom, hogy a békés kibontakozás nem vált lehetségessé, aminek az okozóját egyaránt látom Tisza Istvánban és Justh Gyulában. A függetlenségi párt vezére kötötte magát az általános, egyenlő és titkos választói jog prioritásához. Én, aki még a janktimokat sem szeretem a politikában, az ilyen elsőbbség leszövezését pláne nem helyeslehetem. De nemcsak taktikai szempontból vagy a kormány és pártjának presztízse érdekében, hanem közérdekből sem helyeslehetem. Nézetem szerint ugyanis a legnagyobb politikai hiba volna a véderőreform súlyos és sok tekintetben közjogi kérdését átvinni az új népparlamentbe, amelyre fontos szociális teendők várnak. Magyarán én ezt Justhnak is, hogy egészséges új pártalakulások, a liberálisok és konzervatívok csoportosulása csakis úgy képzelhető, ha végre a 48 és 67 aláreza mögé többé nem bujhatnak az egyébként egészen ellentétesen gondolkodó politikusok. Ennek a számjárték-nak meg kell szünnie, de ez csak oly módon lehetséges, ha végre hosszabb időre lekerül a napirendről a katonai kérdés, amely a baloldalon egy táborba kergeti a reakziós naciálisztákat a radikális nemzeti elemekkel, míg a jobboldalon összetartja a szociális és gazdasági kérdésben ellentétes gondolkodá-

suakat a guvernementális eszme. Justh Gyula azonban hajthatatlan maradt. Elismerem, hogy Justh, aki egész politikai múltját és jövőjét erre az egy kártyára, a választójogra tette fel, minden garancia nélkül le nem szerelhetett, — ezt tőle még csak rossz néven sem lehet venni, de azért céljához közelebb nem jutott s fájdalom, hozzásegítette Tiszát is ahoz, hogy a béke művét felborítsa. Tiszának ugyanis Justh makkassága pompás fegyvert szolgáltatott a maga álláspontjának az érvényesítésére, amely álláspontját ő a miniszterelnök előtt így fejtette ki:

— Amint látható, ezekkel nem lehet, de nem is szabad kompromisszumra lépni. Itt végre erőes rendszabályokhoz kell folyamodni s a házszabályokat immár nem az ellenzék, hanem a többség szája ize szerint kell kezelni, mert a parlamentarizmus lényege az, hogy a többség akaratának érvényesülnie kell. Ha most elszalasztjuk ismét az alkalmat az obstrukció letörésére, akkor az bármikor újra felüti a fejét. Egyszer már végleg le kell számolni ezzel az anarchisztikus tendenciával, el kell jönnie egy Herkulesnek, aki levágja ennek az ujkori lernai Hydrának valamennyi fejét. Ha pedig ez elől most megint kitérünk, úgy éppen mi hizlaljuk kövérre ezt a szörnyeteget.

— Az elkövetkezett események, — folytatta informátorunk, — azt bizonyítják, hogy Tisza okfejtése és felfogása meghallgatásra talált illetékes helyen. Annál inkább, mert a vezető körökben éppen nem örültek annak, hogy Berzevizy az eddigi guerilla-csapatokat egységes alapra igyekezett összerakni, vagyis, hogy a többséget immár nem egy megosztott ellenzékkel, hanem egy rendes, kombattans hadsereggel akarta szembeállítani.

— Most már nem is következhetik más, mint a háboru, a döntő mérkőzés. Az

új elnökség meg fog próbálkozni a Tisza-féle szigorú házszabály-kezelés, a parallelülésekkel, de sok eredményt ettől nem vár senki. Ezzel csupán azt akarják dokumentálni, ha a lánczolatot viharok és botrányok a tanácskozást lehetetlenné teszik, hogy az ellenzék nem akar dolgozni, hogy munkaképtelenné teszik a parlamentet. És ezután nem jöhetne már más, mint az országgyűlés feloszlata és egy téli választás a házszabály-revizio jegyében. A munkapárt egy részének erre is meg van a maga terve. E szerint egy-két heti vergődés után benyujtanák a módosított házszabályokról való javaslatot. Természetesen az ellenzék ennek még csak a tárgyalásába sem bocsátkoznék. A kormány, okulva a multon, nem kísérelne meg egy újabb november 18-at, az elnökség nem csinálna semmilyen parlamenti csinyt, hanem egyszerűen feloszlata a Házat. Az említett frakciónak az a véleménye, hogy amennyiben a nemzet e házszabály-javaslatot követelő pártnak többséget adna, akkor szuverenitásával ipso fakto szentesitené már az új házszabályt is és így ennek külön tárgyalása a Házban nem is volna szükséges, hanem egyszerűen az új Ház megalakulásával az automaticus hatályba lépne. Az én nézetem szerint azonban ez a felfogás jogilag nem állhat meg, s egy nemzet alkotmánytörténetében sincs reá precedens.

— Ami azt a kérdést illeti, vajjon a munkapártban az elnökválság kapcsán szakadás állhat-e be, erre határozott nemmel felelhetek, noha meg vagyok győződve, hogy a párt zöme szívesebben vette volna a békés megegyezést. De ez a párt egész más lélektannal bír, mint a régi szabadelvű párt. Palotaforradalmak immár nincsenek. Amit a vezérek határoznak, azt föltétlenül helyesnek fogadják el mindenki s egy ember sem lesz, aki ne engedelmesskednék az ordre de bataille-nak. Ezt nagyon jól tudja Tisza

nyesen kivilágított kirakatok, amelyekből a modern élet változatos ékességei és raffinnált kellemetességei csábitanak. Ott a kirakatok előtt sétáló, vagy ácsorgó divathölgyek, akiknek fürkészsében és kívánságban felesillanó pillantásai a villamlámpáknál is szemfényvesztőbb sugárzást árasztanak a felhalmozott drágaságokra. Oh, bizony ezek alkotják a világváros koncentrált érdekességét. Ösztönszerűleg is érezzük, hogy ilyen magnetikus női szemsugarak, az ő végig nem gondolható hatásaikkal és összefüggéseikkel hozzák voltaképpen létre és varázsolják ezernyi pton minden égtáj felől ide, a kirakatok világába mindazt, mit a természet őseréje és az ember leleménye megalkothat. Ezekben a világvárosi raffinnált pillantásokban mindig olvashatjuk a kérdést: Nem értem bányász-szak-e ki Délafrika gyémántját és Klondike aranyát, nem az én számomra szőtték-e a legfinomabb sefymeket és a legkényesebb csipkéket, nem az én gyönyörűségemre van-e rendezve minden ipar és minden művészet? És a gondolat mellett mindjárt felesillan a tettkezés is, mely ezt a lenge föltevést a világvárosi férfilelkek legkomplicáltabb és legegységűbb szálaival biztos valósággá szövi. A fehér ivlámpák nevető fényben füröszlik az imbolygó tüneményeket, minden testi forma és minden diszvivmány mintegy alábuzva, relieffé élezve sugárzik szemünkbe. Igen, itt a világváros benső lelke és hódító varázsa. Igaz, a női szépség átlagára nézve Berlin nem látszik oly megáldottnak, mint a nagyvárosi fejlődés tekintetében ugyan elég sülde, de Páris almájával diadalmasan kitüntetett Budapestünk. Sőt felületes, szemléletes s fizikailag egyképpen felületes szemlélettel is merem megállapítani, hogy ha a divatos öltözködésnek hódolnak is, ez náluk olyan merev egyenruházattá válik,

akár csak a férfiak katonakultusza ragadt volna rájuk.

A keces járás, a ruhafogás artista kezelése dolgában sokat tanulhatnának a mi korzózó hölgyeinktől. De ugyan lehetett is sokat gondolnom összehasonlításokra ott a langyos őszi este hangulatában, amikor a fehér szoknyák sűrűn torlóva, mint az ifjúságnak illatfeihői kavarnak tova? Mert ezeken az andalító szeptemberi esteken még tömegesen viritottak a divatosan szűk, szobrászati modelltól fehérségek, amelyek inkább vallottak ó-görög mithológiára, mint Grebenen ártatlanságára. Ott az idegen tömegekben mindez a nagyvárosi divatos nőiség csak úgy hat, mint merőben dekoratív kiállítás, mint karesu inaknak és hajlékony derekának olyan csoportos reliefje, amelyet a pompeiani faldiszitések szemléltetnek. Az én lelkembe úgy ömlött bele ez a fehéren hullámozó folyó, mint a hogy a Niagara tajtékos zuhataga beborítja a mélység feketéllő ösvényeit.

Van azonban olyan hely, ahol mintha szentől-szembe találjuk magunkat ezzel az egész világvárosi lélekkel. Ott, ahol az ezernyi izgalmas akkord zürzavaros karrá vegyülnek és a tömeges fehérség nyomában mindenütt meglátjuk a fekete árnyékot is. Berliuben ezt a helyet úgy hívják: Wertheim's Waarenhaus. Több telep van ezen a czégen, a Leipzigerstrassében a legfőbb, amely elismerten Európa legnagyobb árucarnoka. Valósággal Berlin központi idegzege, ahol egy csomóban vibrál minden kirakatbeli csáb s minden női magnetizmus. Ahogy ott haladtam emeletről-emelre és minden emeleten el a számtalan állvány mellett, amelyek a világ minden elképzelhető gyártmánya és portékája volt felhalmozva, az ékszerektől a könyvekig, a divatcikkéktől az élelmisze-

rekig: ott alig is gondoltam arra az absztrakt nemzetgazdasági igazságra, hogy a koncentrált tőkének ez a Leviathanja hány kisebb gazdasági existenciát semmisít meg és mennyire kiöli az üzleti életből a természetes verseny termékeny erejét. De ami szemem előtt volt, a nők, nőcskék, hölgyek, az örök nőiség összes fokozatai, akik fürkésze, szemelve, mérlegelve kerengnek az állványok körül, szemeknek, fogaknak, mosolyoknak, izgalmaknak olyan kifejezőgazdag vegyülékes, mintha valamennyi arczon galvanikus áram rángásai vonulnának át. Felismerni véltem az osztályt, a foglalkozást, majd egyenként a számitást, az ártatlanságot, a szükséglet, a könyelműséget és mindennek fenekén az általános irigységet. Látam közbe-közbe a sok pénztár előtt a türelmetlen tolongást és a hogy ösörgött-ösörgött a fizetés kemény érce, (Németországban papirpénzt a köznapi forgalomban nem igen lát az ember) megértettem a pénzváltáson át, hogyan fizetnek erénynynyel, tisztességgel, ifjúsággal, szépséggel, de gondtal, küzdéssel, nyomorusággal is. A legfelső ponthoz, már egészen az üvegtető alatt hosszan lenéztem és reszkető köddé, csillámló gomolylyá folytak össze faltömegek és az embersokaságok. Valahogy eszembe jutott Daudet regényének „Fromont jenne, et Risler aine“ utolsó jelenete, amikor a kijátszott, kétségbeesett Risler öngyilkossága előtt egy magaslatról átkát hajítja a lent elterülő Páris felé. Azóta a Wolff-Metternich-féle bünpör, a kriminalitás hideg valóságában tárta fel előttünk a világvárosnak micsoda infernalis mélységei rejtőznek a csillámló köd alatt, amelyen az én szemem áthatolni nem birt.

* * *

martalóc-indulót fuj, az kellemetlen. Attól még az állatszoliditónak is félnie kell. Éppen mert kellemetlen.

Budapest, november 4.

A képviselőház ülése. A képviselőház hétfőn ülést tart; napirend: névszerint való szavazások és a véderőjavaslat általános tárgyalásának folytatása.

A fiumei kormányzó Budapestén. Fiuméből jelentik: Wickenburg István fiumei kormányzó holnap, a hó 5-én Budapestre utazik, hogy gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnöknek fiumei ügyekről jelentést tegyen.

Horvátország választás előtt. Zágrábról jelentik: Tekintettel arra az a hó 1-én kelt legfelsőbb kéziratra, amely a hó 7-ikére egybehívja a horvát országgyűlést, dr. Papratovics első alelnök a nevezett nap délelőtt 10 órájára ülést hívott össze. Az egész horvát sajtó az országgyűlés egybehívásának ügyével foglalkozik s hangsúlyozza, hogy kétségtelen az, hogy az a királyi kirat, amelyet fel fognak olvasni, az országgyűlés feloszlását mondja ki. A kormánypárti lapok szerint a ház feloszlása logikus következménye az alkotmányos álláspontnak, amelyet a bán szem előtt tart. Mint hogy a király nem fogadta el a bán lemondását és bizalmát fejezte ki előtte, másrészt az országgyűlés az állami és népiérdekekkel szemben nem képes eleget tenni kötelességeinek, a helyzet tisztázásának nincs más módja, mint a ház feloszlása. — Eszékéről legközelebb tekintélyes polgárok küldöttsége Zágrába megy, hogy az Eszék-alföld városi mandátumot Erősn Frigyes igazságügyi osztályfőnöknek ajánlja fel, aki ezéki születésű és annak idején Eszék város polgármestere is volt. Megválasztása biztosnak tekinthető.

Főispánok jönnek-mennek. Zalapergszegről jelentik: Balás főispán installálására az alispán a közgyűlést november 15-ére hívta össze. — Udvarhelymegye főispánja hosszas szabadságra utazott, amelynek letelte után nem fog visszatérni állásába. Mint jelentik, udvarhelymegyei irányadó körökben az a hír terjedt el, hogy a főispán állását politikai okok miatt hagyja el.

Döntő mérkőzés.

— Elnökválság — nagy harezok. —

Hírek a politikai küzdőtérrel.

Budapest, november 4.

Hétfőn újra összeül a képviselőház s minden jel szerint e napon meg is kezdődik a döntő mérkőzés az ellenzék és a kormány között. Még az utolsó szó ugyan nem hangzott el, de holnapra talán már ezen is túl leszünk. Holnapra adott ugyanis terminust a miniszterelnök a házelnökségnek arra, akar-e vállalkozni a házszabályoknak az eddigtől eltérő használatára, a Tisza-féle obstrukció-ellenes magyarázatra? A válasz aligha kétséges. Ugy tudjuk, sem Berzeviczy, sem Kabós Ferenc nem volt kapacitálható, hogy a régi gyakorlatól eltérjenek. Az elnökválság tehát kikerülhetetlennek látszik. Hétfőn vagy kedden már a Ház színe előtt lesz Berzeviczy lemondólevele. A kormánynak s a munkapárt harezias részének egyedüli elnökjelöltje — Tisza István.

Amint hírlik, hétfőn, a költségvetésről való bizottsági jelentés benyújtása kapcsán, gróf Héderváry szólásra fog emelkedni s kérni fogja a Házat, illetve az ellenzék, hogy az obstrukció beszüntetésével tegye lehetővé a budget tárgyalását. A kisebbségi pártok vezetői, miként a költségvetés előterjesztésekor, úgy ezuttal is ki fogják jelenteni, hogy normális viszonyok között hajlandók idejében átengedni a jövő évi előirányzatot. Erre bizonyára ismét a miniszterelnök fog nyilatkozni s hivatkozással erre a készsége, kérni fogja, miután a véderő-javaslatához nagy érdekek fűződnek s ezt a napirendről le nem veheti, tárgyalja ezt a Ház délelőtt, délután pedig a költségvetést. A parallel-üléseknek ez a bekarangozása lesz a harezai riadó, amely a bizonyára tömbös sorokban fölvonuló pártok első összecsapását fogja eredményezni. A lehove-

sebb megütkezés azután az elnök-választás körül várható, minthogy Berzeviczy lemondásának tudomásulvételét zajos obstrukció alapjául akarja fölhasználni a kisebbség. Hogy ezzel szemben mire megy majd Návay, a vihar-elnök, az még nagyon is vitás.

A nagy hadilárma közepette azonban a béke-hírek sem szüntek meg. Egy kormány-párti korifeus ma tudósítónk előtt azt hangoztatta, hogy a kompromisszum még most is nyélbeüthető, még pedig tizenöt perc alatt. E szerint a kormány hajlandó volna:

1. ha a véderőjavaslatot általános-ságban elfogadják, annak a részletein, mint már ismételtelen kijelentette, megfelelő technikai, szociális és pénzügyi módosításokat tenni;

2. kész garantálni a kilenczes bizottság programjának teljes végrehajtását, beleértve a zászló- és jelvénykérdés rendjének is;

3. a választói reformot a kormány 1912-ben okvetlenül benyújtáná s köteleznék magát, hogy ennek elfogadását nem teszi pártkérdéssé, ami egy új alakulás lehetőségét foglalja magában;

4. a házszabályrevíziót megegyezés esetén csakis az új választójoggal összefüggésben kérné a kormány.

Ez igen tetszetős beállítás és ez a béke-alap tárgyalható is lenne, ha nem állna Khuen mögött Tisza István, az erőszak apostola. És hogy a kormány mennyire nem gondolja komolyan a béke szükségét, ezt mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a belügyminisztériumban a miniszterelnök és Jakabffy, valamint Jeszenszky államtitkár közel két hete fogadja a turnusonként érkező főispánokat és velük — az új választások esélyeiről tanácskozik. Szóval erőszak készül, új választás van tervben s nem a béke. Az ellenzék természetesen nem találja vértelenül a kormány támadása s lesz gondja rá, hogy Tisza támadásait minden esz-

Világvárosi hullámokon.

Írta: Mezei Ernő.

(Utánnyomás tilos.)

II.

Berlin történelmi képét láttam diadalmasan kibontva a Siedán-évforduló nemzeti ünnepjén. Ehhez az évforduló ünnepeléshez tartozik, hogy a város határában, a tempelhofi mezőn, a császár nagy katonai szemlét rendez. Ugy készült ez idén egész Berlin a szemle végeztével a városba bevonuló ezredek fogadására, mintha csak most tértek volna meg a bevett Páris falai alól. De hogy éppen a marokkói osztozkodás kényes tárgyalásai folytak Franciaország és Németország között, a birodalmi politika vezetői helyes megfontolással mellőzték a bevonulást tüntető parádéját. Mégis egész Berlin tündöklött a gárdaezredek ünnepi csillogásától. Valóságilag szemmel láthatóvá lett, hogy ez az egész társadalmi gulaépitmény az általános szavazatjognak és az óriási gazdasági gyarapodásnak széles bázisától fölfelé, a sisakos katonában eszesosodik ki. A városi forgalom minden élénkebb pontján is meglátszott, hogy a diszbe öltözött gárdatiszt a berlini társadalom személfénye. Óriási eső-dület kísérte az ezredzászlóaljnak átvitelét a királyi palotából a katonai szertárba. Minden utcáson „repülő” árusok árulták az apró zászlócskákat, csataképeket és gyerekeknek való egyéb katonai játéktárgyakat. A hadiszerecsene ellenfélhatlan hangulata lengett át a városon, még a benne zajló modern polgári élet is olybá tűnt fel, mintha csak a katonai öntudaton át éreznék nemzeti hivatása nagyságát. Ezen a modern német öntudaton senki sem konstatálhatná, hogy

abból a kulturai tőkéből hajlott ki, amelyet a német szellem heroszai: Göthe és Schiller, Haug és Schoppenhauer, Niebuhr-Hanke halmoztak össze.

* * *

Érdekes Berlin történelmi jégpáncszelja, mely az ő csillogó felső rétege, meg érdekesebb világvárosi folyamának habzása, amely a jég alól tör elő. A legérdekesebb persze recosón surlódása, ahogy a folyton melegebb mindkettő és dagadóbb áramlat olvasztja a kemény burkot. Hogy milyen moeskos vegyület támadhat belőle, ugyancsak megismerhette a világ a Wolff-Metternich-per botrányrészteléből. Ezt a folyamatot az idegen persze csak szenzációs perekből, pikáns ujsághirekből figyelheti meg.

Amennyire az én „intellectual” fátylozott szememtől, valamint filozófiával tompított kíváncsiságtól telhetett, én csak a mai Berlinnek utcaj képét, nyilvános életét, egyszerűval modernsége pillanatnyi villanatait figyeltem meg. Idegen világvárosban elvégre a legmagányosabb bohémiség se keresi járatlan utakon a divatos utszéli szociológiát. Biz rég túl vagyok a Baedeker-tudakosság nagy utmutatásain, azonfelül érdeklődésem szűrőjéből — igen jó okkal — eleve is kihullajtom a színházakat, kabarékat és általában az akusztikai közvetítésre berendezett tömegmulatságokat. Hát aki csak látni, nézni, szemlélni akarja a világvárosi panoráma jellemző képeit, annak igazán érdemes megnézni az „Admiralspalastban” berendezett mesterséges jégpálya esténkinti látványosságait. Nemesak a mutatványokban szereplőknek szinkáprázatos és testi ügyességben remekelő evolúcióját nyujtanak itt igazi szemgyönyörűségeket, de a mondain

pompában fényeskedő előkelő közönség is, amely az utazó szezonban jóformán minden világtáj képviselőiből alakul. Maga a nagyvilági élet vajjon mi egyéb, mint mesterséges jégpályán felrebbentett, színváltozatos, mutatványos hajszó.

Ellenben tanulmányos, kedvtelést magáról a berlini népeletről, a Thiergarten kivilágított sétányain való bolyongás nyujtott. Elég sűrűn vittem oda a lombrengetegbe kulturkopott kíváncsiságot, csak hogy a terraszokon enyelgő és kocizgató hölgyeket és urakat lássam, no meg itt-ott a csendesebb utakon az egymáshoz simuló szerelmes párokat. Persze az ifju szerelmespárok Berlinben is csak olyanok, mint másutt, ez igazán nem világvárosi jellemzetesség. Hja, de mentől többet láttak szemünk, csak ez hat az ő-esoda varázsával. Mikor is szünik meg a fiatal szerelem játéka érdekes lenni? Azonban itt meg lehet jegyezni, hogy szubjektív benyomásom szerint a berlini átlagos nőiség esontosabb arczán és élesebb vonásain nem ül az az álmodozó fantázia, mely meleg szívvelre vallana, nem is fedezni fel rajta a „race” bélyegét, mely a vér ferró vágyait sejtetné. És mindennap elvitt felszított bémész kíváncsiságot a forgalom végtelenül kigyózó vonalaira is, a Friedrichstrasse keresztutczáján, a Leipziger- és Potsdamerstrassén át, ahol a modern nagyváros ütéré liktet és fölfegyverzett szemmel még lelkét is fölfedezhetjük. Az esti órákban a nagy üzleti forgalom utcaj különösen az üzleti czélokra berendezett átjáró-udvarok, fedett „Passage”-ok szinte mesés alagutaknak tűnnek fel, amelyekbe misztikus erők hajtják bele az élet rohanó áradatát. Igaz, hogy ennek a miszticizmusnak nem nehéz megoldását találni. Ott, a fé-

köz felhasználásával, a parlamentben, az utcán s az országban visszaverje!

Hireink itt következnek:

Az erőszak jegyében.

Előkelő munkapárti forrásból kapjuk a helyzetről s annak várható fejleményeiről az alábbi érdekes tükörképet. Informátorunk a pártnak egyik legkiválóbb tagja s szavai azért érdemelnek különös figyelmet, mert az illető politikus kezdettől maiglan az ellenzékkel való békés megegyezés híve volt s ilyen irányban tevékenykedett is a megíusult béke-akció folyamán. Ez a jeles államférfiu ezeket mondta tudósítónknak:

— Ugy látom, a kocka el van vetve.

Nagyon sajnálom, hogy a békés kibontakozás nem vált lehetségessé, aminek az okozóját egyaránt látom Tisza Istvánban és Justh Gyulában. A függetlenségi párt vezére kötötte magát az általános, egyenlő és titkos választói jog prioritásához. En, aki még a janktimokat sem szeretem a politikában, az ilyen elsőbbség leszövezését pláne nem helyeselhetem. De nemcsak taktikai szempontból vagy a kormány és pártjának presztízse érdekében, hanem közérdekből sem helyeselhetem. Nézetem szerint ugyanis a legnagyobb politikai hiba volna a véderőreform súlyos és sok tekintetben közjogi kérdését átvinni az új népparlamentbe, amelyre fontos szociális teendők várnak. Magyarán én ezt Justhnak is, hogy egészséges új pártalakulások, a liberálisok és konzervatívok csoportosulása csakis úgy képzelhető, ha végre a 48 és 67 aláreza mögé többé nem bujhatnak az egyébként egészen ellentétesen gondolkodó politikusok. Ennek a számjárték-nak meg kell szünnie, de ez csak oly módon lehetséges, ha végre hosszabb időre lekerül a napirendről a katonai kérdés, amely a baloldalon egy táborba kergeti a reakziós naciálisztákat a radikális nemzeti elemekkel, míg a jobboldalon összetartja a szociális és gazdasági kérdésben ellentétes gondolkodá-

suakat a guvernementális eszme. Justh Gyula azonban hajthatatlan maradt. Elismerem, hogy Justh, aki egész politikai múltját és jövőjét erre az egy kártyára, a választójogra tette fel, minden garancia nélkül le nem szerelhetett, — ezt tőle még csak rossz néven sem lehet venni, de azért céljához közelebb nem jutott s fájdalom, hozzásegítette Tiszát is ahoz, hogy a béke művét felborítsa. Tiszának ugyanis Justh makkassága pompás fegyvert szolgáltatott a maga álláspontjának az érvényesítésére, amely álláspontját ő a miniszterelnök előtt így fejtette ki:

— Amint látható, ezekkel nem lehet, de nem is szabad kompromisszumra lépni. Itt végre erőes rendszabályokhoz kell folyamodni s a házszabályokat immár nem az ellenzék, hanem a többség szája ize szerint kell kezelni, mert a parlamentarizmus lényege az, hogy a többség akaratának érvényesülnie kell. Ha most elszalasztjuk ismét az alkalmat az obstrukció letörésére, akkor az bármikor újra felüti a fejét. Egyszer már végleg le kell számolni ezzel az anarchisztikus tendenciával, el kell jönnie egy Herkulesnek, aki levágja ennek az ujkori lernai Hydrának valamennyi fejét. Ha pedig ez elől most megint kitérünk, úgy éppen mi hizlaljuk kövérre ezt a szörnyeteget.

— Az elkövetkezett események, — folytatta informátorunk, — azt bizonyítják, hogy Tisza okfejtése és felfogása meghallgatásra talált illetékes helyen. Annál inkább, mert a vezető körökben éppen nem örültek annak, hogy Berzevizy az eddigi guerilla-csapatokat egységes alapra igyekezett összerakni, vagyis, hogy a többséget immár nem egy megosztott ellenzékkel, hanem egy rendes, kombattans hadsereggel akarta szembeállítani.

— Most már nem is következhetik más, mint a háboru, a döntő mérkőzés. Az

új elnökség meg fog próbálkozni a Tisza-féle szigorú házszabály-kezelés, a parallel-ülésekkel, de sok eredményt ettől nem vár senki. Ezzel csupán azt akarják dokumentálni, ha a lánczolatot viharok és botrányok a tanácskozást lehetetlenné teszik, hogy az ellenzék nem akar dolgozni, hogy munkaképtelenné teszik a parlamentet. És ezután nem jöhetne már más, mint az országgyűlés feloszlata és egy téli választás a házszabály-revizio jegyében. A munkapárt egy részének erre is meg van a maga terve. E szerint egy-két heti vergődés után benyujtanák a módosított házszabályokról való javaslatot. Természetesen az ellenzék ennek még csak a tárgyalásába sem bocsátkoznék. A kormány, okulva a multon, nem kísérelne meg egy újabb november 18-at, az elnökség nem csinálna semmilyen parlamenti csinyt, hanem egyszerűen feloszlata a Házat. Az említett frakciónak az a véleménye, hogy amennyiben a nemzet e házszabály-javaslatot követelő pártnak többséget adna, akkor szuverenitásával ipso fakto szentesitené már az új házszabályt is és így ennek külön tárgyalása a Házban nem is volna szükséges, hanem egyszerűen az új Ház megalakulásával az automaticus hatályba lépne. Az én nézetem szerint azonban ez a felfogás jogilag nem állhat meg, s egy nemzet alkotmánytörténetében sincs reá precedens.

— Ami azt a kérdést illeti, vajjon a munkapártban az elnökválaság kapcsán szakadás állhat-e be, erre határozott nemmel felelhetek, noha meg vagyok győződve, hogy a párt zöme szívesebben vette volna a békés megegyezést. De ez a párt egész más lélektannal bír, mint a régi szabadelvű párt. Palotaforradalmak immár nincsenek. Amit a vezérek határoznak, azt föltétlenül helyesnek fogadják el mindenki s egy ember sem lesz, aki ne engedelmesskednék az ordre de bataille-nak. Ezt nagyon jól tudja Tisza

nyesen kivilágított kirakatok, amelyekből a modern élet változatos ékességei és raffinnált kellemetességei csábitanak. Ott a kirakatok előtt sétáló, vagy ácsorgó divathölgyek, akiknek fürkészsében és kívánságban felesillanó pillantásai a villamlámpáknál is szemfényvesztőbb sugárzást árasztanak a felhalmozott drágaságokra. Oh, bizony ezek alkotják a világváros koncentrált érdekességét. Ösztönszerűleg is érezzük, hogy ilyen magnetikus női szemsugarak, az ő végig nem gondolható hatásaiakkal és összefüggéseikkel hozzák voltaképpen létre és varázsolják ezernyi pton minden égtáj felől ide, a kirakatok világába mindazt, mit a természet őseréje és az ember leleménye megalkothat. Ezekben a világvárosi raffinnált pillantásokban mindig olvashatjuk a kérdést: Nem értem bányász-szak-e ki Délafrika gyémántját és Klondike aranyát, nem az én számomra szőtték-e a legfinomabb sefymeket és a legkényesebb csipkéket, nem az én gyönyörűségemre van-e rendelve minden ipar és minden művészet? És a gondolat mellett mindjárt felesillan a tettkezés is, mely ezt a lenge föltevést a világvárosi férfilelkek legkomplicáltabb és legegységűbb szálaival biztos valósággá szövi. A fehér ivlámpák nevető fényben füröszlik az imbolygó tüneményeket, minden testi forma és minden diszvivmány mintegy alábuzva, reliefé élezve sugárzik szemünkbe. Igen, itt a világváros benső lelke és hódító varázsa. Igaz, a női szépség átlagára nézve Berlin nem látszik oly megáldottnak, mint a nagyvárosi fejlődés tekintetében ugyan elég sülde, de Páris almájával diadalmasan kitüntetett Budapestünk. Sőt felületes, szemléletes s fizikailag egyképpen felületes szemlélettel is merem megállapítani, hogy ha a divatos öltözködésnek hódolnak is, ez náluk olyan merev egyenruházattá válik,

akár csak a férfiak katonakultusza ragadt volna rájuk.

A keces járás, a ruhafogás artista kezelése dolgában sokat tanulhatnának a mi korzózó hölgyeinktől. De ugyan lehetett is sokat gondolnom összehasonlításokra ott a langyos őszi este hangulatában, amikor a fehér szoknyák sűrűn torlóva, mint az ifjúságnak illatfeihői kavarnak tova? Mert ezeken az andalító szeptemberi esteken még tömegesen viritottak a divatosan szűk, szobrászati modelltól fehérségek, amelyek inkább vallottak ó-görög mithológiára, mint Grebenen ártatlanságára. Ott az idegen tömkelegben mindez a nagyvárosi divatos nőiség csak úgy hat, mint merőben dekoratív kiállítás, mint karesu inaknak és hajlékony derekának olyan csoportos reliefje, amelyet a pompeiani faldiszitések szemléltetnek. Az én lelkembe úgy ömlött bele ez a fehéren hullámzó folyó, mint a hogy a Niagara tajtékos zuhataga beborítja a mélység feketéllő ösvényeit.

Van azonban olyan hely, ahol mintha szentől-szembe találjuk magunkat ezzel az egész világvárosi lélekkel. Ott, ahol az ezernyi izgalmas akkord zürzavaros karrá vegyülnek és a tömeges fehérség nyomában mindenütt meglátjuk a fekete árnyékot is. Berliuben ezt a helyet úgy hívják: Wertheim's Waarenhaus. Több telep van ezen a czégen, a Leipzigerstrassében a legfőbb, amely elismerten Európa legnagyobb árucarnoka. Valósággal Berlin központi idegzete, ahol egy csomóban vibrál minden kirakatbeli csáb s minden női magnetizmus. Ahogy ott haladtam emeletről-emelre és minden emeleten el a számtalan állvány mellett, amelyek a világ minden elképzelhető gyártmánya és portékája volt felhalmozva, az ékszerektől a könyvekig, a divatcikkéktől az élelmisze-

rekig: ott alig is gondoltam arra az absztrakt nemzetgazdasági igazságra, hogy a koncentrált tőkének ez a Leviathanja hány kisebb gazdasági existenciát semmisít meg és mennyire kiöli az üzleti életből a természetes verseny termékeny erejét. De ami szemem előtt volt, a nők, nőcskék, hölgyek, az örök nőiség összes fokozatai, akik fürkésze, szemelve, mérlegelve kerengnek az állványok körül, szemeknek, fogaknak, mosolyoknak, izgalmaknak olyan kifejezőgazdag vegyülékes, mintha valamennyi arczon galvanikus áram rángásai vonulnának át. Felismerni véltem az osztályt, a foglalkozást, majd egyenként a számitást, az ártatlanságot, a szükséglet, a könyelműséget és mindennek fenekén az általános irigységet. Látam közbe-közbe a sok pénztár előtt a türelmetlen tolongást és a hogy esörgött-esörgött a fizetés kemény érce, (Németországban papirpénzt a köznapi forgalomban nem igen lát az ember) megértettem a pénzváltáson át, hogyan fizetnek erénynyel, tisztességgel, ifjúsággal, szépséggel, de gondtal, küzdéssel, nyomorusággal is. A legfelső ponthoz, már egészen az üvegtető alatt hosszan lenéztem és reszkető köddé, csillámló gomolylyá folytak össze faltömegek és az embersokaságok. Valahogy eszembe jutott Daudet regényének „Fromont jenne, et Risler aine“ utolsó jelenete, amikor a kijátszott, kétségbeesett Risler öngyilkossága előtt egy magaslatról átkát hajítja a lent elterülő Páris felé. Azóta a Wolff-Metternich-féle bünpör, a kriminalitás hideg valóságában tárta fel előttünk a világvárosnak micsoda infernalis mélységei rejtőznek a csillámló köd alatt, amelyen az én szemem áthatolni nem bírt.

* * *

István s éppen ezért érvényesítette minden befolyását a kormánynál a maga taktikája érdekében. Felülkerekedett s mi béke-barátok, miután pártbontók nem akarunk lenni, követjük, nem őt, hanem a kormányt

A mai tanácskozások.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök ma délelőtt tíz órakor a miniszterelnökségi palotában Berzeviczy Albertnek, a képviselőház elnökének látogatását fogadta. A két államférfiú közel egy óra hosszat tanácskozott egymással. A miniszterelnökségről Berzeviczy elnök a képviselőházba ment.

Ugyancsak ma délelőtt tizenegy órakor a miniszterelnökségi palotában tanácskozás volt, amelyen gróf Héderváry miniszterelnök és a nemzeti munkapárt két alelnöke, báró Vojnits István és Dániel Gábor vettek részt. Délben egy órakor gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnököt meglátogatta gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter, akivel hosszabb beszélgetést folytatott. A miniszter tegnap éjjel érkezett vissza Budapestre, mégis feltűnt ez a tanácskozás, amihez sokféle kombinációkat fűztek. De ezekkel szemben arra hivatkoznak, hogy gróf Khuen valamennyi miniszter társával meg akarja beszélni az aktuális kérdéseket és így került sorra az eddig átvolt Zichy János is. Ezenkívül arra is hivatkoznak, hogy Zichy Lukács László mellett a kabinetben a békepártot képviseli.

Berzeviczy Albert, a képviselőház elnöke, ma délelőtt a képviselőházban megjelenve, mindenek előtt Kabos Ferencz alelnök látogatását fogadta, akivel egy ideig értekezett. Később megérkezett Návay Lajos alelnök is, mire az elnökség tagjai hosszabb tanácskozást folytattak egymással, de döntés nem történt. Berzeviczy, ezután Bolgár Ferenczét fogadta, Kabos pedig Justh Gyulát kereste föl.

Elnöki nyilatkozatok.

Egy újságírónak alkalma volt a mai elnöki tanácskozás után megkérdezni Kabos Ferenczét, a képviselőház alelnökét, aki ezeket mondta:

— Az elnökválság kérdése e pillanatban még nincs eldöntve és ma döntésről szó sincs.

Berzeviczy Albert, a képviselőház elnöke ezeket mondta:

— A dolog jelen állásában egyedül a minisz-

terelnököt tartom illetékesnek nyilatkoznai. Az én időelöltti nyilatkozatom esetleg kellemetlenséget okozhatna a miniszterelnöknek, aki most egyedül van hivatva a fejlemények irányítására. Különben két-három nap múlva megtudnak mindent, akkor nyilvánosságra kerül.

— Hétfőn ki elnököl, kegyelmes uram?

— Azt hiszem én. De talán még ez sem biztos.

A beavatottak szerint Berzeviczy hétfőn de legkésőbb kedden föltétlenül beadja lemondását. Erre vonatkozik az a kijelentése, hogy két-három nap múlva minden nyilvánosságra jut.

A költségvetés dolga.

A mai tanácskozások ama téma körül is foglalkoztak, hogy mi történjék a költségvetés tárgyalásával. A munkapártban azt tapasztalták, hogy a párt jelentékeny része nem akarja vállalni a felelősséget azért, hogy amikor az ellenzék felajánlja a költségvetés elintézését, akkor ez előnyt ne használják föl és ex lege kergessék az országot. Nemcsak ama tisztviselőkre gondolnak, akik a költségvetés megszavazásáig nem jutnak az ujonnan kreált hivatalokhoz, hanem a morális visszahatást mértékelik, ami a többi hármasra a költségvetési tárgyalás mellőzéséért.

Am ha az elnökválság kérdését illetően néhány napi halasztás meg is történik és ha hétfőn nem, kedden vagy szerdán föltétlenül be kell következnie a döntésnek. Azt legtermészetesebben találják, hogy Berzeviczy lemondása nyíltan a harcot jelenti és akkor már semmiféle bánhonnán jövő békeajánlatra nem reagálhatnak.

A kormány ma félhivatalosan a bécsi „Politichesches Korrespondenz“ útján a kompromisszumtárgyalások ismertetése mellett közlése tette, hogyha az ellenzéki pártok együttesen nem nyújtanak garanciát a béke helyreállítására, akkor gondja lesz rá a kormánynak, hogy a jövő esztendői költségvetés a véderővita megszakítása nélkül a rendelkezésre álló alkotmányos eszközök segítségével idejekorán elintéződjék. Ez pedig a parallel-ülések bejelentése.

Más oldalról ismét hangoztatják, hogy gróf Khuen miniszterelnök a képviselőház hétfői ülésén fel fog szólni és a költségvetésről szóló bizottsági jelentés benyújtására hivatkozva fel fogja szólítani az ellenzékot, hogy a technikai obstrukciót ne folytassa és a költségvetés tárgyalását te-

gye lehetővé, állítólag a miniszterelnök azt kíváná, hogy tárgyalják le általánosságban a katonai javaslatokat, azután lehet beszélni a békeakció újabb megindításáról.

De fölmerült egy újabb megoldási mód is. E szerint: „Tárgyalja a képviselőház egy héten három napon keresztül a költségvetést, három napon keresztül pedig a katonai javaslatokat.“ Ezzel a kormány sokat emlegetett presztizsét is megmenthetnék.

Berzeviczy és Tisza.

Gróf Tisza István tegnap elutazott Szirákra, ahol a Dégenfeld-család nászünnepeén vesz részt, de már ma este ismét Budapestben volt. Mielőtt Tisza elutazott volna, tanácskozott gr. Khuen miniszter-Vojnits Istvánnal és Dániel Gáborral. Ezen tanácskozáson döntöttek el, hogy a munkapárt az esetleges fordulat bekövetkezésekor minő magatartást tanúsítson.

Igen fontos a helyzet megítélése szempontjából, hogy Tisza Berzeviczy Alberttel tegnap több, mint két órán át tartó tanácskozást folytatott.

Berzeviczyt többen arra akarják rábírní, hogy az elnöki állásról való lemondását kapcsolja össze egy intellemmel, melyet az ellenzéki párthoz intézne és ezzel egyuttal mintegy a maga részéről is megerősítse azt a felfogást, hogy most már a házszabályok szigorúbb keretűre van szükség ez a parlamentárizmusnak is inkább megfelel. Ha Berzeviczy erre nem volna hajlandó, majd megpróbálja ezt elmondani Tisza elnöki székfoglalója során, ha ugyan ebben az ellenzék meg nem akadályozza. Tisza alelnök-társaiul Návay Lajost és báró Vojnits Istvánt szemelte ki; ha Návay nem akarna megmaradni, akkor Dániel Gábor lesz az utódja.

Székely miniszter nyilatkozata.

Székely Ferencz igazságügyminiszter a házszabályok megszigorított kezelésére vonatkozólag ma így nyilatkozott:

— A házszabályok kezeléséről nekem az a felfogásom, s ennek szeptember hónapban a Ház nyílt ülésén is kifejezést adtam, hogy a házszabályok arra világ, hogy a tanácskozást lehetővé tegyék, nem pedig, hogy megakasszák. Ez ma is erről a dologról a véleményem s azt hiszem, ebben annyira

A világváros első akkordja nekem a nagy bűmlés, folytonos hangfutama a szórakozás, végső akkordja a nagy unottság. Lám, a hogy a magam módján megteltem világvárosi benyomásokkal, nemcsak torkig voltam vele, de egész új érzelmreakció fakadt lelkemben. Bevaljam-e ezt? Az idegen metropolis orchestrális zugása után végül mint valami zaklató fülzugás, egyre áthatóbban kísért az otthoni emlékek és hírek melódiája és ez lassankint határozott honvágygyá erősödött, amely kivetett uti terveimből. Nem is honvágyat érek úgy általánosságban a magyar föld iránt, hanem speciális pesti nosztalgiát. Ah, nem hiába hunyorgattam Berlinben annyit a szememet és hunytam is be, őszinte csodálkozásomra fölfedeztem magamról, hogy én mégis csak szeretem Budapestet, holott mindig az ellenkezőt hittem. Onnét a modern virulás és nemzeti eszpanzió berlini teljességéből sóvárogtam a mi kezdetlegesen bontakozó, zagyván forrongó, erőszakosan is összezsugorított fővárosunk után. Szent isten, még visszavágyódtam az újságírói glóriába is. Vajjon a „szentelt fájdalom“ dörömbözött így szívem kapuján, amelyet báró Eötvös hazánk kincsének mond? De mondhatom, az én rendes hegyi és tengeri bolyongásaim, akármilyen messze vezetnének is, nem sugallanak belém soha ilyen újságírói szentimentalizmust.

Hát hiszen nem nehéz ennek a meglepő vágyódásom még általános érvényű magyarizátát is adnom. Nem ugy van az, a hogy b. Eötvös énekelte: „Virág mit ér, mit ér, a bércz nekem. — Hazát kíván, hazáért ver szívem.“ Éppen azok a hótakart tetők, a daltelt mezők ott a messzeségben, ezek felejtetik el a mélyebb lélekkel a nevezeteket elválasztó határokat, ezek törlik el bennünk a közélet s az osztályozott társadalom emberét.

mert ősi némaságukban nem szólnak, csak legáltalánosabb emberi lényükhöz. Minden zaklatott lélek, amely honját nem találta a hazában, csak azt érezhette, hogy a természet magánya, a havas lánczolatok, az erdőrengetegek, a hallgatagon elnyuló rónaságok mentől távolibbakk és idegenebbek, annál inkább a balzsamos felejtésnek és a esőndes lemondásnak forrásait nyitják meg benne. És nincs az életnek oly késő szaka, amikor a tenger sivataga, mint a mi első dajkánk az ő örök áltató dalával el ne ringatná a beteg szívet. De az idegen nagy városok nem hogy felejtetnék, csak kiélezzik egyéniségünk öntudatát. Mert bár ezek a modern metropolisok egy külső színre, mindjobban hasonlítanak egymáshoz, utcáikon, középületeiken, látványosságjaikon a fejlődés egységes típusát mutatják, mégis mindegyikük éppen a nemzeti egyéniségnek honcentrált, összesűrűsített jegezeledése. És ahogy naponta jártam-keltem a világvárosi németiség ezernyi keresztjezsein át, látva, látva és látva annyi újat, nagyot és szépet, a végén mindig újra föltámadt az a tudat, voltaképpen milyen kevés közöm is van ehhez a nagyszerűen organizált nemzeti élethez, mennyire kívül állók ezen az óriási társadalmi folyamaton. Igaz, a budapesti sokadalomban is elberit a magány légüres korongja, a budapesti utcákon is kísér saját énemnek örök börtönőre. Most mondom, hogy mégis ez egészen más!

Tehát Berlinből hazajövet megzendült szívemben a vágyódás ny himnusza Budapest felé. Mit ér nekem a berlini Victoria-kávéház egyetemes varázslata és imperiális ragyogása, szentelt honfájdalom és Abház-kávéház kell nekem! Mit jelent amott a nemzeti nagyságnak érig érő oszlopzata, II. Vilmos esillegő paladín környezete, mikor itt látom a legszebb királyi palotát.

amelyben nincs király, látom a legezifrább parlamenti épületet, amelyben a honatyái vagy süldő növendékek modorában, némán hajlonganak, vagy mint honkisdedek gagyognak a névszerinti igent és nemet. Mit mondhat nekem a berlini Siegesallee kérkedő sorozata, mikor szemem előtt elvonulnak hosszú sorban koronázatlan királyok, fejevesztett kormányzók, kezetlen-lábatlan forradalmárok, csupa orr, csupa száj-szociológusok. Micsoda szerenese és elégtétel, hogy itt, a mi nemzeti fővárosunkban annyi kiváltságos hazafi s annyi jól szervezett klikk között élhetek. Hogy én pedig nem tartozom semmi érdekszövetkezethez s semmi társadalmi klikkhez, még csak kávéházi társaságnak sem vagyok bejegyzett törzstagja, ez az én magányosságom csak teljesebbé teszi egész Budapesttel való szolidaritásomat (Ime, én vagyok az abszolút budapesti, minden társas partikulárizmus, speciális hovartartozástól ment budapesti. Hogy is ne szeretném Budapestet a legszublimisebb keresztényi érzésig, mikor szeretem benne összes ellenségeimet. Rajtam nem is mulik, hogy őket ily szeretni való ellenségeikül konzerváljam.

Intim ellenségeimnek ez a himnuszom talán tulzottnak tetszhetik. De a komplikált világvárosi tapasztalat lényegül éppen csak azt a tanulságot akarom kihámozni, hogy minden csak az egyéniség átérzésen fordul meg. Civis románu! sem! Ha nem is vagyok semmi, még udvari tanácsos sem, itt, Budapestben kortárs, polgártárs, sőt ünnennanokan még hazafi is lehetek. Amellett irigylem a mindennapi érzést ünnepekt hazafiatkat is, mint például Poldányi Gézát.

Aszket for ever Budapesti

benne van minden, hogy hozzátennem ma sem kell semmit. Ezt, amit mondtam, nem a politikus mondotta; ez az én jogi véleményem is.

Ezt, amit mondtam, nem a politikus mondotta: ez az én jogi véleményem is.

Arra a kérdésre, vajjon a miniszter a házszabályoknak ebben a felfogásban való kezelésével elérhetőnek hiszi-e azt, hogy a technika minden fogaása lehetővé válik-e és a Ház normális tanácskozási rendje helyreáll-e, az igazságügyminiszter ekként válaszolt:

— Az így föltett kérdésre nem nyilatkozhatom. Ha erre a kérdésre választ adnék, az már a politikába avatkozás volna, a politika irányítása pedig nem az én földatom. Erről még korai is volna minden nyilatkozat, mert ezek a dolgok csak most érlelődnek. Különben is, amikor a nagy kazánt fűtik, akkor a kisüstök dolga egészen mellékes.

Justh Gyula a helyzetről.

Ma hazaérkezett tornyai birtokáról Justh Gyula, a függetlenségi és 48-as párt vezére. Egy hírlapíró közölte vele, hogy a politikai világban ismét arról beszélnék, hogy a kormány megbízásából új béketárgyalások indulnak meg s egyesek szerint ez az akció feltétlen sikerrel fog járni. A függetlenségi párt elnöke csak ennyit mondott:

— Semmi tudomásom nincs arról, hogy valami új béketárgyalásról volna szó. Nem is hiszem, mert a dolgok már más irányban haladnak. Velem nem tárgyalt senki sem, nem is volna értelme, mert én határozott politikát vallok: meg kell teremteni az általános, egyenlő és titkos választói jogot. Véderreformról pedig csak akkor lehet szó, ha a magyar nemzet jogos követelményeit teljesítik, ha a nemzet nyelvi tekintetben kellőképpen érvényesülhet a hadseregben. A magyar politikának egy ütköző pontja van csupán, ez a harc gerince: az általános, egyenlő és titkos választói jog. Volt idő, amikor ugyszólván magam állottam a korszakalkotó reform követelése mellett, de ma már az egész ország hangosan és félreérthetetlenül követeli. Nemcsak a függetlenségi kerületekben, hanem a kormánypártiakban is. Gróf Tisza István utjában áll a reform megalkotásának, de ez nem baj. A hétfőn meginduló események igazolni fogják a mi harcunkat. Ha a törvénynek van még ereje ebben az országban, minket le nem verhetnek.

Zichy János nem mond le.

Néhány nap óta mindig szélesebb körben terjed, sőt már egyes lapoknál is hitelre talált az a híresztelés, hogy gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter a kultusz-tárczát a király személyi körüli miniszterium tárczájával cseréli fel és hogy utóda a vallás- és közoktatásügyi miniszterségben Berzeviczy Albert, a képviselőház elnöke lesz. Gróf Zichy kultuszminiszter ezzel szemben ma azt jelentette ki, hogy noha elvből nem szokott semmiféle álláshoz ragaszkodni, ez idő szerint sem oka nincs rá, sem szándékában nincsen hogy megváljék a kultusz-tárczától.

Berzeviczy a délután folyamán úgy az elnök válságra, mint a fenn már megcáfolt hírre vonatkozóan így nyilatkozott:

— Nem tudom, vajjon én fogok-e a képviselőház hétfői ülésén elnökölni vagy pedig más. Ennek a kérdésnek a legrövidebb idő alatt, még jóval a hétfői ülés előtt kell eldőlnie. Minden elnök legsajátosabb joga, hogy a házszabályokat a maga felfogása szerint kezelje. Én tehát továbbra is megmaradok eddigi eljárásim módjához, de természetesen, hogy ha helyzetemet megnehezítik, előbb-utóbb le kell vonnom a konzervatív eljárást. Azonban akár lemondok, akár maradok, mindenképpen tiltakozom az ellen a híresztelés ellen, amely ma már a sajtóban is utat talált, minthogyha a képviselőház elnökségét a kultuszminiszterséggel cserélném fel. Az ilyen cserének még a feltevését is a leghatározottabban visszautasítom.

A munkapárt készenlétben.

Az országgyűlési nemzeti munkapártnak sok tagja érkezett meg már ma a fővárosba és jelent

meg este a körhelyiségekben. Hétfőre a párt valamennyi képviselő-tagja Budapesten lesz. A körben kora este megjelent gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök titkára, dr. Bárczy István kíséretében; a miniszterelnököt abból az alkalomból, hogy ma ülte meg nevenapját, lelkes éljenzéssel fogadták s a sok gratuláczió kivül, amelyeket a miniszterelnök a mai nap folyamán kapott, a párt tagjai a körben kitett iven külön is üdvözölték. A miniszterelnök a pártkörben hosszabb eszmecsere-t folytatott Lukács László pénzügyminiszterrel, majd Kabós Ferenczel és Návay Lajossal, a képviselőház alelnökeivel. Megérkezett ma este gróf Tisza István is s fenjárt a klubban, ahol a miniszterelnökkel a késő esti órákban tanácskozott. Konferált még a miniszterelnök gróf Zichy János, gróf Serényi Béla, Székely Ferencz, Hazai Samu és Beöthy László miniszterekkel, valamint a nemzeti munkapárt alelnökeivel, Daniel Gáborral és báró Vojnits Istvánnal. A konferenciák ezzel egyelőre véget értek, a holnapi nap folyamán azonban a miniszterelnök az elnökség tagjaival ismét érintkezésbe fog lépni s ekkor fog végleg eldőlni az elnökség dolga.

A függetlenségi pártkörökből.

A negyvennyolcas függetlenségi Kossuth-párt körhelyiségeiben az est folyamán a párttagok nagy számmal jártak fenn. Az elnökség részéről Szentiványi Árpád és Sággy Gyula alelnökök voltak ott. A párt tagjai óriási eszmecsere-t folytattak a nap politikai eseményeiről és nagy várakozással tekintenek a képviselőház ülése elé, amelyen hír szerint gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök hosszabb beszédben nyilatkozni fog a politikai helyzetről.

Justh Gyula pártelnöknek és a képviselők nagy részének visszerkezése a fővárosba nagyobb élénkséget okozott a pártközi életben. A függetlenségi párt klubjában az este folyamán behatóan megvitaták a politikai helyzet fordulatát. Justh meglepő ovációval fogadták, ugyszintén az elnökség másik két tagját, gróf Batthyány Tivadart és Holló Lajost, Justh, Holló és Batthyány hosszabb tanácskoztak, majd a párt képviselő tagjaival értekeztek behatóan. A hangulat a párt tagjai körében igen lelkes és a képviselőházi elnökválsággal kapcsolatos fejlemények és azok következményei elé nagy érdeklődéssel néznek. A hétfő délután 6 óra hírdetett értekezletet meg fogják tartani és azon a költségvetés tárgyalásán kívül szükséghez képest állást foglalni és határozni fognak a politikai helyzet eddig befejezetté vált tényeivel szemben.

Betiltott szocialista fáklyásmenet.

A parlamentben készülő események híre s szocialdemokrata pártot nagyszabású agitációra indította. Fölhívást intézett a munkássághoz, hogy népgyűléseken és az utcán tiltakozzék a készülő ereszak ellen és követelje az általános, egyenlő, titkos választói jog megalkotását. Szerdán este a fővárosban tüntető fáklyás felvonulást akartak rendezni s erre a következő felhívással szólították fel a munkásságot:

„Munkások! Elvtársak! Az általános titkos választói jog országos szövetségével és a függetlenségi és 48-as párttal közösen folyó évi november 8-án, szerdán este, az általános, egyenlő, titkos választói jogért tüntető fáklyás felvonulást rendezünk. Elvtársak! Munkások! A Khuen-kormány brutális ereszakoskodásokra készül. Tisza Pistaék készülődésére, a becsületes választói jog elteremtését célzó törekvésekre egyelőre ezzel a tüntetéssel akarunk felelni. Készüljünk! Iestvéri üdvözléssel a magyarországi szocialdemokrata párt.”

A fáklyásmenetet a rendőrség is bejelentették, de itt a tüntető felvonulást betiltották. Boda Dezső főkapitány igen udvariasan és előzékenyen azt a választ adta a szocialistáknak, hogy a gyűlést nem engedélyezheti, mert estidőben nincs semmi garanciája arra, hogy a rendet fenn tudja tartani. Kérte a munkásvezéreket, hogy ebben az elhatározásában ne lássanak politikai tendenciát, mert ilyen nem vezetett.

A temesvári nagygyűlés.

Temesvár közönsége az egész délvidék bevonásával holnap délelőtt nagy tiltakozó népgyűlést rendez a katonai javaslatok ellen. A nagygyűlésre az országgyűlési függetlenségi pártok részéről többen leutaztak, köztük Désv Zoltán, gróf Károlyi

József, Földes Béla, Zlinszky István, Lovász Márton, Hegyi Antal és mások. A képviselők akik a délutáni gyorsvonattal indultak el a fővárosból, Zombolyán nagy küldöttség várta és fogadta és Zombolya város polgársága nevében üdvözölte őket, további kintartásra buzdította a nemzet jogaiért vívott harcban. Temesváron ezrekre menő közönség várta a képviselőket, kiket az ellenzéki pártok nevében Kisfaludy pártelnök üdvözölt. A vendégek hosszú kocsisorban vonultak be a Koronaherczeg szállóba, hol este tiszteletükre banket volt. A nagygyűlés holnap délelőtt tizenegy órakor lesz és arra az egész délvidékről igen nagy számban érkeztek már az esti vonatokkal.

Lukács László tárczája.

— A pénzügyi bizottság ülése. —

Budapest, november 4.

A Képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután fél 6 órakor Lukács László pénzügyminiszter és Székely Ferencz igazságügyminiszter részvételével, báró Láng Lajos elnöke alatt ülést tartott, amelyen Pap Elek és Teleszky János pénzügyi, Balogh Jenő közoktatásügyi és Kazy József földművelésügyi államtitkok is résztvettek. Mint szakreferensek Vajkay Károly az állami vasgyárak központi igazgatója, Kallay Tibor miniszteri titkár és Hartmann Béla számtanácsos jelentek meg az ülésen.

A pénzügyi költségvetés.

Hegedűs Loránt előadó beható tanulmány alapján ismerteti a pénzügyi tárcza előirányzatát. Földes Béla az új időrend szerinti életbeléptetésére megállapított időpont betartását akérik tartja. Kivánatosnak tartaná az elavult napidíjszabályzat reformálását.

Lukács László pénzügyminiszter válasza után Bakonyi Samu a jogügyi igazgatóságok alkalmazott ügyészek helyzetét ajánlja a miniszter figyelmébe.

Lukács László pénzügyminiszter megjegyzi, hogy a fizetési fokozatokban való előlépés meghatározott számú szolgálati évhez van kötve.

A földgáz.

Nagy Ferencz kérdést intéz a miniszterhez aszírnt, hogy van-e kilátás az erdélyi földgáz felhasználására és értékesítésére.

Lukács László pénzügyminiszter válaszában utal arra, hogy a földgáz felhasználására és értékesítésére irányuló akció első része nem lehet más, mint a földgáz és egyéb anyagok jogi viszonyának rendezése, ami törvényhozási uton már megtörtént. A másik része az, hogy felderítsék, hogy hol és mily mennyiségű gáz lenne feltalálható, mert amíg ez meg nem történt, addig a tökéletes tartózkodásával számolni kell. A feltárás iránti munkálatok az eddiginél nagyobb erővel folytatódnak. Ami a legutóbbi erupciózt illeti, melyről a lapokban a legkülönbözőbb hírek láttak napvilágot, megjegyzi, hogy az erupciózt okát pozitíve megállapítani nem lehet, tény azonban az, hogy az erupciózt a sármási kuttal, illetve annak elzárásával összefüggésben nincsen. A legutóbb érkezett jelentés szerint valószínű, hogy az erupciózt földrengés okozta.

Holló Lajos örömmel veszi tudomásul, hogy a feltárás tekintetében nagyobb munkálatok vannak tervbevéve és kivánatosnak tartaná, ha a nyerező gáz elsősorban közvilágítási célokra lenne fordítva.

Lukács László pénzügyminiszter kijelenti, hogy kivánatos lenne, hogy a gáz világításra mielőbb és minél nagyobb mérvben felhasználható legyen, amire nézve az előkészületek már megtörténtek és amennyiben a furások eredménye alapján az erre vonatkozó intézkedések meg lesznek tehetők, foganatba fog vétetni ennek a tervnek a megvalósítása is, hogy a gáz Budapestre vezetessék.

A magyar ágyugyár.

Holló Lajos utalva a honvédelmi miniszternek ama nyilatkozatára, hogy az esetleg felállítandó honvédtüzérség a legújabb típusú ágyukkal lesz felszerelve, azon aggodalmát fejezi ki, vajjon ez nem jelenti-e azt, hogy ezek az ágyuk Ausztriában lesznek gyártva. A diósgyőri gyárnak ágyugyárra való fejlesztése csak úgy vonható maga után a várt eredmények t, ha a honvédség részére beszerzendő ágyuk ott lesznek megrendelve.

Gróf Batthyány Tivadar utal arra, hogy a diósgyőri ágyugyárnak rezonja csak úgy lesz, ha ezt a Skodától teljesen függetlenítik.

Lukács László pénzügyminiszter kifejti, hogy az ágyugyár kérdésével a kormány foglalkozik, de a gyár felállítása oly nagy költséget igényel, hogy a kérdés megoldásánál már ebből a szempontból is

Igen nagy körültekintésre van szükség. A tárgyalások megindultak, de azoknak némi elhúzódtását idézte elő az a körülmény is, hogy személyváltás állott be ebben az állásban, mely állás betöltőjének, mint megrendelőnek a kérdés megoldására természetesen szintén befolyása van. Azt hiszi, hogy tekintettel arra, hogy a tárgyalás még folyamatban van, a bizottság a részletekre kiterjeszkedő nyilatkozatot még most nem kíván. Megjegyezi azonban, hogy mielőtt a tárgyalások megfelelő stádiumba jutnak, a kormány nem fog késni a nyilvánosságot tájékoztatni.

A lánczid renoválása.

Szebeny Antal rámutat arra, hogy a Lánczid újjaépítésével kapcsolatban a személy- és közlekedés mily hátrányt fog szenvedni.

Lukács László pénzügyminiszter: Belátja, hogy a Lánczid hosszabb ideig tartó elzárása sok hátránnyal fog járni, de a szakértők kijelentése szerint teljes lehetetlenség a gyalogközlekedés fenntartása az újraépítési munkálatok ideje alatt. — Megjegyezi azonban, hogy a forgalom lebonyolítása érdekében a kereskedelmi miniszter tárgyalásokat folytat elsősorban a propellervállalatokkal.

Az új nyugdíjtörvény.

Nagy Ferencz Kérdést intéz a miniszterhez, hogy milyen stádiumban van a nyugdíjtörvény reformja.

Lukács László pénzügyminiszter kijelenti, hogy a törvényjavaslat előadói tervezete készen van és reméli, hogy a tárgyalások rövid időn belül annyira előrehaladnak, hogy azt mielőbb a Ház elé terjesztheti a kormány.

A bizottság a pénzügyi tárca 1912. évi költségelirányzatát, valamint a bizottság általános jelentését elfogadván, elnök indítványára Hegedüs Loránt előadónak köszönetét fejezi ki e rendkívüli körülmények között igen rövid idő alatt teljesített beható lelkiismeretes és precíz munkásságáért.

Az erőszak, mint önczél.

Budapest, november 4.

Az erőszak, mint önczél jelentkezik a munkapárt hangulatában és azokban a harcias nyilatkozatokban, amelyek e hangulat folyamánaképpen az elnökség lemondásával és a házszabályrevízió kiterjesztésével, na nem is ok, de határozottan minden cél nélkül fel akarják borítani az ország nyugalmát. Könnyen megállapíthatja ezt mindenki, aki pártérdektől és politikai szenvedélyektől mentesen objektíve szemléli a politikai helyzetet.

Tény az, hogy gróf Khuen-Hédervary miniszterelnök kiindulva abból a felfogásból, hogy az osztrák kormányral és különösen az osztrák parlamenttel szemben taktikailag előnyös helyzetbe jut, ha az előzetes szentesítést nyert véderőjavaslatokat a magyar parlament mielőbb letárgyalja, kieszközölte e javaslatoknak mindkét állam parlamentje elé való terjesztését. Tény továbbá az is, hogy ezek a javaslatok, amíg egyfelől súlyos véres pénzáldozatokat jelentenek, addig másfelől nemcsak semmiféle úgynevezett nemzeti vívmányt nem tartalmaznak, hanem ellenkezőleg azon néhány inkább adminisztratív intézkedésen kívül, amely szociális szempontból haladást hoz, a tényleges helyzetet in peius kívánják megváltoztatni.

A javaslatokkal szemben a magyar képviselőház függetlenségi csoportjai az egész ellenzéknek hallgatóságos beleegyezésével az obstrukció fegyveréhez nyúltak és ennek az obstrukciónak a legerősebb támogatást éppen az a döntő fontosságú tény adta meg, hogy a javaslatok szerzője báró Schönhaich hadügyminiszter be nem várva a már benyújtott javaslatok letárgyalását, távozott helyéről. Az első taktikai hibát a kormány ott követte el, hogy lekicsinyelve ezen tény jelentőségét, akkor, amidőn már teljesen tisztában volt azzal, hogy az egyesült ellenzék obstrukcióval kívánja megakadályozni e javaslatok törvényerőre emelését és amikor a változott viszonyok folytán a javaslatok gyors letárgyalása nem állott többé a kormány érdekében, ezt az önként kínálkozó alkalmat nem használta fel arra, hogy a javaslatokat visszavonja. Bizott erejében és abban az erkölcsi támogatásban, amelyet kétségtelenül jelent a törvényhatóságok állásfoglalása. — nem ugyan a véderőjavaslatok mellett, de az obstrukció ellen.

Ez a tárgyi alap szülte a béke eszméjét és a béketárgyalások eddigi eredménytelensége ellenére is a józan logika parancsoló szava diktálja, hogy a béke nem halt meg, csak aluszik. Aki nem az egyoldalú párt-szempontra szemüvegén keresztül nézi az eseményeket, tudja, hogy nem az egyéges ellenzéki állásfoglalás hiányán, hanem azon mult és mulik a béke létrejötté, hogy a kormánypárt tekintélyes része semmi áron sem akarja és engedi a választói reform megalkotását. A munkapártnak éppen az a gárdája, amely a lehangosabban és legvehemensebben itéli el a parlamenti kisebbségnek az obstrukciónak megnyilvánuló erőszakos fellépését, a választói jog kérdésében vallott saját felfogását minden eszközzel rá akarja erőszakolni királyra és nemzetre egyaránt. A mai képviselőház legradikálisabb árnnyalata, maga a Justh-párt sem akar az obstrukció fegyverével egyebet elérni, mint az általános választói reformról szóló törvényjavaslat napirendre tűzését és tárgyalását, de az összes ellenzéki pártokkal és csoportokkal egyértelműen a kormánytól és pártjától nem az ellenzék követeléseinek, hanem csupán a kormány saját programjának beváltását kívánja a választói jog kérdésében éppen úgy, mint a véderőreform terén, amely utóbbinál egyenesen struccpolitikát üz a kormány, akkor, ha szemel huny olyan tények előtt, amelyek ugyszólván a verebek is csiripelnek már. Mert ha igaza is van a kormánynak abban, amidőn ismételt hangoztatja, hogy az új hadügyminiszter vállalta a véderőreformot, ez áll nagyjában és egészében, de másfelől kétségtelen, hogy a magyar kormánynon kívül nincs senki más a monarchiában, aki ezekért a javaslatokért magát a legkisebb mértékben is exponálná. Igen népszerű érv lehet itt hivatkozni a magyar törvényhozás szuverénitására, de a tény megint csak az, hogy véderőjavaslatokról lévén szó, mindaddig, amíg közös hadsereg van, aktív politikai a tárgyi összefüggésnél fogva csakis olyan javaslat parlamentre tárgyalásáért léphet sorompóba, amelylyel teljesen azonosíthatja magát a hadügyminiszteren kívül legalább az osztrák kormány is.

Amikor komoly oldalon, úgy fent, mint lent megvan a hajlandóság arra, hogy visszatérjenek azokhoz a javaslatokhoz, amelyek annak idején Széll Kálmán bukását idézték elő, amikor a két éves katonai szolgálatra való átmenet telve a Széll-féle javaslatokban is kimondható, — tényleg a benyújtott javaslatok sem valószínűsíthetik meg azt azonnal, mint hogy ezt a fontos szervezeti változást előzőleg kellően elő kell készíteni, — amikor kétségtelen, hogy ezzel tetemes megtakarítások eszközölhetők úgy pénzben, mint emberben, s amikor másfelől a választói reform kérdésében a békenél semmi komoly akadály nincs, akkor felelőségüket átérző politikusoknak örömmel kellene megragadniok azt a parlamenti életünkben ritka alkalmat, hogy az ellenzék által épített aranyhidon a költségvetés tárgyalásával nemcsak az obstrukció által teremtett zsákutazából kerüljünk ki, hanem az összes aktuális kérdésekben közös munkára kész, ugyszólván az egész magyar parlament és ennél fogva minden gondolkodás nélkül le kellene mondaniok arról a kétes dícsőségről, amelyet erőszak alkalmazásával talán arathatnak, de amelynek nincs semmi más értelme, mint megmutatni, hogy ki a legény a csárdában.

Dr. Gonda Henrik.

Budapest, november 4.

A soproni tisztviselők memoranduma. A soproni állami és megyei tisztviselők memorandumot intéztek a kormányhoz, amelyben részletesen kifejtik a drágaság okozta tarthatatlan anyagi helyzetüket s végül kérik, hogy míg újabb végleges fizetésrendezés nem hozza arányba jövedelmüket a mai megélhetési viszonyokkal, addig is drágasági pótlékkal javítsák helyzetüket oly módon, hogy a családfenntartó tisztviselőknek, az altiszteknek, szolgáknak és állandó díjnokoknak fizetésük 30, a nem családos alkalmazottaknak pedig fizetésük 20 százalékat drágasági pótlékként utalványozzák, még pedig fizetési osztályra való tekintet nélkül, viszámenőleg már ezen év elejétől fogva. Együttal

kérik a többi állami és megyei tisztviselőt, hogy hasonló tartalmu memorandumot intézzenek a kormányhoz.

A nádudvari választás. Papp Elek volt országgyűlési képviselő gondnokság alá helyezése folytán megüresedett nádudvari kerületben két jelölt küzd a mandátumért. Ebben az ösrégi függetlenségi választókerületben, amely évtizedek óta csak függetlenségi képviselőt küld az országgyűlésbe, a függetlenségi és 48-as párt Veszprémi Istvánt, a hajdumegyei függetlenségi és 48-as párt elnökét jelölte, akivel szemben munkapárti programmal György Endre kísérel meg a harezot. Veszprémi a megyei függetlenségi párt vezéremberének kíséretében a kerület nagyobb községeit bejárta és mindenütt lelkesedéssel fogadták. Holnap, vasárnap Kabán tartja meg programbeszédét, amely alkalomból a függetlenségi és 48-as párt képviselőtében Lovász Márton, Benedek János és Vertán Fero képviselők utaznak le. A választás e hó 13-án lesz.

A tripoliszi háború.

— A török csapatok győzelmei. — Törökország nem kívánja a békét. — Nagy botrány török parlamentben. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 4.

Diplomáciai körök nem tartják valószínűnek azt a feltevést, hogy Olaszország átviszi az aegai tengerre a háború színterét. Ennek a feltevésnek egyelőre még semmi bizonyítéka sincsen. A háború Tripolisban folyik teljes erővel. Olaszország állandóan szállítja az újabb csapatokat a tripoliszi partra, Törökország pedig már annyira öntudatára ébredt, hogy felhagyott megalázkodó, alázatos magatartásával és mint a mai török minisztertanácson megállapították, értesíteni fogja a nagyhatalmakat, hogy semmiféle békekezióra nem reflektál.

Tripolisban az utóbbi napokon beállottak a nagy esőzések és ez még inkább megerősíti az olaszoknak a háborút. A török és arab csapatok egyre győzelmeiket aratnak az olaszok felett, amely győzelmeiket azonban az olasz félhivatalos hírszolgálat természetesen kissé elferdítve és letompítva juttat a világsajtó tudomására.

Táviratunkat a mai háborús eseményekből itt adjuk:

Török győzelmei

Konstantinápoly, november 4.

Az Agence Ottomane jelenti: A török sereg Tripolisban november 1-én és 2-án győzelmet aratott, amelynél a város déli részén levő lovassági laktanya, továbbá két külváros ismét a törökök kezébe került. Négy ágyút, két golyószórót igen sok töltenyt és egyéb készletet zsákmányoltak a törökök.

Tripolisz bombázása.

Konstantinápoly, november 4.

Az Ikdam táviratot kapott, amelyet Tripolisban november 3-án fél 6 órakor adtak föl s így szól:

A mieink bombázták a tripoliszi külső erődöt a szárazföld felől. A város be van kerítve. A török parancsnok meghódolásra szólította föl az olaszokat.

A nagyvezírhez panasz érkezett, hogy a tripoliszi török hivatalnokok ahelyett hogy a harcolókhöz csatlakoztak volna, Konstantinápolyba utaztak olyan ürügy alatt, hogy elkísérik családjaikat.

Tripolisban beállott az esőzés.

London, november 4.

Tripolisban beállott az esőzés. Tegnap Misrit ostromolták a törökök, de ágyúikat az olasz ütegek elnémították.

Chios-sziget ellen.

Konstantinápoly, november 4.

A Tanin közli ma, hogy az olasz flotta támadásra készül Chios sziget ellen.

Törökország nem békül.

Berlin, november 4.

A Tageblattnak jelentik Konstantinápolyból: A minisztertanács elhatározta, hogy tudatja a hatalmakkal, hogy ezidőszent nem hajlandó békétárgyalásokba bocsátkozni.

Az olaszok kegyetlenkedései.

London, november 4.

Harold Montagu angol katonatiszt, aki a hadügyminisztérium előzetes engedelmével önkéntesként belépett a török seregbe, irtozatos részleteket jelent Tripoliszból az olaszok kegyetlenségeiről, amelyeket arab asszonyokon és gyermekeken követtek el. Egy házban 120, egy mecszetben pedig körülbelül 3-400 holttestet látott, csupa arab asszony és gyermek holttesteit, amelyeket az olaszok, embertelenül megcsontkítottak és darabokra vagdaltak.

Berlin, november 4.

Konstantinápolyból jelentik: A porta a nagyhatalmakkal tiltakozott az olaszok kegyetlensége ellen és hivatalosan bejelentette, hogy Tripoliszban az olasz katonák asszonyokat és gyermekeket mészárolnak le.

Konstantinápoly, november 4.

Nechad ezredes jelenti Tripoliszból a kormányoknak: Az olasz csapatok tömegesen mészárolják a gyermekeket és asszonyokat. Összekötözik kezüket-lábukat s halomra gyilkolják a szerencsétleneket. Lépten-nyomon láttam az ártatlan áldozatok holttesteit, akiket úgy öldöstek le, mint az ürüket. Tripoliszból jelentem ezt az esetet és remélem, hogy ha ez a mészárlás a civilizált világ tudomására jut, véget vetnek az olaszok kegyetlenkedéseinek.

Hírek Caneva tábornokról.

Róma, november 4.

A „Vita“ jelenti: Abból a tényből, hogy Frugoni tábornok és valószínűleg még Rogni tábornok mint csapatparancsnokok Afrikába mennek, különböző fantasztikus következtetéseket vonnak le. Az igazság az, hogy mielőtt Tripolisz megszállására szólnak csapatok teljes számukat elérték, két hadsereget fognak alakítani és így természetesen, hogy mindegyiknek parancsnokának kell lennie. Caneva tábornoknak Rogni tábornokkal leendő helyettesítéséről, vagy hasonló intézkedésről szó sincsen.

Olasz hajók felderítő utja.

Róma, november 4.

A Stefani-ügynökség jelenti Tripoliszból: Egyik hajónk felderítő utat tett Zuara felé és több ábrapelt ezért a sáncok mögött rejtőzködő arabokra és törökökre. A felderítő utakat folytatni fogjuk, hogy minden csempészetet lehetetlenné legyünk.

A királyi pár a sebesültek közt.

Róma, november 4.

A király a királynéval tegnap Tarantóba érkezett, hogy meglátogassa a harcztérről visszahozott sebesülteket. Az özvegy anyakirályné 20.000 lirát ajándékozott a sebesült katonáknak.

Botrány a török parlamentben.

Konstantinápoly, november 4.

Lutfi Fikri ellenzéki képviselő lapjában, amelyet a haditörvényszék már régebben betiltott, közreadta Riza Tevik cikkét, amely erős támadás a hadügyminiszter ellen. A haditörvényszék tilalma ellenére a lapot igen sok példányban adták ki. Mikor ma reggel Lutfi Fikri a vasúthoz ment, két rendőrkatonára felsejlesztette, hogy kísérje őket a haditörvényszék épületébe. A képviselő nem engedelmesskedett a felszólításnak, hanem a parlamentbe sietett, ahol elmondta a történeteket képviselőtársainak. Az ellenzék elhatározta, hogy azonnal meginterpellálja a hadügyminisztert a képviselői immunitás megsértése miatt. Délután nagy élénkség volt a képviselőházban. Az ellenzék sürgősségi indítványt nyújtott be, amelyet a komitópárt s a többség majdnem kivétel nélkül aláírt. Az indítványban tiltakoznak Lutfi Fikri képviselőnek mentelmi jogán esett

évérelem miatt, mert a törvényhozás ülészaka alatt képviselőt letartóztatni az alkotmány értelmében nem szabad s követelik, hogy a hadügyminiszter azonnal jelenjék meg az ülésen s adjon felvilágosítást, vajjon ő rendelte-e úgy, hogy a haditörvényszék tultheti magát az alkotmányon. A többség megszavazta az indítványt. A képviselők pedig nem akartak elmozdulni, míg a hadügyminiszter el nem jön. Lutfi Fikri elhatározta, hogy a parlamentben tölti az éjszakát, nehogy letartóztassák. A képviselőház épülete előtt a katonai rendőrség tisztjei állanak. Az ellenzék el van tökéltve, hogy bizalmatlanságot szavaz a hadügyminiszter ellen távollétében.

A volt török kormány vád aia helyezése.

Konstantinápoly, november 4.

A volt kabinet elleni vád alá helyezés kérdéseinek megvizsgálására kiküldött kamarai bizottság tegnap Seif Eddin bej volt római diplomáciai ügyvivőt és Bessim bej ideiglenes tripoliszi valit hallgatta ki. Mindketten azt vallották, hogy a volt kabinet Tripoliszra vonatkozó minden figyelmeztetést és eszmét figyelmen kívül hagyott. A bizottság elhatározta, hogy a kormánytól az erre vonatkozó okiratok kiadását fogja kérni.

Olaszország a külföldi sajtó ellen.

Róma, november 4.

A Stefani-ügynökség közli Caneva tábornoknak egyik napiparancsát és azt mondja, hogy ez a legfontosabb bizonyossága annak a kultúra iránti barátságos és tapintatos szellemnek, amelyet Olaszország tripoliszi okkupációs csapatai tanusítanak és legjobb válasza a külföldi lapok inszinuációinak.

Alkotmány Kinában.

— A forradalmárok győzelme. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 4.

A kínai forradalom előreláthatóan nemsokára véget ér. A kormány mindenképen azon van, hogy a felkelők kívánságainak eleget tegyen és elsősorban alkotmányt adasson Kinának. Az új alkotmány tartalma ma jutott nyilvánosságra és megállapítható, hogy mindenképen a forradalmárok kívánságaihoz alkalmazkodik. Juansikai, az alkotmány megtervezője minden lehetőt megtett, hogy a felkelőket kielégítse és valószínűnek is látszik, hogy a forradalom nemsokára a kormány engedékenysége folytán véget fog érni.

Táviratainkat a kínai eseményekről itt adjuk:

Peking, november 4.

Juansikai táviratilag közölte a trónnal, hogy a kabinet elnökségét nem vállalja el. Konzuli jelentések szerint Csangesenél csata volt. A külföldiek a szigetre menekültek és előkészületeket tettek a védelemre.

Peking, november 4.

A trón elfogadta az alkotmány alapelvei dolgában előterjesztett feltételeket. Az alkotmánytervezet legfontosabb rendelkezései a következők:

A Taching dinasztia örökké uralkodik. A császár személye sérthetetlen, hatalmát az alkotmány módosítása a parlament dolga. A felsőház tagjait a nép választja és a felsőház tagjainak sorából jelöli ki a parlament a miniszterelnököt, akit a császár kinevez. A miniszterelnök javasolja a kabinet többi tagjainak megválasztását a császárnak, aki azokat kinevezi. Császári hercegek a kabinetben nem foglalhatnak bejert és vidéki legfelsőbb kormányzati hivatalnokoknak nem nevezhetők ki. Ha a miniszterelnököt a parlament a kormányzásban akadályozza, a miniszterelnök feloszlatja a házat vagy le kell mondania. Egy kormány azonban a parlamentet

egynél többször nem oszthatja fel. A császár veszi át a rendelkezést a hadsereg és a flotta fölött. Ha azonban ezek a hatalmi eszközök belső ügyekben használatnak, külön megállapított feltételeket kell szem előtt tartania, amiről a parlament dönt. A császári ediktumok törvényt nem helyettesíthetnek. Nemzetközi szerződések a parlament hozzájárulása nélkül nem köttetnek. Háború és béke fölött azonban, ha a parlament nem ülésezik, a császár dönt. Ha a költségvetést a parlament nem szavazza meg, a kormány a múlt évi költségvetés alapján nem viheti az ügyeket. A parlament állapítja meg a császári ház czivilistáját és ennek minden növelését vagy csökkentését. A parlament döntései a császár nevében tételnek közzé. A nemzetgyűlés a parlament megnyitáig működik.

London, november 4.

Shanghaiiban fellázadtak a kínai rendőrök, felgyújtották a rendőrfőnök házáat és a rendőrségi épületet. A lázadó rendőrök a bomszülőttek városrészében gyülekeznek s értesítették a külföldi konzulokat hogy kikiáltják a tartomány függetlenségét.

London, november 4.

Sanghaiiban az arzenált és Kiangjanban a kaszárnyákat a lázadók kardcsapás nélkül elfoglalták. A helyőrség 1500 főnyi katonasága a forradalmárokhoz pártolt át.

Pétervár, november 4.

Charbínból jelentik, hogy a japánok Koreában Mandzsuria biztosítása s a zavargások elfojtására 10.000 főnyi sereget szállítottak partra.

London, november 4.

A Reuter-ügynökség hankai jelentése szerint a császári csapatok ágyúzása következtében keletkezett tüzvésztt heves szél szította és a tűz igen gyorsan terjedt. A tűz fészke körülbelül egy mérföldnyi hosszúságu. A város azon részei ahol eddig nem pusztit a tűz, néhány száz felkelő birtokában van. Az északnyugati részen a császári csapatok betörésre készen állanak. Attól tartanak, hogy a Wesleyán-misszió elpusztult. A misszió épületéhez tartozik a vak gyermekek iskolája is, amelyben legutóbb 150 sebesültet ápoltak. Az iskola előjárója arra kérte a császári csapatok parancsnokát, hogy a bombázást szüneteltesse addig, míg a személyzet, sebesültek és tanítványok elvonulnak. A parancsnok erre egy órai fegyverszünetet rendelt el. Egy vöröskereszt egyesületi közös kérésletet tett az intézet lakóinak megmentésére, azonban a felkelők ágyulövessel lehetetlenné tették a kérésletet.

EGYHÁZAK.

— (Hercegprimási körlevél.) Vaszary Kolos hercegprimás ez idei XIV. számú körlevelében közli a pápa döntését arról, hogy a jövő évben az *innenpek rendje hazánkban változatlanul megmaradjon*. Rendeletet tesz közé az anyakönyvben való utólagos bejegyzések és anyakönyvi kivonatok kiállítására tárgyában. Ajánlja egy kultuszminiszteri rendelet alapján a Magyar Gazdaszövetség működésének pártolását. Elrendeli az iskolákban a gyűjtést a Gyermekek-szanatórium javára. Irodalmi műveket ajánl, közlésezi a zsinati vizsgálatok eredményét, tudatja az egyházmege személyzetében beállott változásokat és pályázatot hirdet a megüresedett javadalmakra. Végül közli az Országos Katolikus Tanitói Segítőalap jegyzőkönyvét és zárószámadását.

— (Lányi püspök szeminárium rektor.) Nagyváradról jelentik, hogy dr. Bundata Mihály prépost-kanonok, aki nyolcz évig állott a nagyvárad szeminárium élén, mint annak kormányzója, meggyengült egészségi állapotára hivatkozással, lemondott a tiszteréről. Gróf Széchenyi Miklós megyepüspök e lemondást elfogadta és helyébe dr. Lányi József tinnini felszentelt püspököt nevezte ki a parnevelő-intézet kormányzójává. Az új rektor már elfoglalta állását.

— (A szerb szinódus összehívása.) A miniszterelnök a görög-keleti szerb egyház püspöki zsinati statutumait módosítás végett a királyhoz terjesztette fel. A legfelsőbb jóváhagyás leérkezése után a kormány intézkedni fog a görög-keleti szerb egyház püspöki zsinatának egybehívása iránt.

KÜLFÖLD.

Kormányválság Németországban.

Budapest, november 4

Ma van az a nagy nap, amelyen úgy Franciaország, mint Németország meghatalmazottai aláírják a Marokkó-egyezményt. Az egész világ egy lidérenyomástól szabadult meg, hogy a megegyezés által egy nagy, véres háború hátrított el s dícséri a kormányok bölcsességét, mely egy sovány egyezséget is többre tart, mint egy költséges, embertelen és hatásaiban kiszámíthatatlan háborút. De úgy a német, mint a francia közvélemény elégedetlen s Párisban a Caillaux-kormány bukását jósolják. Berlinben pedig a kormányválság már be is következett, mert Lindequist, a német gyarmatügyi miniszter lemondott s a császár már az utódát is kinevezte.

A Marokkóra vonatkozó egyezményt hivatalosan tette közzé úgy a német, mint a francia kormány. A legfontosabb koncepczió, amit Németország Franciaországnak adott, az, hogy Németország elismeri Franciaországnak korlátlan politikai hegemóniáját Marokkóban s Franciaországnak azt a jogát is, hogy Marokkót katonailag megszállja s nem tesz kifogást az ellen, hogy Marokkót a külföldön a francia diplomácia képviselje. Ennek ellenében Franciaország gazdasági koncepcziókat adott Németországnak, de olyan koncepcziókat, amelyek minden nemzetet meg fognak illetni egyenlő mértékben s Németországnak még gazdasági téren sem lesznek különleges jogai. A tulajdonképpeni koncepczió tehát, amelyet Németország kapott, abban áll, hogy egy keskeny földterületet kapott Afrikában, melyen keresztül lejuthat a kongó folyamhoz és az Ubangihoz, ennek fejében azonban azt a földterületet, melyet röviden „Kacsacsörnek” neveznek a politikai földrajzban az alakja miatt s mely eddig német gyarmat volt, átengedte Franciaországnak.

Szinte hihetetlen az, hogy Lindequist, a német gyarmatügyi államtitkár tegnap, tehát egy nappal az egyezmény aláírása előtt mondott le. Ez olyan szokatlan tüntetés, amely világra szóló szenzáció s bizonyítéka annak az éles ellentétnek, amely egyrészt a birodalmi kancellár és Kinderlen-Waechter külügyminiszter, másrészt Lindequist a német gyarmatpolitika felelős vezetője közt az egyezmény miatt kitört. Az is feltűnő és szokatlan, hogy a távozó gyarmatügyi minisztert hivatalos oldalról úgy megtámadták, amire eddig még nem volt példa. Indiskréciókkal vádolják hivatalos részről. Lemondása mindenesetre azt jelenti, hogy Lindequist az egyezményért felelősséget nem hajlandó vállalni s hogy az teljesen Kinderlen-Waechternek és Bethmann Hollweg birodalmi kancellárnak műve.

Elképzelhető, minő kínos szenzációt okozott az egész eset Németországban. A birodalom fennállása óta még nem volt példa arra, hogy a kormány kebelében esetleg felmerült differenciák ilyen módon, ilyen tüntető, sőt ilyen agresszív módon hozassanak nyilvánosságra. Főleg az áll példa nélkül, hogy egy miniszter a birodalmi kancellárral, tehát felelősével s egy másik miniszterével ilyen módon tudassa a bizalmatlanságát és elégedetlenségét s hogy, erre válaszul a birodalmi kancellár hivatalos kommunikéban kötelességmulasztással vádolja a távozó minisztert.

Németország közvéleménye amúgy is elégedetlen az egyezményvel. A birodalmi gyűlés ellenzéke már akkor interpellációra készült s heves támadásra a kormány ellen az egyezmény miatt, mikor annak egyes pontjai a francia lapok révén közismertek lettek. Ennek a harszán és ennek a készülő támadásnak új alapot és jogosságot ad az, hogy ime még a kormánynak egy tagja is elégedetlen vele s hogy inkább távozott helyéről, sem hogy az egyezményért felelősséget vállaljon.

A birodalmi kormány a birodalmi alkotmányra hivatkozva már ismételtelen kijelentette, hogy az egyezményt az aláírás már joghatályossá teszi s hogy azt nem is fogja jóváhagyás vagy tudomásulvétel végett a birodalmi gyűlés elé terjeszteni. De a pártok mégis foglalkozni akarnak vele s miután más mód erre nincs, interpellációk révén. Eddig öt interpelláció van bejelentve. A bejelentés sorrendje szerint az első a centrum-párté s azt báró Hertling terjeszti elő. A második a szociáldemokratáké, a harmadik a konzervatívoké, a negyedik a nemzeti liberálisoké s az ötödik a haladó néppárté. Az öt interpelláció azonban aligha fog elhangzani, mert valószínű, hogy az első interpelláció után feláll a birodalmi kancellár, esetleg még Kinderlen-Waechter külügyminiszter is s válaszolni fog. A pártok aztán interpelláció helyett válaszbeszédekben fogják elmondani elégedetlenségüket, amit az egyezmény felett éreznek.

A német közvélemény azt tartja, hogy a németégre nézve vereséget jelent az egyezmény. Egyrészt azért, mert a gazdasági előnyök, amelyeket Németország kapott, értéktelenek és bizonytalanok, a terület, amelyet Afrikában a németek kaptak, az álmokornak melegágya, hogy a francia-angol szövetség a tárgyalások folyamán még szorosabb lett s végül, hogy Franciaországnak viszonya Németországhoz egyáltalán nem lett kedvezőbb. Mindehhez hozzájárul az, hogy a németégre presztízse a mozzim világ előtt súlyos csorbát szenvedett. Eddig ugyanis a németek azzal ámitották az izlamokat, hogy birodalmaik integritásának legönzellembb védelmezői. Ez rengeteg haszonnal járt a németekre. Most ennek ellenkezője derült ki.

De az egész belpolitikára nagy hatása lesz az egyezménynek, mert egyetlen párt nincs, mely azzal meg volna elégedve. És ez most, közvetlenül a választások előtt, különösen nagy jelentőségű.

A régi és az új osztrák kormány. Bécsből táviratozzák: Öfelsége ma délelőtt 10 órakor bucsukihallgatáson fogadta a lelépő kabinetet, nevezetesen báró Gautsch miniszterelnököt, dr. Wickenburg, Marek, báró Widmann minisztereket, valamint dr. Mataja és báró Röll reszortvezetőket. Délelőtt fél 11 órakor öfelsége előbb gróf Stürgkh miniszterelnököt, majd a többi ujonnan kinevezett minisztereket eskette meg. Az esküszertartás után öfelsége az új minisztereket külön kihallgatáson fogadta.

A marokkói szerződés. Berlinből táviratozzák: A Wolff-ügynökség jelenti: A Kongó illetőleg Németország és Franciaország között kötött megegyezésben Németország jelentékeny és értékes területeket nyer Kamerun-gyarmatának egész határa mentén, azonkívül két földnyelvet, melyek a Kongó vagy Ubanghi-folyók partjáiig terjednek. Ha ezen utóbbi területek magukban véve kevésbé értékesek is, mégis lehetővé teszik Németországnak a hozzájutást e folyók partjaihoz. Németország e partok mentén 6—12 kilométernyi földnyelvet kap, hogy minden hajózáshoz szükséges beruházást megtegyen. Ezzel szemben Németország a Logona és Shari közti kis háromszögről azoknak a Tsad-tóól délre való találkozásáig lemond Franciaország javára. Togó-gyarmatról a megegyezésben egyáltalán nincs szó. A Havas-ügynökség jelenti Londonból: Jól értesült forrásból halljuk, hogy a francia kormány tegnap a Marokkóra vonatkozó francia-német megállapodást közölte az algézirasi szignatárius hatalmakkal.

Berlinből jelentik: A külügyi hivatalban ma délután írták alá a Franciaország és Németország közt létrejött Marokkó-Kongó egyezményt. A Franciaország részére készült példányt ma este küldik Párisba és annak odaérkezése után a két kormány egyidejűleg fogja az egyezményt közzétenni.

A krétai kormány. Caneából jelentik: A nemzetgyűlés ideiglenes kormányt választott, amelynek tagjai a polgárság sorából kerülnek ki, pártkülönbség nélkül. A politikai helyzetet titkos ülésen beszélik meg a pártok tagjai.

Elítélt kém. Mint Bécsből jelentik, a törvényszék három napi tárgyalás után Cordts Hans hamburgi születésű vádlottat egy barátságos nagyhatalom érdekében elkövetett kémkedés és két osztrák-magyar vezérkari tábornok megrágalmazása miatt két és fél évi súlyos börtönrre ítélte.

A tudós asszony szerelme.

— Curiené megszökött a fizika-tanárral. —

Budapest, november 4.

Párisból világhíressé vált bostrány híre pattant ki. A világhírű fizikus nő, a tudós Curie asszony, aki már egyszer a radium felfedezése révén férjével kiérdemelte a Nobel-díjat, akit a fejedelmi Nobel-díj újabb jelöltjének emlegettek, elvesztette a fejét, szívét. Éva leányainak közönséges sorsára jutott, megszökött a szerelmesével. Cserben hagyta tudományos babérjait, hűtlenül elszakadt csodás lombikjaitól, a tudós asszonyt az ő nagy, világhírű tudománya éppen úgy nem tudta visszatartani a szerelmi ballépéstől, mint a szerelmes masamód feleszonyt. Egyben mégis stilszerű maradt magához a tudós nő, hogy tanársegédjével, fizikus kollégájával, Langevin tanárral szökött meg. A negyvennégy éves tudós asszony egy hat gyermekes családapért áldozott fel mindent. Egyébként a férfi öt gyermekét is marukkal vitték.

A Brüsszelben tartózkodó pár külön-külön megcáfolja a róluk terjesztett pletykát. Az ügyben még világosan látni nem lehet. A valószínűség az, hogy Langevin, miután rosszul élt a feleségével, egyszerűen a fakópnál hagyta. De ez sem most történt, hanem hónapokkal ezelőtt és szívvel Madame Curiet ajándékozta meg.

Páris szenzációjáról tudósításunk a következő:

Madame Curie, a radium felfedezője, aki férjével együtt 1903-ban megnyerte a Nobel-díjat, Langevin tanárral szökött meg, akinek magának is elismert neve van tudományos téren. Növendéke volt Curiené s a tudós halála után suttogni kezdték, hogy Langevin lett Curiené választottja. Langevin családos ember és öt gyermekét is magával vitte. Langevin fizikusnak, a College de France tanárának ezen szenzációs szerelmi regényéről az anyósa a *Le Journal*-ban nyilatkozott.

— Szinte megfoghatatlan, — mondja az anyós, — hogy a nagy Curie özvegye, aki maga is világhírű asszony, elszöktette a leányom férjét. Langevin hosszú évekig tanítványa volt Curienék. Amikor Curie-t 1906-ban halálra gázolta egy kócsi, Langevin egészen az özvegy rendelkezésére bocsátotta magát s támogatta őt tudományos buvárkodásában. Vőm lassan-lassan mind több időt töltött Curiené körében, mint családijánál. Három héttel ezelőtt Langevin magához vette öt gyermekét s elutazott Párisból. Hatodik gyermekét, aki még csak két esztendőes leányka, feleségénél hagyta. Ugyanekkor az időben Curiené is ismeretlen helyre utazott. Leányom a bírósághoz fordult a gyermekek végett s a bíróság akként döntött, hogy az öt nagyobb gyermeket a szülők fölváltva tarthassák maguknál, míg a legkisebbik gyermeket az anyának ítélte oda. Még nem tudjuk, vajon leányom válogott indít-e vagy sem. Lehetségesnek tartjuk, hogy Langevin visszatér családjához. Curienének Langevinhez intézett levelei, amelyek birtosunkba jutottak, kétségtelen bizonyítéka szerelmi viszonyuknak. A *Journal* szerint Curiené és Langevin arra törekszik, hogy házasságot kössön egymással. Langevin legutóbb még résztvett a természettudósok karlsruhei kongresszusán.

Egy újabb berlini jelentés szerint Curiené és Langevin Hollandiában él együtt. Csek nemrég közölték a lapok, hogy Curiené Hollandiában rádiomot tartalmazó kötetet fedezett föl, úgy látszik ebben a buvárkodásában már szerelmes tudóstársa volt segítségére.

A szöktetés és szökés híre nem elég valószínű, csak annyi igazság szolgál mellette, hogy a két hírbe hozott ember együtt van. Ugyanis Curiené és Langevin a brüsszeli fizikai kongresszuson vesznek részt. Több hírlapíró felkereste a tudós asszonyt és Langevin tanárt. Mind a ketten fel vannak bűszülve a róluk terjesztett rágalmak miatt. Különösen kellemetlen a meggyanúsítás Curienének, akinek a rádiumpalota felavatása alkalmából nagy ünneplés vár. Langevin azt mondta a hírlapíróknak, hogy másfél éves leányának születése óta felesége anyára neuraszténia, hogy akadályozza őt tudomá-

nyos munkálkodásában s ezért különváltan él tőle. Ennyi igaz a hírekből, egy szóval sem több.

Ezzel ellentétben Langevin tanár felesége nyilatkozata megerősítéssel megmutatta a nála járt hírlapíróknak Curiené leveleit, amelyeket az férjéhez intézett. Ezekkel bizonyítani kívánta azt a mendemondát, mintha férje csak azért hagyta volna ott, mert legkisebbik gyermekének születése óta neuraszthéniás lett s az ő betegsége akadályozza meg Langevint tudományos munkálkodásában.

Brüsszeli jelentés szerint Curiené nem Hollandiában, hanem Belgiumban tartózkodik, melynek fővárosában fogadta a Temps brüsszeli tudósítóját s azt mondta neki, hogy június 15-ike óta tartózkodik Brüsszelben a természettudományi kongresszuson. Több ízben megtörtént, hogy párisi laboratóriumából egyes otthagytott segédesszközöket hozatott el, tehát Párisban mindig tudták, hogy hol tartózkodik. Az egész világon ismeretes, hogy Brüsszelben most természettudományi kongresszus van, nevetséges ilyen körülmények közt az a rágalom, hogy ő megszökött.

A Liberté közli, hogy Langevin felesége feltélenykedésével üldözte férjét és a tudós sokat utazott, esakhogy nyugalma legyen feleségétől. S aligha nem ez az igazság.

A látszat csal

és

régen börtönben kellene ülnie.

A villanyos rondes szokásához híven békésen áldogál a Teréz köruton. A kocsis-„vezető“ mellett két marozona katonatiszt vitatkozik roppant élénken. A kocsis belsejéből az ablakon keresztül lehet látni, hogy az olaszok tripoliszi pozícióiról tárgyalnak. Az egyik tüzér, a másik gyalogos hadnagy. A kalauz kinyitja a kis ablakot és akkor behallatszik a kocsiba.

A tüzér: Jól van, Krausz ur, esakhogy éppen itt van a tévelés... Ha én ezt a tételt a veszteségszámlán is átvezetem...

A gyalogos: Kedves Steiner, maga nem ért engem... (a kalauz becsapja a kis ablakot. A tüzér most elkezd a levegőbe íveket leírni, amelyek hasonlítanak a gránátok röppályáihoz. A gyalogos kápirult arccal hallgatja és izgatottan babrál a mellén lógó érdemrenddel. Eau oreq anyóka jön be a kocsiba.)

A tüzér: Mars hinaus, mondtam neki... Vagy fizet készpénzzel és akkor számíthat kassza-sköntöt, vagy...

A gyalogos (kardjára csap): Nálunk épp így eselékedett... Most aztán inzolvens... (Az anyóka behurzza maga mögött az ajtót.)

A tüzér (megragadja a barátja vállát és úgy magyaráz neki. A kocsiban azt hiszik, hogy most mondja, el, hogy bombázták őket „Majdelsején fizetek“ melletti csatában az ellenséget. Egy szekerész levágnagy száll föl a kocsira. Mind a hárman levelesik a csákójukat, úgy üdvözlök egymást. A szekerész csakhamar szintén részt vesz a vitában. Az ablakon keresztül látni, hogy bajtársainak a municziós kocsik fontosságát magyarázza. Egy ember beszél a kocsiba és nyitva hagyja az ajtót.)

A szekerész: Mi csontlisztet exportálunk nagyban... A waffenrockom hátul föl van vágva, mert másképp nem férezzőüffvbgkemímsnretasn miért vett föl frakknyakkendőt a dolmányra... Szintén kondícióban tetszik lenni... De le is kéne szállni, mert ez a kocsis áll és a kapitány dübös lesz, ha elkészünk az ellenőrzési szemlérről.

(A kardiukat a hónuk alá veszik és leszállnak a kocsiról.)

Ray.

Az „EGYETÉRTÉS“
szerkesztősége és kiadóhivatala
VI., Eötvös-utca 32. a ott van.
A szerkesztőség telefonja 788.
A kiadóhivatal telefonja: 706.

ÜJIDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár: vasárnap, november 5. — Róm. kath.: A. 22. Imre hg. — Prot.: A. 21. Imre. — Görög-oros: október 23. B. 21. Jakab. — Zsidó: Markhesvan 14. — A nap két reggel 6 óra 49 perczkor, nyugszik este 4 óra 35 perczkor. — A hold két délután 4 óra 5 perczkor, nyugszik reggel 5 órakor.

Liszt-kiállítás a Nemzeti Muzeumban. Nyitva 9—12-ig. Belépődij ninesen. — Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10—3-ig. Belépődij, kedd kivételével, 1 korona.

Nyitvalevő muzeumok: Nemzeti Muzeum összes tárai 9—12-ig. — Aquineumi Muzeum 9—4-ig. — Erzsébet Muzeum 9—1-ig. — Földtani Muzeum 10—1-ig. — Fővárosi Muzeum 9—2-ig. — Gyermektanulmányi Muzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9—12-ig. — Iparművészeti Muzeum 9—12-ig. — Közlekedési Muzeum 9—12-ig. — Mezőgazdasági Muzeum 10—1-ig. — Tanszermuzeum 9—12-ig. — Társadalmi Muzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9—12-ig.

Nyitvalevő képtárak: Angol művésznök kiállítás a Nemzeti Szalonban. Nyitva 9—1-ig. Belépődij 1 korona. — Aukció Tornyay János képből a Művészklubban (Kristóf tér 2.) 9—12-ig. Belépődij 1 korona. — A Szépművészeti Muzeum összes tárai 10—2-ig.

Hétfé, november 6. — Róm. kath.: Lénárd hv. — Prot.: Lénárd. — Görög-oros: október 24. Proklusz. — Zsidó: Markhesvan 15. — A nap két reggel 6 óra 51 perczkor, nyugszik délután 4 óra 35 perczkor. — A hold két délután 4 óra 27 perczkor, nyugszik reggel 6 óra 21 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak. A közoktatásügyi államtitkár fogad déli 12—2-ig. A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor.

— **Képes Szalon.** Valósággal Album-számba megye az „Egyetértés“ képes heti mellékletének, a „Képes Szalon“nak mai száma. Harmincznál több kép, csupa érdekes és aktuális esemény teszi a „Képes Szalon“-t a legszébb és legtartalmasabb magyar képes hetilapok egyikévé. Minden jelentősebb hazai és külföldi esemény, a politika, a tudomány, az irodalom és a művészet világának érdekeséggel bíró szerepvivői vannak megörökítve a „Képes Szalon“-ban, melynek minden egyes száma beillik a hét képes krónikájának. A „Képes Szalon“ mai számában a következő érdekes képeket találjuk:

Török foglyok Olaszországban.
Török támadás Tripolisz ellen.
Olaszok Tripoliszban.
Hogyan bálnak az olaszok a török foglyokkal.

Caneva bevonul Tripoliszba.
III. Frigyes új szobra.
Neusser bécsi tanár képe.
A Petőfi-család síremléke.
A Petőfi-síremlék leplezése.
Herczeg Ferencz beszél a síremlék előtt.
Havas Emil udv. tanácsos képe.

A „Szereltem gyermeke“ a Nemzeti Szalonban (három képpel).
Carrusó Berlinben.
Gyöngyi Jolán.

A királyi család a fényképész előtt.
Szemléltető oktatás a földrajzból.
Suttner Berta bárónő,
Dirkner Anné,
Hermann Bahr arczképei.
Barna Izidor, az elhunyt hírlapíró
Jávör Pál freskói a Soroksári-uti iskolában (három kép.)

A bécsi arblómerénylet áldozata.
Nők az aviatikában.
Párisi művészek a „Liberté“ áldozataiért.
Pusztító vihar Hágában.

— **A király állapota.** Bécsi jelentés szerint a király állapota tartósan jó. A nátha majdnem teljesen elmúlt. A könnyű köhögési inger még megvan. Tartósságát az okozza, hogy az uralkodó nem akar hallani sem arról, hogy kimélje magát és különösen az utóbbi napokban a sok kihallgatáson kénytelen volt sokat beszélni.

— **Kossuth Lajos Tivadar utazása.** Kossuth Lajos Tivadar minden esztendőben, falottak napjára Budapestre érkezik, hogy lerójjá fiui kegyeletét édesapja emléke iránt. Az idén is, a hét első napján érkezett meg és öt napot töltött a fővárosban. Kossuth Lajos Tivadar ma este 8 órakor utazott vissza Milánóba a Déliyasut pályaudvaráról.

— **Udvari tanácsosság.** A király Bernády Györgynek, Marosvásárhely polgármesterének s magyar királyi udvari tanácsosi címet adományozta.

— **Zipernowszky Károly ünneplése.** A Magyar Elektrotechnikai Egyesület ma a Hungária-szálló külön termében díszvacsorát rendezett az egyesület érdemes elnökének, Zipernowszky Károlynak tiszteletére. A díszvacsorán megjelent Suttner Berta bárónő is, aki Zipernowszkyknak most vendége. Ott voltak még: Bláthy Ottó Vilmos és Kromszky Sándor udv. tanácsosok, Söpkéz Sándor orsz. képviselő, dr. Zemplén Győző műegyetemi tanár, Stark Lipót és még nagyon sokan. Az első felköszöntőt Straub Sándor igazgató mondotta Zipernowszky Károlyra, aki megteremtője volt a magyar elektrotechnikai iparnak és aki az egyesületnél megalkotásában, mai működésében buzgó munkásságot fejt ki. Söpkéz Sándor, Jakobovics Dániel, Perczi Károly felköszöntői után Zipernowszky meghatottan köszönte meg az üdvözlést. Az egyesület fejlődésére, tagjaira emeli poharát. Egyben üdvözlölte a nagynevű vendégbarátnőt is. Stark Lipót Zipernowszky Károlynét üdvözlölte. Suttner Berta bárónő felköszöntőjében az elektrotechnika sokat ért, akik tartásuk feladatuknak nemcsak a külső életben, de a lélekben is világszűrést teremtenek. Harsányi Jenő és még többen mondottak az ünnepeleltnökre felköszöntőt, aki nagyon sok üdvözlő táviratot kapott. A társaság a késő esti órákig maradt együtt, lelkesen ünnepelelve kiváló elnöküket, Zipernowszky Károlyt.

— **Az aradi vértanúk hamvai.** Az aradi vértanúk hamvainak ásatási ügye újabb fordulathoz jutott. Az eddig végezett ásatások az aradi vár körül tudvalevőleg eredménytelenek maradtak. Az ásatások vezetője, Varjassy Árpád királyi tanfelügyelő ekkor más uton próbálkozott meg, az aradi 13-as bizottság nevében azzal a kéréssel fordult a hadügyminiszterhez, engedje meg, hogy az ásatást sokat a vár területén belül is folytassák, mert valószínű, hogy az osztrákok a kivégzés után ott ástál el a holttesteket. A hadügyminiszteriumból most érkezett le a válasz Aradra. Nagyon titkolják a válasz tartalmát, lényege az, hogy a hadügyminiszter teljesítette a kérést, de azzal a feltétellel, hogy az ásatásokat a lehető legnagyobb csendben és minden feltűnés nélkül végezzék és ha megtalálnál a vértanúk csontjait, azokat minden ünnepélyesség nélkül szállítsák el. A tizenhárom bizottság eleget fog tenni az óvatos hadügyminiszter kívánásának és már legközelebb megkezdik az ásatásokat a vár területén belül.

— **Nagy járvány Biharmegyében.** Az a nagy difteritisz- és kanyaró-járvány, ami a biharmegyei Árpád községben néhány hete felütötte fejét, egyrészt és napról-napra szedi áldozatait. A betegség a gyermekek között igen nagy pusztítást okozott. A hatóságok megkeresésére a budapesti Stefánia gyermekkórház egyik orvosát, dr. Szekeres Oszkárt küldötte le, hogy a szükséges fertőtlenítés iránti intézkedéseket foganatosítsa. A baj legfőbb oka az, hogy a szülők titokban tartják a megbetegedéseket. A község előjárósága most karhatalommal járja be a községeket és az óvintézkedéseket kényszerrel foganatosítja. A községbeli iskolákat és óvodákat már bezárták.

— **A rendőrfőnök bünszövetkezete.** Tomskból jelentik, hogy Fux rendőrfőnök, Koziczki, az Ochirana másodfőnöke és Lozowski pópa közös bünszövetkezetet alakítottak. Most jöttek rá visszaéléseikre s mindhármukat letartóztatták. Nyilvános házak és dalsarnokok tulajdonosait serezték. Lazowski ellen vádat emeltek, hogy a női fegyverházakban visszaélt a rabnők helyzetével.

— **Nagy vasuti katasztrófa Amerikában.** Newyorki jelentés szerint Raltey környékén, a newyork-floridai vonalon nagy vasuti katasztrófa történt. A gyorsvonat kisiklott, mert a váltó rosszul volt beállítva és eltört. A gyorsvonat minden kocsija összezúzódott. A legközelebbi állomáskorról mentővonatokat küldtek ki és esztig huszonhét utast ástak ki a romok közül. Tizennyolcan még éltek, de sebeik nagyon súlyosak. Egyelőre nem lehet tudni, hány áldozata van a katasztrófának.

— **Robbanás a kábelaknában.** A temesvári kormányzetségi palotában most folynak a telefonkábeleknél földalatti aknába való elhelyezési munkálatai. Román Károly, a pozsonyi kábelgyár főszereplője éppen forró parafinnal akarta leönteni a kábeleket, amikor az acetilen lámpától a parafinnal telt edények felrobbantak és az egész aknát lángbaborították. Román Károly az égő aknába beresztül kuszva alig tudott kimenekülni és súlyos égési sebeket szenvedett. A kórházba szállították. Állapota aggasztó.

— **Thurn-Taxis Viktor herceg házassága.** Hetekkel ezelőtt az osztrák hivatalos lapban közvény jelent meg herceg Thurn-Taxis Viktor ellen, aki 24.700 koronás váltóadósság hátrahagyásával ismeretlen helyre távozott. A fiatal herceget azóta senki sem látta Európában. Egy pittsburgi távirat most azt jelenti, hogy herceg Thurn-Taxis Viktor ott tegnap házasságot kötött a híres *Fitzgerald* angol tábornok özvegyével a dúsgazdag Eleonora asszonnyal. A herceg már régóta ismeri a sokszoros milliommósöt és titokban már régebben jegyben járt vele. Mikor az asszonynak ismerősei szemrehányást tettek, hogy miként adhatja kezét egy ilyen könnyelmű embernek, csak azért, mert herceg, ő állítólag így felelt:

— Én nem tehetek róla, hogy Viktor hercegi családból születtem, de gondoskodni fogok róla, hogy férfi legyen belőle . .

— **A Nobel-díj nyertesei.** Koppenhágából táviratozzák, hogy a Nobel-díj fizikai jutalmát két német tudós, *Wien*, würzburgi tanár és *Planck*, berlini tanár nyerte el a hőszugárzásról írt munkájukkal. *Curiené* asszony tehát lemarad a Nobel-díjról.

— **Váltóhamisító miniszteri titkár.** A bécsi előkelő társaságokat csunya botrány foglalkoztatja. Dr. *Kachanowitz-Turtschansky* Sándor lovag bécsi udvari- és miniszteri titkár ellen ma az osztrák hivatalos lap körözö-levelet közöl. A nagyvárosi fiatallember körülbelül százezer koronára rugó adósságok hátrahagyásával valószínűleg Amerikába szökött. Ő volt a belügyminisztériumban a rangban legidősebb miniszteri titkár, akinek nagy jövőt jósoltak. A politikai közigazgatási osztályt önállóan vezette, magas körökben volt bejáratos, nagyon költségesen élt és ez volt romlása. Uzsorások kezébe került s e héten kiderült, hogy váltókat is hamisított. Sokat vesztett a lóversenyen és a kártyán.

— **Utcái harez a rablókkal.** Szükszavu távirat már jelentette, hogy milyen ekéseredett küzdelem árán tett ártalmatlanná a rendőrség és a katonaság egy veszedelmes rablóbandát Lodzban. Az ostrom olyan volt, mint Houndsditchban. Talpraállították a város egész rendőrségét, a katonaság is kivonult és órák hosszat tartott a lövöldözés. Délután vette üldözőbe a rendőrség Banasia hírhedt rablóbandáját, amely a legveszedelmesebb betörők és gyilkosok szövetkezete. A banditák futásnak eredtek s valamennyien bevették magukat a belvárosban levő Bitrovskajauton egy emeletes ház padlására, onnan lövöldöztek ki a rendőrökre, de előbb eltorlaszolták a lépcsőházat. A szemben levő Zielonszki-uton állott fel a rendőrség, amelyet időközben katonasággal egészítettek ki. Mind a két utcát elzárták a közlekedés elől, a lakosokat megintették, hogy menjenek a belsőbb szobákba, aztán egy géppuskát állítottak fel a szemközti levő ház ablakába s úgy tüzeltek a katonák. Estig tartott a szakadatlan puskaropogás. A banditák löszere már fogytán volt s ekkor Banasia kibújt a padlásablakon és a ház fedelén át akart menekülni, de egy golyó leterítette és holtteste az utcára zuhant. A petrikai utról újabb katonacsapat jött s ez is sortűzést adott a padlásra. Végül sikerült a banditákat kézrekeríteni, de az ostromban öt katona és négy rendőr halálosan megsebesült. — Banasia volt az a rabló, aki legutóbb többbedmagával egy személyvonatot tartóztatott fel és 12.000 rubelt rabolt az utasoktól és egy rendőrtisztviselőt meggyilkolt. Banasia huga szintén hírhedt forradalmár, aki Szibériába volt deportálva s onnan megszökött. Harmincz óráig tartott az ostrom és kilenczen sebesültek meg benne. Nem lehet tudni, hogy a többi terrorista merre menekült.

— **Meghíusult merénylet a bolgár király ellen.** Most derül ki, hogy Ferdinánd bolgár király ölete a szófiai új szobraja megnyitására a legnagyobb veszedelemben forgott. A „Veszeriya Posta” jelenté ugyanis, hogy a szobraja megnyitása előtt egy *Bagarin* György nevű orosz anarchista merényletet akart elkövetni a király ellen. A rendőrséget az utolsó pillanatban figyelmeztették arra, hogy a szobrajához vezető utvonalon egy anarchista revolvermerényletre készül. A titkosrendőrök bejárták az utonalat és éppen egy-két perccel előbb, mint mikor a király kocsija a katonai kordon előtt elhajtott, észrevették *Bagarint*, amint éppen förefurakodott, kezét a revolvertáskáján tartva. Le akarták tartóztatni, de a nagy tolongásban eltűnt és még ma sem találták meg.

— **„Yes” porcellán-ponder a legjobb.** 3 és 5 korona.

— **Az aradi vértanúk bucsuja.** Temesváron még él az aradi vértanúk kivégzésének egy szemtanúja, aki most érdekesen nyilatkozik a Vécsey és Damjanics tábornokok bucsuzásáról az akasztófa alatt. Ez a szemtanú megcáfolja azt a leírást, hogy Vécsey tábornok, ki utolsónak maradt a tizenhárom közül, mikor Damjanics tábornokot levették a bitóról, lehajolt hozzá és megcsókolta a kezét. Ezzel szemben a temesvári hírforrás szerint a valóság ez:

— Vécsey és Damjanics hosszú idő óta haragban volt egymással. Mikor Damjanics Szegeden egy egész sereg 14—15 éves szerb fiút elretentő példa okéért agyonlővetett és erről jelentést tett Vécseynek, ez így szólt: „Pfüj, tábornok ur, ez nem méltó egy magyar katonatiszthez!” és a faképnél hagyta. Vécsey tábornok nemes lelkülettel ugyanis módfelett felháborította ez a kegyetlenség s az eset óta nem beszélt Damjanicshoz. Damjanics tábornok haraggal vonult Szoinok alá és a két tábornok csak a szolnoki fényes diadal után találkozott egymással, amikor is heves szóvita közben Damjanics igen súlyosan megsértette Vécsey tábornokot, aki ezt a sértést sohasem tudta elfelejteni. Mikor a kivégzéshez vitték Damjanicsot, ez a bitófa alá bicsegye ezekkel a szavakkal fordult az utolsónak maradt Vécseyhez:

— Kamerád, isten veled. Felejtük el, ami közöttünk történt. Én még csak elbucszom téled, de kitél fogsz te bucsuzni? Életünkben ellenfelek voltunk, haljunk meg mint jóbarátok” . . .

Vécsey tábornok megilletődve halgatta a halálba induló szavait, de győzőtt benne a büszkeség és halála előtt sem tudta a súlyos sértést megbocsátani és szó nélkül elfordult Damjanicstól.

— **Tiszti főszemle a fővárosban.** A 32. hadkiegészítő parancsnokság területén tartózkodó tartalékos tisztek számára ma tartották meg az évente szokásos főszemlét. A díszbe öltözött tartalékos tisztek már kora reggel elárasztották az utcákat s az egyes kaszárnyák előtt nagy tömegek nézték felvonulásukat. A Mária Terézia kaszárnyában az 1., 20., 32., 86. gyalogezredek számára tartották meg a szemlét. A Károly herceg kaszárnyában az 21—31. és a 33—37. gyalogezredek számára, a gróf Hadik-kaszárnyában a 38—43., 45—51. és 53—62., az Albrecht herceg-kaszárnyában a 44., továbbá a 63—82., a gróf Nádasdy-kaszárnyában az 52., valamint a 83—85., a 87—102. gyalogezredekhez tartozók számára, a Bosznia-Hercegovinai csapatokhoz, valamint az összes vadász csapatokhoz tartozók számára a Ferdinánd-kaszárnyában. A lovasághoz tartozók, valamint az állatorvosok és állatorvosi gyakornokok számára a Ferenc József lovasági kaszárnyában. A tábori és hegyi tűzörséghez tartozók számára a negyedik számú tarack ezrednél, a vartüzérséghez tartozók számára a Laudon-kaszárnyában. Az utász, valamint a vasúti és táviró ezredhez tartozók számára a gróf Radezky-kaszárnyában. A szekerész csapatokhoz tartozók számára a Lelhel-utcai szekerész-kaszárnyában. Az egészségügyi eszathoz tartozók számára a XVI. helyőrségi kórházban. A szemle valamennyi helyen azzal kezdődött, hogy az ezredparancsnok beszédet intézett az egybegyűlt tisztekhez, majd névszerint szólította fel őket. A jelenlévők könyveit átvizsgálták s azután az elmúlt évben kiadott katonai rendeleteket felolvasták előttük. A honvédséghez tartozók részére a Ludovika Akadémia vívóteremben tartották meg a szemlét, mely ugyanolyan lefolyású volt, mint a közös hadseregé. — Azok részére akik a főszemlén bármily okból meg nem jelenhettek, november 14-én utószemle lesz. Az utószemlét kizárólag csak a 32. számú hadkiegészítő kerület parancsnokságánál tartják meg az összes csapattestekhez tartozó tartalékos tisztek és katonai hivatalnokok számára. A tartalékos zászlósok, segédorvos-helyettesek és hadapródok főszemlétét november 6-án szintén a beosztás szerint tartják meg. Az összes tartalékos hadapródjelölték főszemlétét nem a fenti beosztás szerint (ez az újítás először lép életbe), hanem november 6-án az összes csapattestekhez tartozók számára kizárólag csak a 32. hadkiegészítő kerületi parancsnokságnál tartják meg. Az összes tartalékos zászlósok, segédorvos-helyettesek, hadapródok és hadapródjelölték utószemlétje november 16-án kizárólag a 32. hadkiegészítő parancsnokságnál lesz.

— **Borzalmas öngyilkosság.** Borzalmas módon lett öngyilkos Sokorai István győrrévfalusi hentes. Disznóölökészt szurta szívébe. Még volt anyai ereje, hogy a kést kihuzta szívéből és visszatette az éjjeli szekrényre. Tettét gyógyíthatatlan szív-baja miatt követte el.

— **Egy országos szélhámós.** A budapesti törvényszék vizsgálóbírája elfogató parancsot adott ki *Katonai* Béla szövetkezeti igazgató ellen, akit többrendbeli csalás büntetése elkövetése után megszökött. *Katonai* Béla 1910-ben a szegény nép segélyezése és hangzatos frázisokkal Székelyudvarhelyen „Első Székely Házipari Szövetkezet” név alatt egy névleges szövetkezetet alapított. Ő lett a szövetkezet igazgatója és felesége a szövetkezet egyetlen igazgatósági tagja. *Katona* ötszáz darab, neje pedig száz darab részjegyet jegyzett és egyetlen fillért sem fizettek be a szövetkezetbe. Később egy megyei díjnak is jegyzett tíz darab részjegyet, de szintén nem fizetett. Ezek segélyével *Katonai* közgyűléseket tartott és felhatalmazta magát pénz kintalására és pénz felvételére. *Katonai* bevezette a szövetkezetet Székelyudvarhelyen, hozzáfogott a szövetkezeti tagok toborzásához, előkelő neveket vett be a szervező-bizottság névsorába ezek tudta és beleegyezése nélkül. Megkörnyékezte a vármegyei alispánt és tanfelügyelőt, a község előjáróságát és tanítóit és mint a szegény nép megmentője jelent meg a falvakban s 8000 szövetkezeti tagot gyűjtött a legszegényebb népből, köztögepet ígérve a népnek. A beiratási díjakat zsebreavágta. Ez körülbelül 16.000 koronát tett ki. A részjegyekre történt befizetések meghaladták a 111.000 koronát. *Katonai* ez összegeket a saját céljaira használta fel. Két év alatt több mint harmincz vármegye területét csalta végig. Hogy az ország nyugati részére tereltesse a kezét 1910. novemberében megalapította Székelyudvarhelyen a Központi Házipari Szövetkezetet Budapesti székhellyel. A céget Budapestben a cégbíróssággal be is jegyeztette. *Katonai* volt a vezérigazgató, egyetlen igazgatósági tagja a neje és ezenkívül egy tisztviselője volt. Hónapok szobában volt az irodájuk, ott tartották az alakuló közgyűléseket. A szervező-bizottságba felvette *Katonai* az összes főispánokat, alispánokat, tanfelügyelőket, mindezeknek tudta és beleegyezése nélkül. Ügynököket vett fel és megkezdte a tagok gyűjtését, az Alföldön is. A részjegy husz korona volt, négy korona a beiratási díj, a községi tagokat ki nevezte a szövetkezet külügyi igazgatóinak és négy korona beiratási díjból 80 fillért juttatott ezeknek a külügyi igazgatóknak, az ügynökök két koronát és magának 1 korona 20 fillért utalványozott ki. Kötőtanfolyam felállítását is ígérte. Kötőgépekre előleget vett fel a megrendelőktől, azokat a gyárosnál meg is rendelte, de csak azért, hogy a gyárosról 30 százalék jutalékot fizettessen ki magának. A csaló vezérigazgatót most az ország egész területén keresik.

— **Házasság.** Pogány Béla, a „Független Magyarország” helyettes szerkesztője házasságot kötött *Therese Hapi* kisasszonnyal, Edmund *Hapi* würzburgi postatiszt leányával.

Holczstein Vilmos mezőkövesdi kereskedő eljegyezte *Rubinstein* Helénkét Tiszagarról.

Glück Miksa jegyet váltott *Földiak* Lillivel, *Földiak* Vilmos igazgató és neje leányával.

Sebestyén Aladár vasárnap, a hó 12-én, délelőtt féltenként órákor a Dohány-utcai templomban házasságot köt *Grünwald* Rózsival, *Grünwald* Lajos ékszerész leányával.

— **Török A. és Társa bankház r-t. Budapest.** A magyar királyi osztálysorsjegy-felárusítók között önkéntelenül a Török-cég tűnik fel. Ezen cég e téren a legnagyobb és a legközönség kiváló bizalma és kegye folytán a legtöbb sorsjegyet forgalmazza. Azonkívül vevői kiváló szerencsével játszanak és csupán a legutóbbi 28. sorsjátékban körülbelül 3 millió korona nyereményt fizetett ki Török vevőinek, összesen pedig már 54 milliót. Török A. és Társa bankház Központi irodahelyiségei: IV., Szervita-tér 3., saját palotájában, földje pedig: Váci-körút 4. sz. alatt van. Az I. osztályú sorsjegyek ára egy egész 12 korona, egy fél 6 kor, egynegyed 3 korona, egynegyed 1.50 korona. Közéleti részletek a mai lapunkhoz mellékelt színes hirdetésben olvashatók. Huzás már f. évi november hó 16-án. Aki tehát sorsjegyet akar vásárolni, forduljon bizalommal Török A. és Társa bankházához, akit mint megbízható reális céget mindenki legjobban ajánlhatunk.

— **Hazai lemparunk egy kiváló uttörője.** Wein Károly és Társa-cég jelenti a ma megjelent hirdetés által, hogy budapesti fraktárát, IV., Váci-utca 30/b. (Hársbazar) újonnan berendezte és állandó helyiségbe helyezte át. E törekvő cég igazán megérdemli a partfogást, mert gyártmányainak sikerült megszerezni a bel-földön, de a tengeren túl is hírnevet szerzeni és ajánljuk tisztelt olvasóinknak szíves figyelmébe.

Bírák a Kereskedelmi Bankban. Az Országos Birói és Ügyészi Egyesület budapesti osztályának tagjait Lánosz Leó vezérigazgató meghívta a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank üzletmenetének és belső szervezetének megtekintésére. A meghívottak ma délután látogatták meg az intézetet. A látogatókat Fehér Miksa igazgató, Erdei Dezső felügyelő és Maishieru műszaki igazgató fogadta és kalauzolta az intézetben. A vendégek először a pénzürhelyiséget tekintették meg, ahol Erdei Dezső ismertette a bank eljárását a váltóbenyújtásoknál. Az egyes osztályokban a társaságot kalauzoló tisztviselők ismertették a bank üzletmenetét és szervezetét. A megjelent bírák és ügyészek nagy érdeklődéssel tekintették meg a szép helyiségeket és részükről Grecsák Károly kuriai bíró, az egyesület elnöke köszönte meg a kalauzálást. A látogatás után este nyolcz órakor a Bokros-féle vendéglőben társasvacsora volt.

Betörő gyerek. A rendőrség elfogott egy nyolczéves kis fiút, Ács Józsefet, aki nem kevesebb, mint öt súlyos természetű betörését ismert be. A gyermek legutóbb a Dévény-utca 7. számú házból egy bekenmunkás ládjából lopott ki négyszázhetven koronát. A kárvalott följelentésére megkezdődött nyomozás szálai az ugyanazon háztan lakó Ács István fűrészgári napszámos József nevű nyolczéves fiához vezettek, akit hosszas keresés után a Városliget egyik mozgófénykép-színházában talált meg Potoky dekliv. A kis tolvaj több hasonló koru gyermek társaságában volt a mozgófénykép-színházban, akiknek jegyeit ő váltotta meg. Mikor a rendőrségre vitték a gyermeket, az első kérdésre megvallotta, hogy a pénzt ő lopja el s rongyos kabátjának bélésében meg is találták négyszáznegyven koronát. A többi lábdára, harmónikára és pajtásaira költötte el. Czinikusan dicsekedve mondogta el, hogy miként lopja el a pénzt s azt is önként bevallotta, hogy nemrégiben a házban lakó egyik cselédétől lopott el furfangos módon néhány koronát és állandóan lopja Rajkó Bálint dévény-utcai kocsmáros is. A gyermek zsebében kalapácsot és harapófogót találtak, amiket betöréseinek használt a züllött gyermek. Kihallgatásakor azt állította, hogy az előzetesen lopott pénzeket apjának adta, aki azonban tagadja, hogy fiának lopásairól tudott volna, vagy pedig attól pénzt kapott volna. A rendőrség a gyermeket átadta a Gyermekvédő Ligának s apja ellen folytatja a nyomozást.

A kolera. A belügyminisztérium közegészségügyi osztálya ma délben közli, hogy a torontálmegyei Felső- és Alsó-Aradiról egy-egy, Basahidről pedig két koleragyanus betegedést jelentettek. — A krassószörénymegyei Alsólurkó községben, a szigánytelepen tegnap három újabb kolera megbetegedés történt és a betegek közül kettő ma meghalt. A hatóság megtett minden szükséges intézkedést. — Nagykikindáról jelentik: Varagyanin Jelena, ötvenkét éves asszony, aki a napokban Basahidon volt egy kolerában elhunyt rokona temetésén, tegnap hajnalban koleragyanus tünetek között megbetegedett és ma meghalt. A hatóságok elrendelték a legszigorúbb egészségügyi intézkedések foganatosítását.

A váltócsaló. A budapesti és bécsi rendőrség egy agyafurt szélhámost keres, akinek néhány hónap előtt leplezték le a bécsi irodáját. A csaló: Frölich Pál a bécsi lapokban hirdetésekkel tett közzé, amelyekben felszólította hitelre szoruló cégeknek, hogy váltócsere-viszonyba lépjenek. A váltócserevel egész sereg embert becsapott, míg aztán a bécsi rendőrség rajta ütött. Frölich a letartóztatás előtt Budapestre szökött s itt a Royal-szállóban lakott álneven. A budapesti tartózkodás se járt eredmény nélkül. V. budapesti ékszerész Amerikába szökött. A bécsi rendőrség elfogató parancsot adott ki ellene.

Gyilkos cigányok esendörkézen. Csanád-megyében a nagylaki esendörkés pénteken este egy gyilkos cigánybandát tartóztatott le, amelynek tagjai: Lakatos Pál, Lakatos Angyal és Gorla már jóideje rettegésben tartották az egész környéket. Egy hónap óta huszonkilenc betörést követtek el, két ízben az országúton a szomszéd városok vásáraitra igyekvő gyanútlan utasokat kifosztották, stb. Előzőtt három héttel két paraszt ember az országút mentén az árokban egy rettenetesen megcsönkített holttestre bukkant. A megindult nyomozás megállapította, hogy a gyilkosságot kőbor cigányok követték el. A esendörkés vallatóra fogták a most hurokra került cigányokat, akik a kereszt-kérdésekre bevallották, hogy a három hét előtti gyilkosságot ők követték el. Érdekes, hogy a esendörkés éjjel, ezirkálás közben fogták el a cigányokat, éppen abban a pillanatban, amikor Klein Armin nagylaki kereskedő üzletét készülték feltörni. A esendörkés a többi czinkosok után is erőlyesen kutat.

Postatakarékpénztári tisztviselők és a drágaság. Szinte érthetetlen, hogy a kormány mily mostohán bánik alkalmazottainak anyagi ellátásával, különösen most, amikor a túrheteretlen drágaság elviselhetetlen terhet ró a vállalkra. Minden társadalmi osztály, kereskedő, iparos igyekezett bér és áremelésekkel ellensúlyozni a megélhetés szigorúságát, csupán az állami alkalmazottak nem segíthetnek magukon, mert bár minden vonalon óriási áremelkedés történt, az ő fizetésük, illetve jövedelmük több mint 15 éve változatlan. A vasutasok megkapták a fizetésjavítást, a postásoknak is megígérte a miniszter, hogy javít a helyzetükön. A most a m. kir. postatakarékpénztár alkalmazottai azánczokznak memorandumban fordulni Beöthy László kereskedelemügyi miniszterhez, kérvényezve az alappfizetések méltányos emelését, másrészt pedig a pillanatnyi szükség enyhítésére megfelelő drágasági pótlékokat. Ugy értesülünk egyébként, hogy a tisztikarnak e mindenképpen jogos és méltányos törekvését Halász Sándor, a Postatakarékpénztár igazgatója is melegen partolja s maga is azon lesz, hogy a Postatakarékpénztár dérek tisztikara minél előbb megkapja a kért pótlékokat.

A téli fürdőkúra a Szt. Lukács-fürdőben, ebben a forró meleg kénforrásairól és természetes ásványvizsápjáról hírneves gyógyfürdőben ismét nagyon látogatott. Az októberi vendégnévsorból a következőket említjük meg: gróf Woraczioczky János országgyűlési képviselő nagybirtokos, Temesmonostor, Mészáros György és családja, bányaigazgató Boryslay, Blum A. bankigazgató Bukarest, dr. Szögyény György és neje, kereskedelmi miniszteri tudósító Konstantinápoly, Mieradomszki Kamilla bányaigazgató neje Potok, dr. Plekovits Lukács ügyvéd, Szabadka, Rosenauer Mihály és neje műépítész, Linz, Teplanszky Ármán fatermelő, Szászváros, dr. Lieber Ferencz szolgabíró Pécsvárad, Timár Lajos és családja, gyáros, Királyhágó, Janovic Mór, kereskedő, Braila és még számos előkelő látogató, aki messziről jött, hogy gyógyulást keressen e kiváló budai gyógyfürdőben, amelyet évente sok ezer beteg keres fel és alig néhány leti kúra után gyógyulva távozik e csodás hatású forrásoktól.

Gázrobbanás. Ma délután gázrobbanás történt Réthy L. Pál színházi ügynök Erzsébet-körút 13. szám alatti másodemeleti lakásán. Neumann Nándor szerelő az új gázlámpákat szerelte fel és munkája közben a szelepet nyitvahagyta, amelyen át sok gáz tódult ki. Kola István szerelő gyufát gyújtott, ettől a gáz felrobbant. A nagy zajra besiettek a házbellek és ott találták Kolát, aki súlyosabb sérüléseket szenvedett. Réthy István, Réthy L. Pál tizenhároméves fia, az arcán kapott égési sebet. Az elsőhívott mentők a lakásán hagyták, de Kolát a Rökus-kórházba szállították.

Az egyiptomi téli idényre való tekintettel C hónapig érvényes kedvezményes tértíjegyeket ad ki a „Világjárás r.-t., menetjegyjárodója (V., Fürdő-utca 1., bejárás a Dorottya-utca felől. Telefon 152—52.) Tekintettel az erős forgalomra, czélirányos a hajóhelyek rezerválását idejekorán eszközölni, mert csak így lehetséges, hogy jó helyek biztosíthatók legyenek. Az iroda készséggel mutatja be a hajóterveket, szolgál dímentesen felvilágosítással, költségvetéssel és prospektussal és nyújt tájékoztatást az alexandriai és cairói szállókról és tudnivalókról.

Royal-Orfeum. Még nem volt Európában varieté-színpad, mely egy műsor keretében a világt attrakciók olyan sorozatát vonultatta volna fel, mint most a Royal-Orfeum. Grete és Singha, a két csoda-orángutáng; Cook and L. Betherdts, a világhírű amerikai táncosok; Tsin Maa és a szent csunguzok; Anny Ferrera, a hírneves német dísz; La Maze Trió kacagató excentrik jelenete; Jenny Lillian, the girl in the waves stb. teszik a Royal-Orfeum november havi fejedelmi műsorát K. Solti Hermin és Virágh Jenő nagyszerű magánzenéje; Farkas Imre „Bábjáték” című zsenés idillje; Móricz Zsigmond parasztkomédiája: Dufka pofon és a párisi Grand Guignot szenzációs sketche, — Léon Verneuil — „Erdei lak” című darabja aratnak minden este óriási sikert. Vasárnap, november 5-én délután a 3 és fél órai mérsékelt helyáru nagy családi előadáson Grete és Singha, a két csoda-orángutáng és az összes attrakciók fellépnek.

Halálozás. Nemes Sándort, az államrendőrségi detektívek egyik legöregebb tagját tegnap temették el a farkasréti temető halottasházából. A temetésen megjelent Krecsányi Kálmán királyi tanácsos, detektív-főnök vezetésével az egész detektívtestület és sok rendőrtisztviselő. A beszentelést Fostaházy Kálmán plébános végezte, majd Pécsi Gyula karnester vezetésével az énekkar gyászadalokat adott elő. Végül Beck István detektív busbeszédet mondott.

Merschitz Kálmán, gözmalomtulajdonos és Hevesvármegye bizottsági tag élete 67-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt Egerben.

Talált csontváz. Tegnap délután Mahodi Lajos lakatosmester Mátyásföldön levő kertjében fát vágott ki. Amikor félméternyi mélységre jutott, ásás közben egy emberi csontváza akadt. A csontvázat az antropológiai intézetnek adta át, a rendőrség pedig megindította a vizsgálatot.

Mai lapunk összes példányaihoz a Török A. és Társa bankház r.-t. mellékelte színes hirdetése bizonyára általános érdeklődést kelt. Ha a kávéházban, vagy vendéglőben lapunk ezen színes mellékletét nem tartalmazná, szíveskedjék azt a pinczértől kérni.

Ha öszül a haja, használja a Stella-vizet. Ára 2 K. Kapható egyedül Zoltán B. gyógytárban, Budapest, V., Szabadság-ter.

Egy millió szoknya! Értesüléseink szerint a bécsi Schossenfabrik közel áll ahhoz, hogy a milliommodik aljat készítse. Tekintetbe véve, hogy az alj egész története rövid nagy rekordnak nevezhető ezen számjefenti czég hozta néhány év előtt mint önállóan szerepelhető tolette cikket forgalomba és a helyes felfogás ezt a ruhadarabot praktikusnak és olcsón, de amellet elegánsan összeállítani lehetségessé tette egy millió darab forgalomba hozását. A mai hirdetés tanuskodik arról, hogy e czég utolérhetetlen nyujt az aljgyártás terén.

Royal-Orfeum, Budapest, Erzsébet-körút 31. sz. Színházi és varieté műsor. Kezdeté 8 órakor.

Czím- és reklámtáblákat, nemesi czimereket készít Harsányi László, Budapest, VII., Hungária-körút 155. Telefon 170—12.

Fodor-féle vívóterem a Koronsherczegnőze 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különb gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

Bob hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.

A novemberi időjárás igen kellemetlen. Ez nyilvánvaló és nem is akarunk ezzel valami újsgót mondani, de sajnálunk kell azokat, akik a rossz időjárás folytán állandóan betegeskednek. Az ilyeneket figyelmeztetni és emlékeztetni akarjuk, hogy a Fáy-féle szódai ásványviz-pasztillák a legjobb természetes gyógyszerül szolgálnak a hurutos bántalmak leküzdésére.

A dr. Richter-féle Liniment. Caps. comp. (Horgony-Pain-Expeller) igazi, népszerű házi-szerré lett, mely számos családban már sok óta mindig készletben van. Hátfájás, esipőfájdalom, fejfájás, köszvény, csuznál, stb.-nél a Horgony-Linimenttel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéznek elő; sőt járványkórúknál, mint a kolera és hányóhasolyás, az altestnek Horgony-Linimenttel való bedörzsölése mindig igen jónak bizonyult. Ezen kitűnő háziszerré eredménytel alkalmaztatott bedörzsölésképpen az influenza ellen és ívegekben: a K 2.—80— K 1.40 és K 2.— a legtöbb gyógyszerárban kapható; de bevásárlás alkalmával tessék határozottan: Richter-féle Horgony-Linimentet (Horgony-Pain-Expeller) kérni, valamint a „Horgony” védjegyre figyelni és csak eredeti íveget elfogadni.

„Fortuna kedvezéneke” büszkén és jogosan nevezheti magát a Penkő Bank r. t. Budapest, Andrássy-ut 60., kinek sorsjegyszámai minden húzánál nagy nyereményekkel sorsoltatnak. Kinek szerethet tehát nehézséget a választás, hogy sorsjegyeit a november 16-án kezdődő húzáshoz hol szerezzé be?

A t. olvasók most, az osztálysorsjáték I-ső osztályú húzásának közeledtével nehezen tudják magukat elhatározni, hogy hol vegyettek osztálysorsjegyet, mert annyi mindenféle módon és helyen ajánltatik a sorsjegyvétel, hogy nehezeze esik a választás. Aki azonban tájékozott, az tudja, hogy osztálysorsjegyet legcélszerűbb a Kiss-bankházban, Kossuth Lajos-utca 13. venni, mert Kiss szerencsésje Nagy! E hírneves bankház oly előzékeny vevőivel szemben és annyian köszönhetik szerencsésüket és boldogságukat e bankháznak, hogy nem esoda, ha a nagy közönség csak ugy tolong a Kiss-bankházba.

Berezeller és Szlovák Andrássy-ut 13. sz. uridivatüzletében a rendelt férfilegyékek szállítása megkezdődött, melyekből f. hó 5-én és 6-án, vasárnap és hétfőn már is egy igen izléses kivitelű lesz kiállítva. Felhívjuk az érdeklődők figyelmét a czég összes kirkatáira.

Tagadhatatlan, hogy az ország legnagyobb szerencsegyűjtője a Gaedicke bankház Budapest, Kossuth Lajos-utca 11., ahol a nemrég befejezett VI. osztálynál ismét a 605.000 koronás nagy jutalmat nyerték. Aki biztosan főnyereményhez akar jutni, annak sorsjegyszámszámát okvetlenül Gaedicke-bankháznak szerencsegyűjtőjéből kell vásárolnia.

Németország császára tudja csak igazán, hogy virágzó hatalma nemesek a szuronyok erejében épül, hanem annak ugyanolyan fontos faktora a gazdasági fellendülés is. És ezt az elvet mindenütt hangsúlyozni is kész. Csak a minap történt, hogy Berlin legnagyobb vendéglőse, Komsinszky, hatalmas éttermének egyikét a császár egyik porcellángyármester majolika lemezeivel burkoltatta. Az átadási aktust maga császár végezte. Végezte pedig ugy, mint egy igazi nagy iparogáros és évvel dokumentálta, hogy egy császár hatalmának fényét ne homályosítja be a praktikus jelző. Ez az igazi praktikuság jellemzője a német népek még a ruházókodásában is. Hogy Budapestet is praktikuságra nevelje, elhatározta a Párisi Nagy Áruház, hogy csak is e héten, mesés olcsó árban árúsít férfiaknak, nőknek, gyermekeknek Jaeger-inget.

Lapunk mai számának összes példányaihoz mellékelve kapják t. olvasóink Dr. Erhard A. prospektusát az általa komponált és forgalomba hozott „Vishnerin” idegtápszerről. Különbösen ajánljuk ideggyengeségben és minden ezzel kapcsolatos bajokban szenvedők figyelmébe.

(*) A Liszt-kiállítás. A Nemzeti Múzeum kupolatermében lévő Liszt Ferenc-émlékiállítás a Liszt-ünnepségek elmúltával is igen sokan látogatók. Eddig mintegy 15.000 ember nézte meg a kegyeletes gyűjteményt. A kiállításról készült díszes képes katalógus negyven fillérért kapható. A katalógust Szalay Imre miniszteri tanácsos, igazgató úgy készítette, hogy abban az egyes tárgyak művészi és történelmi fontosságát is röviden ismerteti. A kiállítás e hónap közepéig marad nyitva és minden belépődíj nélkül megtekinthető délelőtt 9—2-ig és délután 4—7-ig.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

A mai színházi est.

A jó barátok.

— Repris a Nemzeti Színházban. —

I.

A Nemzeti Színházban ma este körülbelül tizenhét esztendői pihentetés után föllevenítették Victorien Sardou egyik legrégebbi vígjátékát „A jó barátok”-at. Nem hiúok, hogy a közönség köréből a színházba behangzó forró kívánságának engedtek, amikor ezt a régen pihenni tért darabot újra galvanizálták. A darab bizony idők során már jócskán ősi lett. Megérzik rajta a penész. Annak idejében, amikor a benne elhelyezett ötletek még újak és frissek voltak, a darab hódított. Ma már nem igen gyujt. És nem tette újabbá a színház a darabot azzal sem, hogy a szereplők a negyvenes évek kosztümszerű ruházatában játszottak. — De a színház kegyeletes. Negyvenkilenc előadást ért el a darab nálunk eddig; hadd érje meg az ötvenediket is — gondolták — és föllevenítették. Minden ősisága mellett is a közönség némely ötletén és fordulóján kacagott és felvonások végén kitapsolta a szereplőket. *Mihályi, Dezső, Gabányi Árpád, Lenkei Hedvig, Nagy Ibolya, Náday Béla* sok szeretettel és ügykezettel játszottak. Ha a darab megint feledésbe fog menni, az semmi esetre sem tulajdonítható a szereplőknek.

II.

Papa.

(Vígjáték három felvonásban. Írták: *Flers és Caillavet*. Fordította: *Molnár Ferenc*. Bemutatója ma este a Vígyszínházban.)

Kedves és könnyed játék a Vígyszínház mai darabja, a mértéken és illendőségen soha túl nem csapó derűs jókedv és a meghatódott ellágyulások ritmikus, lágy hullámmal váltakoznak a színpadon. Az egész olyan, mint egy langyos fürdő; amíg tart, jól érezzük magunkat benne, aztán pedig, hogy elmúlt, felüldülünk utána. Bájos, szórakoztató, mulatságos játék, mely három és félóra hosszúság unatkozás nélkül le tudja kötni az ideges, nyughatatlan publikumot — ez a darab, a Vígyszínház mai darabja, minden kvalitásával egy sokáig műsoron maradó slágerdarabnak. És egy alkalom, mikor a színház úgy tesz szert kasszadarabra, hogy az irodalmi izlésnek sem kell szégyenkeznie miatta. *Flers és Caillavet* vígjátékával szívesen vállalhat közösséget az irodalom.

Apáról és fiuról van szó ebben a darabban, egy soha nem vénülő kedves párisi öreg gyerekről, aki „ért hozzá, hogyan kell bájos és könnyűvé tenni az életet” s egy korán komoly, vidéken felnövekedett, rusztikus, nagy darab, esetlen fiuról, a vörös apa huszonöt évvel ezelőtt elvihartott és behamvazódott illegitim szerelmének az emlékére.

Mind a kettőjük játékos kedvvel, könnyedén, ezinte léhán rajzolják meg a francziák, de a konturok még is biztosak, jellegzetesek és igazak, mint egy finom ceruzarajzé. S ahogy lepereg előtünk mérsékelt és izléssel szentimentális históriája az apa és fiu közös szerelmének, amelyben a fiu kora öregsége fölött az apa örök fiatalsága lesz győztes, az is élő, igaz történet, mely észrevétlenül lopja magát be a szívünkbe. Közben, amíg egy sereg színpadikus, kedves figurát mozgatnak, még mélyebb társadalmi és pszichológiai kérdéseket is érintenek a franczia szerzők: a törvénytelen gyermek társadalmi helyzetét, a huszonöt évi különválás után találkozó apa és fiu áthidalhatatlan

idegenségét, a diadalmas szerelem elől megadással elvonuló lemondó szerelem fájdalmát. De soha sem komolykodva, nagyképien, mindig csak felületesen, kedves fecsegés, vagy egy muló hangulat formájában: pszichológiából és társadalmi bölcseségből annyi, amennyit szívesen elfogad a publikum vasára előtt szórakozásra szánt néhány óra alatt.

A mai bemutatónak őszinte és meleg sikere volt. Ebből a sikerből azonban az előadásnak is ki kell utalni a maga érdemét; a finom és kedves franczia vígjátékot a Vígyszínház színészei finoman és kedvesen játszották, úgy, hogy annak minden belső szépségét érvényre juttatták. Az apa *Góth* volt, a fiu *Csortos*; kettőjük sikerét szinte lehetetlen elválasztani egymástól. Mind a ketten lelkiismeretes tudiummal dolgozták fel a szerepüket s az eleven, élő ellentét erejével kölcsönösen segítettek egymást abban, hogy megmutassák a párisi apa s a vidéki fiu jellegzetes vonásait. Közös szerelmük tárgya az idegen akcentussal beszélő román kisasszony szerepében *Góthné Kertész Ella* volt nagyon bájos és közvetlen; mellettük *Szerémyt és Tanayt* kell külön kiemelni, akik epizód szerepekben teremtettek életet a színpadon. A brifáns művészi fordítás *Molnár Ferenc* munkája.

Ben.

III.

Az élő halott.

(Színmű négy felvonásban, öt képen. Írta: *Tolsztoj Leó*, magyar színpadra átdolgozta: *Vajda László*. A Magyar Színház mai bemutatója.)

A Magyar Színház közönsége ma este valami irodalmi és színházi pikantériára gyűlt össze. Igen, minden nagyképszerűség nélkül állapítsuk meg, hogy a mi közönségünk a világról sem azért ült fényes, ünnepi melegségben egy igazi szezon-premier minden kellékével és langulatával a Magyar Színházban, hogy ábitattal átadja magát egy Tolsztoj Leóval való utolsó találkozásnak. Az arczokon ott volt, hogy Tolsztoj posthumus dramája csak azért érdekel mindenkit, mert hátha a premier után valamikor kiderül, hogy a darabhoz igen kevés köze van Tolsztojnak, meg azért is, mert egy eléggé népszerű és talán tulontul is méltányolt drámai színésznek énekel és tánczol a darabban. A Lipótvároost, amely ezeken az estéken részben átrándul a hetedik kerületben, az ilyen dolgok nagyon érdeklik.

Most pedig egyszeri impresszióra, félórával a tizenegy órakor végződött premier után arról kellene beszámolni, hogy Tolsztoj Leónak hagyatékában talált darabja, „Az élő halott” voltaképpen mi csoda. Bármennyire csábító és kézenfekvő a dolog, még sem szabad azzal a feltevessel előhozakodni, hogy itt meghamisították Tolsztojt Csak a következő tényeket kell regisztrálni:

A darab, talán két vagy többféle vázlatban is, néhány évig hevert Tolsztoj íróasztalában. Az öreg remete abban az időben, amikor a darab vázlatát és egyes részleteit megírta, már nem az irodalomnak írt. Az irodalmat és az irodalmi termékeket csak egyszerű eszközzé degradálta, amelylyel ismeretes elveit és eszméit többle-kevesbő határozott módon a nép, a világ, az emberiség tudtára adja. Az ő tanai számára az irodalmat, mint a propaganda egyik eszközt tekintette és nem is adott ki kezéből más irodalmi munkát, csak olyat, amely az ő világmegjavitő eszélát szolgálja. Az élő halott és talán még több más mű azért maradt posthumus munkának, mert Tolsztoj, miután már félig-meddig megírta őket, arra a megállapodásra jutott, hogy ezek nem szolgálják eléggé a célt. A téma olyan volt, hogy a kidolgozásába nem sikerült belevinni a kellő adag Tolsztoj-féle világnézetet, tehát végig sem írta őket. Elkárta és mi sem természetesebb, mint hogy halála után előkerülnek ezek, mint a nagy író hátrahagyott művei. A darabot Tolsztoj kedvenc leánya és egy Tsertkov nevű orosz író kerékítették ki egy tíz képből álló drámává, a Magyar Színház pedig Vajda Lászlóval összevonatta a tíz képet négy felvonássá.

Mindenki tudja, hogy egy ilyen kiegészítés és egy utána következő összevonás mennyire megváltoztatják egy dráma karakterét. Sok jóakarát kell, hogy valami halvány messzeségben érezzük mégis a Tolsztoj Leó jelenlétét. Itt nem szabad kombi-

nálni, nem is érdemes senkinek a körme alá nézni, úgy kell fogadni mindent, amint van, ha irodalom, akkor irodalom, ha pedig okos üzlet, akkor legyen üzlet. Mindegy. Miért ne lehessen üzletet csinálni a halott Tolsztojból, amikor minden élő író nagyon jogosan üzletet csinál saját magából.

A darabban van valami Tolsztoj tanáiból is. Egyébként tipikus orosz dráma, amely nem mondható sem különös szenzációnak, sem irodalmilag értékesnek, egy-két jelenetben — mint mondottuk — ott érezzük Tolsztoj Leót, de ez még nem bizonyít semmit a dráma értékessége mellett. Az emberi törvényekről és a boldogságról van benne néhány igaz mondat. Egy könnyelmű, léha, minden züllöttséget szerető férfi, aki tudja, érzi a maga bűneit, elhagyja boldogtalan feleségét azért, hogy az megtalálja boldogságát egy másik férfi mellett. Törvényes, szép életet akar biztosítani a feleségének és ezért nemesak eltűnik, hanem egy szerelmes ezigányleány rábeszélésére úgy tűnik el, hogy halottnak hiszik. Az asszony feleségül megy egy másik férfihez, de egyszer, hosszú idő múlva kiderül, hogy a halottnak hitt férj, aki időközben egészen elzüllött, életben van. És az emberi törvények ekkor azzal vádolják az asszonyt, hogy tudott a férje életben létéről és ilyen módon bigámiát követett el. El akarják választani új férjétől az asszonyt és ismét hozzá erőszakolni az első emberhez, aki erőt agyonlővi magát, meghal és igazán elmegy az életből, hogy ne legyen utjában annak a boldogságának, akit voltaképpen mégis egész életén keresztül szeretett.

A színház nagy gondnal és ezerezzel készíttette elő a darabot. A színészek is sokat, egyesek talán tulsokat is dolgoztak. Az élő halottat *Törzs* játszotta, a darab második felében különösen jól. A feleség életének minden fájdalmát *Báthory Gizella* tudta visszaadni igen finoman és diszkrétan. A tulsokat dolgozók, az agyonjátékok közül kiemelkedett *Gombaszögi Frida*, akiről azonban mégis el kell ismerni, hogy egy-két jelenetében igaz, emberi is volt és szépen is énekelt és táncolt. A sok többi szereplő közül *T. Lalmi Margitot*, *Somló Emmát*, *Tarnait* és *Pappot* kell kiemelni. A közönség elég sokat tapsolt.

—lassa.

(*) **Balling megérkezett.** Balling Mihály, az Operaház nagy érdeklődéssel várt főkarnagya, az éjjeli expresszvonalattal megérkezett Budapestre, hogy végre személyes megjelenésével megcáfolja a jövetelet megelőző mendemondákat. A pályaudvaron hivatalos fogadás nem volt; megérkezése után Balling a feleségével a Bristol-szállóba hatatott. Ma reggel kilenc óra tájban jelent meg az Operaházban, hol Vidor Dezső titkár fogadta, aki azonnal bevezette *Mészáros Imre* igazgatóhoz. Balling ezután az igazgató, *Chmikoszky Endre* gazdasági főnök, *Kerner István* karnagy, *Kemény Jenő* szcenikai felügyelő, *Christofani fővilágosító* és *Giancelli Károly* társaságában az Operaház épületének megismerésére indult. Megtekinették a legfelsőbb emeleten elhelyezett könyvtárat, díszletfestő műtermet, próbatermeket és a házi színpadot. Majd a földszintre érve, *Christofani* ismertette a színpad világító felszerelését és technikai berendezését.

Balling Mihály nagy érdeklődéssel hallgatta a felvilágosításokat s közben fogadta az újságírókat s azokat az operaházi művészeket, akik a próbán végezve, arra mentek. Igazi művészhez illő egyszerűséggel és közvetlenséggel fogadott mindenkit.

Azokra a kérdésekre, hogy miféle művészi tervei vannak, a következőket mondta a körülötte állóknak:

— Most vagyok először Budapesten. A Bristol-szálló ablakából élveztem Budapest csodálatos természetes fekvését. Meglepett a királyi vár, a citadella s mindenekfölött a kitünő — sör. Most kezdek megismerkedni az Operaház művészeivel s így az idő szerint még semmi tervem sincs, amint-hogy még nem is lehet.

Balling mindjebban fölmelegedve beszélt Budapest szépségeiről, miközben néhány történetesen az Operaházban levő tagot mutatott be neki. A főkarnagy mindenkivel igen barátságosan és meggyerő-

határozott kívánságára, az Operaházban is elmaradt. *Balling szándékosan kerül mindent, ami az ő érkezésének valami rendkívüliséget adna.* Már címének megválasztásában is tiltakozott a főzeneigazgató, művészeti igazgató és más hasonló czimek ellen, nehogy még csak czimben is érintse az Opera igazgatójának csorbítatlan integritását. *Az Operaház igazgatásában Balling jövetelével semmi változás sem állott be.* Balling csak darabokat fog betanítani, a zenekart fogja dirigálni és csak azt kívánta, hogy a karmesterek között való elsőbbségét különböztessék meg. Így kapta a *főkarvező* czímet. Balling mai szereplésével jórésben eloszlatta az Operaházban róla szállongó híreket. Azt beszélte ugyanis, hogy rideg, mogorva, katonás modoru ember, aki vasszigorral akar rendet teremteni új állásának hatalmával. És ma azt látták, hogy Balling szeretetreméltó művész, aki megtiszteltetésnek veszi azt a kitüntetést, melylyel gróf Zichy János kultuszminiszter meghívása alkalmával kitüntette. Balling külső megjelenésével is a nagy, világhódító művészekre emlékeztet. Férnikorának delét éli. Jóság és gyöngédség sugárik szeméből s fejét bozontos szőke haj borítja, amely mesterkéltelen elrendezésével bizonyos bohém-karaktert ad viselőjének.

(*) **Filharmonia.** Szerdán, november 8-án esti fél 8 órakor lesz az I. filharmoniai hangverseny a Vigadóban. Kerner vezetése alatt, *Lengyel Ernő* zongoraművész és a „Magyar Nők Karagyeületo” közreműködésével, következő műsorral: 1. *Liszt* Dante-szimfónia női karral. 2. *Beethoven* esz-dur zongoraverseny (Lengyel). 3. *Mozart* Jupiter-szimfónia.

(*) **Bemutató az Operában.** Az Operaház ezidei első bemutató előadásul *Delmar Albert* „Carmela”, valamint *Wolf Ferrari* „Susanne titka” című egyfelvonásos operáit készítették elő. Ugyanakkor adják először a „Tavaszi” című új táncgyűjteményt, melynek korregrafiáját *Chopin, Schubert, Schumann* zenéjére *Guerra Miklós* balletmester írta. Az első prémiért e hó 15-ére tűzték ki.

(*) **Kamarajáték a Várszínházban.** A Kamarajáték Társulat, mely oly nagy sikerrel kezdte meg működését az Országos Zeneakadémia színháztermében, az idén helyiséget változtat, amennyiben előadásait a Várszínházban tartja vasárnaponként. Már a megnyitó-előadás érdekes eseménye lesz a Kamarajátékoknak, amennyiben a modern irodalom két korifeusa: *Strindberg* és *Wedekind* szerepel a műsoron. Előbbinek: *Samum*, utóbbinak *Haláltánc* című műve először kerül színre magyar színpadon.

(*) **Két hangverseny.** Alig kezdődött el a szezon és máris ott vagyunk, hogy két hangverseny is esik egy estére. Iraz, hogy ezuttal nem igen zavarták egymást irányuk is, közönségük is, hangulatuk is teljesen ellentétes volt. A Royal-teremben, a fővárosnak egyetlen intímabb hatásokra is valamiképpen alkalmas termében dr. *Kovács Sándor* zongorázott, akinek ha ez is volt első önálló hangversenye Budapesten, nem nevezhető debütánsnak, különösen nem a mai közönsége előtt, mely kedves ismerősét üdvözölte ebben a minden ízében komoly muzikusban. Mint képzett zongorajátékos, mint új törekvéseket képviselő zeneesztétikus eddig is gyakran részesült jól kiérdemelt elismerésben. Dr. *Kovács*, akinek e nem megvetendő kvalitásai értékesé tették a mai estét is ama kisebb koncerttársadalom előtt, amely a Part pour l'art elvével lelkesedik a komoly zenéről. A hangverseny műsora zenetörténelmi szempontjából állott, ritkán hallható, jobbadán csak könyvtárak poros polcaiban heverő kompozíciók, amelyek egyáltalán nem tartoznak a modern hangversenyterem ugynevezett hálás számai közé. *Paradies, Rameau, Bach, Scarlatti*, a 17. és 18. század legérdekesebb komponistái, az első nagy zenetörténelmi műsora, *Mozart* és *Beethoven* elődei elevenedtek meg ma este. Kuriózum szempontjából feltétlenül érdekes volt a hangverseny, de kissé egyhanguan hangzottak a régi táncformákban írt szerzemények, amelyek minden nagyszerűségük mellett is naivnak tünnek fel modern polifóniákhoz szokott füleinknek. Emellett a zongoraművész sem az az egyéniség, aki ilyen műsorrat teljesen és abszolút élvezetesen le tudná kötni a figyelmet és az érdeklődést. Kifogástalan technikánon beszélgetett. A hivatalos fogadás, Balling

káju, de alapjában véve száraz, professzoros játékot hallottunk dr. *Kovács*tól, mintha valamelyik tanítványainak játsszák óra közben, mondván, így kell csinálni. Ha talán valami bravuroos zongoravirtuóz jött volna ezekkel az apróságokkal, jobban fel tudott volna melegíteni. Így csak hálásak lehetünk *Kovács*nak, hogy megismertetett bennünket a multak néhány szellemes, érdekes és csodálatra méltó zongoraszerzeményével és azt a nagy lelkesedést, amelylyel játékát a nagyszámban megjelent tisztelői honorálták, szintén erre az őszinte és helyénvaló hálára redukálva megállapíthatjuk, hogy dr. *Kovács*nak ma este szép sikere volt. A zongoraszármak között *Hajós Erzsébet* énekelt az előadott kompozíciókkal egykoru olasz áriákat kis terjedelmű, de kellemes és kedves mezzoszoprán hangocskájával, erősen dilettánszerű előadásban. — *Mig a zene komoly barátai a Royalban* hallgatták a multat, a divat a Vigadóban hódolt a jelennek *Kurz Zelma* és *Godowszky Lipót* személyében. Újat egykőjűkről sem mondhatunk. Régi ismerősei a pesti publikumnak, amely a Kurz-hangversenyeket a „nagy” esték közé számítja évek óta. A művésznő hangja — ezt örömmel konstatáljuk — nem változott az elmúlt év óta, hideg trillái ma is a tökéletesség és a végességig cizelázottság jegyében töltik be a termet. *Godowszky* műsora ezuttal nem volt szerencsés: sok volt a Liszt-kompozícióból. A jubileumra való megemlékezést elengedtük volna a művésznő ezuttal. A Campanella azért természetesen megtette gyújtó hatását, a Chopin b-moll szonátája ellenben nagy és igazi élvezet volt. A terem zsufolásig megtelt, mint már ilykor szokás: ott volt tout Budapest és a lelkesedésben nem volt hiány.

(—na.)

(*) **Kóher Leó festőművész** legközelebb gyűjteményes kiállítást rendez a Könyves Kálmán nagymező-utcai szalonjában, amely folyó hó 8-án nyílik meg és a sajtó képviselőinek folyó hó 7-én lesz bemutatva. A művész egész új festési modorában lép most a közönség elé és a tárlat igen érdekesnek ígérkezik.

(*) **Színházak műsora.** Az Operaházban holnap, vasárnap *Herold Vilmos* dán kir. kamaranékes vendégként először a *Parasztbecsület*-ben, azután a *Bajazzók*-ban mutatkozik be. *Mascagni* operájában *Herold Turiddu*-t énekli, *Santuzza*—*Hasselbeck*, *Lola*—*Hajduné*, *Lucia*—*N. Valent*, *Alfio*—*Várdi Sándor* lesz. *Leonecavallo* dalművében *Canio*—*Herold*, *Nedda*—*Szoyer Ilona*, *Tonino*—*Dalnoki Silvio*—*Szemere*, *Peppé*—*Kertész Ödön*, a két pár *Kárpát* és *Juhász*. *Vezényli* ifj. *Ábrányi Emil* karmester, rendező *Kiss Dezső*. A két opera között *Szikla-Guerra* „A törpe gránátos” című tréfás balletet adják, melyben *Pallai Anna*, *Brada Ede* és *Pini* szerepelnek. *Vezényel Szikla Adolf* karmester, rendező *Guerra Miklós*. (Évi bérlét 140. sz. rendes helyárok. Kezdeté 7 órakor.) Hétfőn este 6 óra kor oleső helyárrakkal ifjúsági előadásul „A városfuvola”, *Mozart* dalműve kerül színre, melyben *Sándor Erzi* (Éj királynője), *Hajduné (Pamina)*, *Szoyer Ilonka (Papagena)*, *Venczel (Sarastro)*, *Arányi (Pamino)*, *Hegedűs (Papageno)*, *Továbbá Szilágyiné, N. Valent, Flattné* (a három högy) *Peyer*, *Várdi Margit*, *T. Berts* (a három ifju) *Déri (Monostatos)*, *Várdy Mihály*, *Kertész Ödön*, a főszereplők pedig *Szikla Adolf* karmester, rendező *Alszehy Kálmán* főrendező. (Bérlétszűnet 59. sz. Kedden *Herold Vilmos* dán kir. kamaranékes vendég fellépésével „A hegyek alján”-t adják, melyben a vendégművész *Pedro* szerepét énekli. *Martha*—*Dömötör Ilona*, *Nuri*—*Szoyer Ilona*, *Sebastiani*—*Takáts*, a többi közreműködő: *Payer*, *Ambrusné*, *Várdi Margit*, *Venczell*, *Déri*, *Dalnoki dr.* lesz. (Évi bérlét 141. sz. Kezdeté 7 órakor.) Szerdán a *Filharmoniai Társaság* vigadóbeli hangversenye miatt nincs előadás. Csütörtökön oleső helyáru előadásul a *Pillangó* kisasszony van műsoron a czimszerepben *Sándor Erzi*, a többiben *Báder Dóra*, *Flattné*, *Székelyhidu dr.*, *Dalnoki dr.*, *Hardy*, *N. Bodor*, *K. Déri*, *Hegedűs*, *Pichler*, *Ney B.* és *Kárpát* közreműködésével. Pénteken „A walkür” kerül színre, melynek főszereplői: *V. Krammer*, *Hasselbeck*, *Flattné*, *Anthes*, *Venczell*, *Szemere*, *Sebeők*, *N. Valent*, *Ambrusné*, *Payer*, *Szilágyiné*, *Várdi Margit*, *R. Berts*, *Báder Dóra*. Szombaton *Herold Vilmos* dán kir. kamaranékes „Carmen” *Don José* szerepében lép fel. A czimszerepét *Szamosi Elza*, a többi *Hajduné*, *Róza*, *R. Berts*, *Payer*, *Kornay*, *Mihályi*, *Pichler* és *Ney B.* énekli. Vasárnap „Sába királynője”-t tűzték ki, *Flattné*, *Bánó Irén*, *N. Berts*, *Nirschy*, *Arányi*, *Szemere*, *Ney B.* és *Mihályi* közreműködésével. Hétfőn délutáni előadást tartanak, amikor is a „*Jancsi és Juliska*” című meseopera és azután

„A babatündérek” című látványos ballet kerül színre. Az előbbiben *Várdi Margit*, *Payer*, *N. Valent*, *R. Berts*, *Hardy*, *Bodor K.*, *Mihályi*, a balletben *Pallai Anna*, *Brada* és *Smeraldi* a főszereplők.

A *Nemzeti Színházban* „A szerelem gyermeke” holnap, vasárnap, kedden, csütörtökön, szombaton és a jövő vasárnap kerül színre, szerdán pedig a *Várszínházban* adják. Holnap, vasárnap délután a „*Cyrano de Bergerac*” kerül színre, hétfőn pedig a „*Szentivánéji álom*”, szerdán „A jó barátok” van műsor, pénteken pedig a „*Flirt*”, jövő vasárnap délután „A bozorkány” kerül színre, a rákövetkező hétfőn pedig az új évadban először adják *Pekár Gyula* „*Drághy Éva esküje*” című színművét, mely e héten, pénteken a *Várszínházban* is színpadra kerül.

A *Várszínház* jövő heti műsorát a „*Papa*” dominálja, amelyet holnap, vasárnap játszanak másodszor. A nagyhirű ujdonságot azután még hétfőn, szerdán, csütörtökön, szombaton, valamint a következő vasárnap és hétfőn ismétlik. Kedden az „*Örnagy ur*”-at adják századszor. Az első előadást, amelyet 1902 április 23-án tartottak meg, emlékezetes siker kísérte. E siker két főszereplője: *Hegedűs Gyula*, a czimszerep kreálója és *Vársányi Irén*, *Paulette* személyesítője, résztvesznek a jubiláris előadásban is. A „*Taifun*” e héten, pénteken, ötvenedszer kerül színre. Holnap, vasárnap délután a „*Hit és hazsa*” kerül színre, szombaton pedig *Bihari Ákos* tartja meg előadását. Jövő vasárnap délutánra az „*Ördög*”-öt tűzték ki.

A *Magyar Színház* e hétenek műsorát az „*Élő halott*” dominálja, amely holnap, vasárnap, hétfőn, szerdán, pénteken és a jövő vasárnap estéjén van műsorra tűzve. Kedden és szombaton a „*Princ*”-et adják, míg csütörtökön a „*Szárga liliom*” van műsorra tűzve. Holnap, vasárnap délután a „*Csákó és kalap*” kerül színre, míg a jövő vasárnap délutánján a „*Kis lord*”-ot adják ugyancsak másékelte helyárrakkal.

A *Király-Színházban* a hét minden estéjén a „*Kis gróf*” kerül színre. Holnap délután mérsékelt helyárrakkal a „*Luxemburg grófja*”-t adják, a jövő vasárnap délutánján pedig a „*Czigányszerelm*” kerül színre.

A *Városligeti Színházban* holnap, vasárnap délután — mérsékelt helyárrakkal — „*Az ártatlan Zsuzsi*” operett kerül színre *Küry Klára* felléptével. Este rendes helyárrakkal a „*Szép Heléna*”-t adják. Csütörtökön a „*Vasgyáros*” kerül színre, Athenais szerepében *Tolnay Olga* vendég szerepel. A színház legközelebbi operett-ujdonságából, a „*Polnische Wirtschaft*”-ból, amelynek zenéjét és szövegét „*Az ártatlan Zsuzsi*” szerzői írták, már megkezdtek a próbákat. Az ujdonságot november vége felé mutatják be *Faragó Jenő* fordításában a *Városligeti Színházban*. — November 6-án, hétfőn és 7-én, kedden karfelvétel lesz a *Városligeti Színházban*. *Jóhangu*, *csinos nők* és *férfiak* jelentkezhetnek a színház helyiségében délután 3-tól 5-ig.

Az *Uránia Színház* e héten meginduló ujdonságára, melyet *Székely Vladimir* és *Tábori Kornél* „*Razzia*” czímen írtak, már tömegesen kelnek a jegyek. A közönség körében rendkívüli érdeklődés mutatkozik a darab iránt. Ahová a színházi közönség sohasem láthat be s csak a száraz rendőri hírekből sejt egyet-mást a létezéséről, azt a világot: a társadalom nyomorultjainak külön társadalmát könyörtelen igazmondással, a riasztó és megdöbbentő képek hosszú sorozatával vonultatja fel a „*Razzia*”. Mindenkit közvetlen érdeklő téma ez, melynek ideális és hasznos hivatás elvitathatatlan, annyival is inkább, mert a szerzők a „*Razzia*”-ban voltaképp egy sőt, de igaz kulturkópét festik meg.

A *Gyermekszínházban* holnap, vasárnap, a „*Ludas Matyi*” című, 7 képből álló énekes és táncos tündéregét adják melynek ötödik felvonásában ezuttal is gyermekhangverseny lesz. Jegyek már délelőtt válthatók a színház helyiségében. (VI. ker., *Révay-utca* 18.). Az előadás 4 órakor kezdődik.

(*) A *Gerhardt-ankézio*. Néhai *Gerhardt Gusztáv*nak, a kiváló magyar műgyűlőnek nagyértékű gyűjteménye, mint azt már megírtuk, Bérlinben a

Szenczer
kősz női ruha áruhaza és divatszalonja.
Budapest, VII., Király u. 51.
Földszint és földszint, Teréz templommal szemben.
Nagy raktár saját műhelyekben készült felöltők, kosztümök, francia ruhák, blúzok, aljak és pongyókban.
Olcsó árak! Előrengő munka!
Mérők szerinti megrendelések a legponosabban.
Kívánatra divatért sítóm ingyen és bérmentve.

Lepka-féle aukció-házban eladásra kerül. Az aukciót november 7., 8., 9. és 10-én tartják meg, az első három napon a porcellán- és egyéb iparművészeti tárgyak kerülnek eladásra, az utolsó napon pedig a nagyértékű képek. Az aukción az Iparművészeti Múzeum részéről Radács Jenő miniszteri tanácsos, igazgató és Csányi Károly igazgató jelennek meg, a Szépművészeti Múzeum részéről pedig dr. Térey Gábor, a régi képtár igazgatója utazik Berlinbe. A magyar kiküldöttek lehetőleg vásárolni is fognak az aukción, különösen magyar vonatkozású műtárgyakat.

(*) **A katonai zenészek egészségügyi szolgálatban.** Mint megbízható forrásból értesülünk, a katonai zenekarok személyzetét ezentúl minden esztendőben az első segélynyújtásra, betegszállításra és egyéb egészségügyi szolgálatra is ki fogják képezni.

(*) **Kernstock Károly retrospektív kiállítása.** Kernstock Károlynak a Művészházban rendezendő nagy retrospektív kiállítására a legelőkelőbb magyar műbarátok és muzeumok a legnagyobb készséggel ajánlották fel a birtokukban levő műtárgyakat, amelyek a művészek mintegy huszévi pályafutására a legjellemzőbbek. Az eddig egybegyűlt anyag után már biztosítva van a kiállítás teljessége oly módon, hogy a művész nagyszerű evolúciója kora ifjúságától és a Benczur-iskolában töltött éveitől kezdve egészen mai stádiumáig a maga egészében bemutatható lesz. A nagyszabású rendezési munkálatokra való tekintettel a Művészház igazgatósága a Kernstock-kiállításig helyiségeit átalakította, hogy méltóképpen készülhessen a nagyszabású kiállításra s így addig már új kiállítás nem is lesz a Művészháznak. Az eddigi diszpozíciók szerint a kiállítás e hónap 25-én fog megnyitni. A Művészház igazgatósága ez uton is kéri azokat a magyar műbarátokat, akiknek tulajdonában Kernstock-képek vannak, hogy azokat az egyesület titkári hivatalában (IV., Kristófer 2.) bejelenteni sziveskedjenek, hogy az egyesület azoknak a kiállítás céljára való megszerzéséről még idejében gondoskodhassék.

(*) **Hangversenyek.** A prágai Seveik-vonós négyes egyetlen kamaraestélyét jövő csütörtökön, november 9-én tartja a Royal-teremben. Műsora kiváló és a következő vonós négyesekből áll: Dvorak f-dur op. 96. Beethoven f-dur op. 135. és Grieg g-moll op. 27. — **Slezák Leó** kamaraénekes a budapesti közönség régi kedvence, jövő héten szerdén, november 15-én rendezi nagy dalestélyét, a Vigadó termeiben Dáchs Oszkár zongoraművész közreműködésével és a következő remek műsört adja elő: Weber: Oberon ária, Liszt: O komm im Traum Lcwe: Süßes Begräbnis Martini Plaisir d'amour Pizet: Romance, Wolf: Weylas Gesang, Kittel Das mitleidige Maedel, Brahms: Es hing der Reif, Strauss: Heimliche Aufforderung, Goldmark Nagy ária Merlinből, Mayerbeer: Nagy ária az Afrikai nőből, Dachs tanár számai Schubert Impromptu as-dur, Wagner, Liszt: Isolden's Liebestod. — **Backhaus** Vilmos egyetlen zongoraestélyét szombaton, november 18-án rendezi a Royal-teremben a következő óriási műsorról: Beethoven: Szonata es-dur, op. 81., Schumann: Carneval, Chopin: Polonaise a-dur, fis-moll, Prelude as-dur, Impromptu as-dur, Etude e-dur, f-dur, as-dur, Nocturne h-dur, Scherzo h-moll, Weber: Perpetuum mobile, Seeling: Etude ges-dur. Liszt: Rigoletto paraphrase. — Vasárnap november 26-án **Ansorge** Konrad, a jelenkor legelőkelőbb zongoraművészeinek egyike, Liszt volt kedvence, először lép a magyar közönség elé, Németországban rég elismert nagy művészetével a Royal-teremben. Jegyek Seveik, Slezák, Backhaus és Ansorgehoz Méry Bélánál. — **Wilhelmus** Henry zongoraművész és **Drumár** László hegedűművész nov. 6-iki szonáta-estélyükön Kaun Hugo és Juon Paul egy-egy szonátáját mutatják be. Van Kempen Jac hollandi tenorista pedig Schubert, Brahms, Strauss és Wilhelmus-dalokat ad elő. Helyárak 3—10 korona: — **Steinbach** Fritz udv. főzeneigazgató, Brahms világhírű tolmácsolója, november 10-én Brahms-estély keretében a **Wiener-Tonkünstler-Orchester** nagy zenekarát fogja vezényelni. A nagyszabású hangversenyen **J. Geyer** Stefi hegedűművész is közreműködik. Műsor: 1. Brahms: Variációk egy Haydn-téma felett; 2. Brahms: Hegedűverseny; 3. Brahms Dalok; 4. Brahms: I. Szimfónia. Helyárak: 3—15 K. A **Wiener-Tonkünstler-Orchester** november 11-én tartja hangversenyét Nedbal Orchester vezénylete alatt. — **Sauer** Emil és **Frenkel** Nusi Minnie szász. kir. udvari kamaraénekes nő közreműködésével. Műsor: Mahler IV. Szimfónia (szoprán-szóval), Schumann: a-moll és Liszt: Es-dur zongora-versenyek és Smetana: Moldva-nyitány. Helyárak 3—15 korona. — A **Teremtés** november 13-iki előadásán három európai híró oratóriuménekes fog a közönségnek bemutatkozni. Förstel Gertrud (szoprán), Senjux Félix (tenor) és Braun Károly (basszus) az oratóriumstílus mesterei. A karokat a Magyar Nők Kéregyesülete és a Budapesti Karénekegyesület, s a zenekart a magyar

királyi Opera művészei szolgáltatják. Helyárak: 3—10 korona. — Bossi Enrico november 16-án tartja orgonahangversenyét a Zeneakadémia termében. Ugyanakkor mutatkozik be az ujonnan alakult Budapesti fuvósok kamarazenetársasága, mely Prasky, Bynevelt, Förster, Wischendorff és Weidl fuvóművészekből, a budapesti filharmóniai társaság tagjaiból áll. Helyárak 3—10 korona. — **Richopin** Jean, az Academie Francaise világhírű tagja, november 19-én a Royal-teremben felolvasást tart. Helyárak 3—10 korona. — **Manen** Jean hegedűművész és **Lamond** Frederic zongoraművész november 21-én tartják szonáta-estélyüket a Zeneakadémia termében. Helyárak 3—10 korona. — November 24-én **Swardström** Walberg dalénekesnő, a budapesti közönség kedvence tartja ismét, hosszú halvatás után egyetlen dalestélyét. Helyárak 4—10 korona. Jegyek a fenti hangversenyekre a Harmoniánál várhatók.

(*) **A megzenésített Csokonai.** Király Béla daljátékot irt „Huszadik század” czímen. A szerző e művének alapszámját Csokonai „Dorottya” című művéből merítette. A szerző Csokonai gondolatát új, modern alakban mutatja be a daljátékban, melyhez megfelelő dallamos zenét alkalmazott. A darabot erdélyi társulat fogja legelőször bemutatni.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

◎ **Repülés Budapest fölött.** Ma délben szenzációs repülésben gyönyörködhetett a budapesti dunaparti korzó közönsége. A déli órákban egy karsu monoplán repült keresztül az országház és a Duna fölött. A levő vakmerő utasa Prodán Guidó volt, aki már hónapok óta kísérletezett a rákosi repülőtéren egy Horváth tanártól konstruált, Blériot-rendszerű monoplánon. Mai utján, melynek bravuroz voltát fokozza, hogy olyan géppel és oly motorral tette meg, mely a külföldi kísérletezők repülőgépei mögött messze elmarad, kevéssel tizenkettő előtt indult el Prodán s nagy kerülőt téve a város fölött, baj nélkül érkezett vissza barátai közé, akik aggodva várták és sikeréhez melegen üdvözölték.

◎ **Lezuhant aviatikus.** Párisi jelentés szerint az Issy les Moulinaux repülőversenyteremen tegnap súlyos baleset történt. Gallemard aviatikus lezuhant repülőgéppel és az aeroplán úgy a földbe furdott, hogy az aviatikust maga alá tomette. Gallemard sebei halálosak.

◎ **Korteskörűt repülőgépen.** Reymond francia szenátor a Loire-kerületben most tartja a kortesutját. Ez a kortesut azonban korántsem olyan, mint aminőnek a képviselőjelölt faluról-falura járását képzeljük és ismerjük. Nem volt ott bandérium és zászlós, zenés menet, nem várta őt eljenző tömeg a vasútállomáson, mert Reymond szenátor a kerülete beutazásának egészen új, teljesen modern formát választott. Reymond ur — repülőgépen utazik. A valóban „emelkedett szellemű” politikusk daczára a kedvezőtlen időjárásnak és az erős szélnek, szerdán reggel Saint-Etienneben felszállott Blériot-egyfedelűjével és egyszeri megszakítással a négyszáz kilométernyire fekvő Etampsa repült — őt és fél óra alatt. A bator politikusnak ezt a nem mindennapi vállalkozását a kerület választói természetesen oly nagy érdeklődéssel kísérik, hogy megválasztatása annál is inkább bizonyos, mert — ellenjelöltje nem tudja felvenni ezt a versenyt.

Használjon
Dr. Borovszky-féle

BOROLINT

reuma, csusz, kösavény, islas, fejtájás, kolera és más fertőzés ellen.

Ára a Borolinak 50 fillér, a Borolin-czunkorkának 40 fill., és a Borolin-háziszappannak 30 fillér. Kapható mindenütt.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* **A kissármási földgáz kitérés.** Pfeifer Ignác műegyetemi rk. tanár, aki tudvalevően Kissármáson tanuplmányozta a földgáz kitérését, ma este a Magyar Mérnök- és Építész Egyletben előadást tartott e tárgyról. Az előadó mindenekelőtt ismertette a kissármási furás és elzárás történetét, megemlítette, hogy a kincstár, habár szakértői révén tudta, hogy a külső elzárás bizonytalan, a kutató eleinte mégis csak felül zárta le

abban a reményben, hogy a feltárt rétegek közül egyik-másik kívülről is kellőképpen tömiti majd a kutató. Minthogy a felső elzárás amúgy is feltétlenül szükséges volt, ezzel semmit sem kockáztattak. A későbbi belső elzárás nem a furás fenekén történt és így nincs kizárva, hogy a gázkitérés az elzárás hibája okozta, bár a geológusok a kitérés és a gázkut között semmiféle összefüggést nem keresnek, hanem földrengéskori jelenségnek tulajdonítják azt. Az előadó szerint feltétlenül szükséges az esetleges összefüggés megállapítása, ami kísérleti megfigyeléssel el is dönthető, mert ha a kitérés független a gázkuttól, akkor nincs ennek jelentősége, de ha összefügg vele, akkor a gázkut, amely valószínűleg nem lesz többé megfelelően tömithető, beiszapolással meg kell szüntetni és körülötte megfelelő számú olyan kutatót fúrni, amelyek már furás közben tömitenek. Az előadó szerint ebből az esetből az a tanulság, hogy ezekkel a munkálatokkal a gázkutak készítésében és kezelésében hosszú gyakorlati tapasztalatokkal rendelkező szakembereket kell meghívni és hogy kár az értékesítés dolgában türelmetlennedni, mert a sármási gázkitérés igazolta azt a régi tapasztalatot, hogy egyetlen kutató nem lehet nagy beruházást igénylő ipart alapítani. Reméli az előadó, hogy a kincstár, okulva a történeteken, a további munkálatok gyorsításával fogja a kérdést dűlőre vinni.

Kalmár F. Sándor

ny. m. kir. pénzügyi titkár adó- és illetékeket felülvizsgáló irodája
V., Dorottya-utca 14. ■ Telefon 60-96.

EGYESÜLETEK

(—) **Az Országos Széchenyi Szövetség** irodalmi szakosztálya szombaton f. hó 4-én tartotta alakuló ülését dr. Matavovszky Gábor elnöklésével. A soktagu ülés főleg a munkarend megállapításával foglalkozott. Élénk érdeklődéssel fogadták az elnök programját, melyben különösen a műkritika és a szabad előadás kultiválását tűzte ki czölül. Számos hozzászólás és élénk vita után végleg megállapították az év munkarendjének irányát; ezután pedig kedélyes vacsorához ültek a szövetség modern kényelemmel berendezett új helyiségeiben.

Nyiltér.

Elvontban közzétett nem vállal felelősséget a szerkesztő.

A budai Szt.-Lukácsfürdő
„Nagyszállodájában” és „Thermal”-szállodájában szoba teljes ellátással naponként 10 kor.-tól feljebb. Minden szoba kilitással a Dunára. Kénes iszapfürdők és iszapborogatások. Fürdőismertetőt díjmentesen küld Szt.-Lukácsfürdő részv.-lára.

HÁZLEBONTÁS MIATT

összes arany-, ezüst- és ékszeráruimat :: jelentékenyen lezállított árral adom el.
ZIRNER TESTVÉREK átoda
LISZT HUGÓ BUDAPEST,
Váci-utca 2. szám.
Nem összetévesztendő! Pontos cím!

MATTONY FÉLE
GISSHÜBLER
természetes égvényes
SAVANYÚVIZ

Műértő közönségnek

meglepo látványosságot nyújt
Hegedüs Zsigmond
Andrássy-ut 9. sz. alatt
ujjonnan átalakított műkereskedése. Nászajándéktárgyal és lakásdíszei első rangúak és olcsóságuknál fogva bárki által könnyen megszerezhetőek.

FŐVÁROS.

(A fizetésrendezés és az új választások. A fővárosi alkalmazottak fizetési és státuszrendezési ügyében kiküldött bizottság ma tárgyalta a belügyminiszternek a hozzá felküldött szabályrendeletekre küldött leiratát. A bizottság ma az ülésen elnöklő *Bárczy István* polgármester javaslatára elfogadta az összes módosításokat, mert lényeges változásokkal a szabályrendeleten nem történik, másrészt a bizottságnak az a célja, hogy a szabályzat mielőbb életbelépjen. A miniszteri leiratot a tanács kedden tárgyalja a bizottság mai javaslatával együtt, szerdán pedig a közgyűlés. A polgármester mai közlése szerint a már jóváhagyott fizetésrendezés likvidálása december elsején történik meg. Akkor fizetik ki az 1911. január elsejétől összegyűjtött fizetési többleteket. Decemberben aztán megtörténnek az új választások a jóváhagyott státuszrendezési szabályzat alapján. Az új szabályzat értelmében *tizenhat tanácsos ügyosztály* lesz s így a mostani tíz tanácsos helyett tizenhat tanácsos állás lesz. Tizenhetedik a főjegyző-tanácsos, aki szintén tagja lesz a tanácsnak s végül a legfontosabb: a harmadik alpolgármesteri állás. A decemberi választáson, tekintettel arra, hogy a jövő őrdeai közgyűlésen *Faller Ferenc* tanácsost és *Földváry Antal* főjegyzőt nyugdíjazták, 7 tanácsosi és a főjegyző-tanácsosi továbbá a harmadik alpolgármesteri állás kerül betöltésre. A harmadik alpolgármesteri állásra az egyetlen jelölt *Bódy Tivadar* tanácsnok, aki mellett tüntető szeretettel és egyhangulag foglal állást a közgyűlés. Új tanácsnokok lesznek *dr. Márkus Jenő*, *dr. Wildner Ödön*, *dr. Harrer Ferenc*, *dr. Buzáth János*, *dr. Vitéz Emlé*, *dr. Buzay Károly* és *dr. Demjén Géza* tanácsjegyzők. Ezeknek egyhangu megválasztása is csaknem bizonyosra vehető.

(A számvevőség kórházi osztályának kettéválasztása. Szimely Árpád főszámvevő előterjesztést tett a főváros tanácsának, hogy a számvevőségi VII. osztály ügykörét, amelybe a kórházak ügyei tartoznak, az ügyek észszerű kezelése szempontjából a Duna jobb- és balparti kórházak teendői szerint elkülönítsék. A polgármester a főszámvevő ez intézkedését jóváhagyólag tudomásul vette és a dunabalparti kórházak ügyeinek vezetésével *Előd Aladár* osztályvezető, számvizsgálót, a dunai jobbparti kórházi ügyek vezetésével pedig *Győrffy Károly* számvisztet, mint helyettes osztályvezetőt bízta meg.

(Megjutalmazott tüzoltók. A tüzoltófépáranasnok előterjesztésére *Pirsl János* őrmesteri, *Osterlina István* és *Szilha János* tüzoltókat, akik már régebben szolgálják a főváros tüzoltóságát, a tanács megjutalmazta. *Pirsl* őrmesternek 500 korona, a két tüzoltónak pedig egyenként 100-100 korona jutalmat szavazott meg, egyúttal példás és hű szolgálatukért elismerését fejezte ki.

(Hatvanegyzerezzel több adófizető. Az adószámviteli hivatal most közzétett jelentése szerint a székesfőváros adópenztáránál október havában a következő adóösszegek folytak be: állami adóban 1.150.720 korona 27 fillér, községi adóban 453.605 korona 63 fillér, utadóban 19.126 korona 61 fillér, kereskedelmi és iparkamara illeték címén 11.792 korona 85 fillér, betegápolási pótdobban 66 ezer 279 korona 12 fillér; összesen 1.701.525 korona 18 fillér. A fizető felek száma 20.467 volt. Az összes kerületi pénztáraknál ez év január 1-től október végéig 226.280 fél fizetett 45.674.699 korona 75 fillért. A múlt év ugyanez időszakában 165.213 fél fizetett 39.224.779 korona 62 fillért, úgy hogy az idei többlet 6.449.920 korona 13 fillér; a fizető felek száma 61.067-tel szaporodott.

TANÜGY.

Kassa az egyetemért. A kassai egyetemi nagybizottság *dr. Takács Menyhért* jászóvári prépost elnökségével ülést tartott, amelyen a kormány részéről a harmadik egyetem elhelyezése ügyében történt kijelentések képezték beható megbeszélés tárgyát. A bizottság kimondotta, hogy Felső-Magyarország kulturájának és értelmiségének ügyét, a kassai egyetem felállításának követelését cserben nem hagyja és ezért továbbra is pernanenciában marad s működését arra is kiter-

jesztí, hogy ügye igazságának politikai súlya is legyen. Illetékes helyen kérelmezni fogja, hogy a bterjesztendő egyetemi törvényjavaslatban a kassai egyetem visszaállítását is kimondassék és ennek folyamánként, valamint a szándék komolyságának igazolására az átmenet idejére a kassai jogakadémia, mint az egyedüli állami jogakadémia már azonnal ruháztassék fel az egyetemi jogi és államtudományi fakultás összes jogaival, már csak azért is, mert a kassai, mint egyedüli állami jogakadémia a többi jogakadémia tanárra nézve eddig bizonyos előmeneteli állomást képezett. A bizottság kimondotta továbbá, hogy egyelőre küldöttségileg fordul a kormány tagjaihoz és kérvényt intéz az országgyűlés két házához és gondoskodik arról, hogy a költségvetés tárgyalása során Felső-Magyarország egyetemének érdekei megvédésre találjanak. A bizottság köszönettel vette tudomásul *dr. Takács Menyhért* jászóvári prépostnak bejelentését, hogy állásponjtját a főrendiházban is tüzetesen ki fogja fejteni.

Polgári iskolai tanárok gyűlése. A Budapesti Polgári Iskolai Tanárok Köre ma délután hat órakor tartotta évi rendes közgyűlését, amelyen a kör tagjai nagy számban jelentek meg. *Volenszky Gyula* polgári iskolai igazgató, a kör elnökének megnyitóját után *Csomóssy Sándor* igazgató, a kör alelnöke a fizetésjavítás tárgyában kiküldött bizottság működésének eredményéről tett jelentést, amely szerint eljárak *dr. Bárczy István* polgármesternél, aki a legnagyobb jóakarattal és jóindulattal biztositotta a küldöttség tagjait, a kultuszminiszter pedig egy orsz. képviselőhöz intézett levelében kijelentette, hogy a küldöttséget legközelebb fogadják. *Csomóssy*nak ez bejelentését hosszabb vita követte, amelyben *Zigány Zoltán*, *Székelly Lázár* és még mások vettek részt. *Zigány Zoltán* indítványára a kiküldött bizottság további teendőit nem szabják meg, de felhívják, hogy erélyesen járjanak el az ügyben. Egyben úgy a bizottságnak, mint az ügyüket felkaroló országgyűlési képviselőknek köszönetet mondanak. — *Kerecsy György* titkár terjesztette elő jelentését, amelyet a közgyűlés tudomásul vett. A számvizsgáló bizottság és a pénztáros jelentései után *Volenszky Gyula* elnök bejelentette, hogy nagy elfoglaltságára való tekintettel az elnökségről lemond. A közgyűlés a lemondást sajnálattal vette tudomásul s a lelépő elnöknek eddigi munkálkodásáért jegyzőkönyvi köszönetet mondott.

TÖRVÉNYSZÉK

Bírák fegyelmi ügye. A Haverda-féle bűnügyről ismeretes *Balogh Béla* szabadkai törvényszéki bíró neve, aki a tárgyalás befejezése előtt cikkeklyeket írt a lapokban és véleményt mondott abban a bűnpörben, melynek szavazóbírája volt. A szegedi királyi tábla, akkor *feddésre* ítélte *Balogh Bélát*, a Kuria azonban a csekélyebb rosszalásra változtatta a büntetést. Egy más ügyből kifolyólag a bíró ma újra dolgot adott a Kuria kisebb fegyelmi tanácsának. Tavaly történt, hogy a szabadkai törvényszék vádtanácsa elé került *Fenyves Ferenc*, szabadkai hírlapíró sajtópere, *Balogh*, aki szavazó-bíró volt, mikor *dr. Fischer Jákó* védő, a tárgyalás megkezdése után szólni akart, fölugrott helyéről s az ajtóból az elnökre kiáltott:

— Vonuljunk vissza tanácskozni!
— Tessék a helyére menni, — szólította föl *Marián Miklós* elnök, hiszen még azt sem tudjuk, hogy mit akar a védő.
— Én tudom, — volt a válasz, — érdekelt-ségi kifogást akar ellenem tenni, de már elkészít vele.

Hasztalan volt az elnök figyelmeztetése, a bíró betegesen jelentett s a tárgyalást el kellett halasztani. A szegedi királyi tábla, mint elsőfokú fegyelmi hatóság, *Balogh Bélát* rosszalásra ítélte. Enyhítő körülményül vette igazott természetét s hogy a védővel már évek óta feszült viszonyban él. Súlyosító körülményül pedig, hogy fegyelmileg már háromszor volt büntetve. A Kuria *Zsitvay Leó* elnöklésével ma jóváhagyta a tábla ítéletét.

A második fegyelmi ügy *Csiszér Sándor*, alsó-lendvai járásbíró esete volt, aki tavaly elárvereztetett egy kaszálot és erdőrészt, Szécsiszentlászlón, melyre özvegy *Berzánik Ferencz*né holtig tartó haszonélvezeti joga volt bekebelezve, ami azonban az árverési hirdetésből kimaradt. Az özvegy körös-zakadtáig védte igazát, mire a végrehajtó kivezetette a hivatalból. Amikor azután *Vaiskin Lajos* a vevő megtudta, hogy a hétszáz tíz koronán megvett ingatlan csak az özvegy halála után válnék tulajdonává, följelentette a járásbíró, akire a

győri királyi tábla fegyelmi tanácsa kimondotta, hogy kártérítéssel tartozik a vevőnek. A Kuria ma megváltoztatta az első bíróság ítéletét s fölmentette a bírót a kártérítés kötelezettsége alól.

A nagytapolesányi takarékpénztár bűnygye. A bajba került nagytapolesányi takarékpénztár ügyében Nyitráról a következőket jelentik: A nyitrai ügyészség újabban ismét előterjesztést tett, hogy az igazgatóság több tagját tartóztassák le, azonban az előterjesztésre a vizsgálóbíró még nem döntött, bár már eddig is rendkívül sok terhelő adat fekszik előtte. Annyi már kétségtelen, hogy a nagytapolesányi takarékpénztár bukását az általa alapított nagytapolesányi szeszfinomító részvénytársaság okozta. A szeszfinomítót csekély tőkével alapította *Felsenburg Henrik* és fennállásának második évében már okot szolgáltatott a kincstár beavatkozására, mert nagymértékű jövedékhigányokat állapítottak meg, melyért a szeszfinomítóra több százezer korona bírságot róttak. A vizsgálóbíró hihallgatta *Felsenburg Henriket* a szeszfinomító vezérigazgatóját, továbbá a letartóztatott *Felsenburg Adolf* másik testvérét, *Felsenburg József* nagytapolesányi ékszerészt, kik valamennyien igazgatósági tagjai egy a szeszfinomítónak, mint a takarékpénztárnak s a vizsgálat adatai kiderítették, hogy a takarékpénztár a szeszfinomítónál mintegy millió korona erejéig vállalt érdekelttséget. Attól tartanak, hogy a szeszfinomító is kénytelen lesz likvidálni, mert eddig is csak vegetált és furfangos manipulációkkal tarthatta magát fenn. Az első feljelentést *Rudnay Sándor* kir. közjegyzőn kívül aláírta *Jedriak Tivadar* vágdöbrői plébános is, ki szintén tagja a takarékpénztár igazgatóságának. A takarékpénztár a szinleges betétkönyveket részben erre a célra alkalmazott egyénekkal helyeztette el a bankokban, részben pedig egy nem létező bankirodával helyeztette el különböző takarékpénztárakban. A vizsgálóbíró megállapította, hogy a takarékpénztár váltótárcajában összege meghaladja ugyan a kétfélmillió koronát, ennek ellenében azonban a szeszfinomító tartozása 1.090.000 koronára rug, mely összegből 600.000 korona váltókkal van fedezve. Azonban ezeknél is a kibocsátók s a forgatók ellen a bank elvesztette minden jogát, mert a váltókat lejáratkor nem óvatoltatták meg. A lombardkölcsonöket is a bank mérlegében nagy összeggel tüntette fel ezek között van 400 darab szeszfinomító-részvény is. Megállapították, hogy a pénztári könyvek többször husz napig sem zárták le. A napibiztosok alig jelentek meg az intézetnél s *Felsenburg Adolf* vezérigazgató korlátlanul intézte a takarékpénztár ügyeit. A takarékpénztár főpénztárosa *Pasics István* volt, aki egyszersmind az igazgatóságnak tagja is és hogy mily fogalommal bír arról, hogy mi történik a banknál, mi sem bizonyít jobban, hogy a fizetési-képtelenséget megelőző utolsó hetekben vagyonának nagy részét a takarékpénztárnál helyezte el. Megállapították, hogy a takarékpénztár betétállománya 1.400.000 korona és azon a napon, mikor a bank ellen csődöt kértek, 4000 korona betétet fogadott el. A vizsgálat megállapította továbbá, hogy *Felsenburg Adolf* a beérkező leveleknek csak egy részét adta át a könyvelőnek.

Bajok egy telepés községben. Gróf *Zichy János* kislángi birtokát négy évvel ezelőtt parcellázták és az egyes parcellákat telepéseknek adta bérbe. A többi közt tizennyolc oszrai család is került a telepre. Ezek közt volt *Csepregi Ignác* hetvenéves kisbirtokos is, aki a telepés község koresmehelyiségét bérelte. *Csepregi* nyilvánosan azzal vádolta *Deli* körjegyzőt, hogy önző érdekből nem enged, hogy a telepés községet önálló községgé alakítsák. A megsértett körjegyző bepanaszolta a koresmárost, utóbb azonban visszavonta a feljelentést és így a ezékesfehérvári ügyészség megszüntette az eljárást. *Csepreginek* koresmai engedelmet

azonban elvonták. Borszuságában Csepregi a pénzügyigazgatósághoz intézett beadványban megrágalmozta a pénzügyi hatóságokat. A székesfehérvári törvényszék a pénzügyigazgatóság panaszára egy hónapra fogházra ítélte Csepregit, akinek ügyét tegnap tárgyalta a királyi tábla Sebess Dénes elnökletével. A táblai tárgyaláson az öreg telepes erősen kifakadt a kislángi viszonyok miatt. Irásbeli felelőzést is nyújtott be, amelyben Zichy János gróf miniszterrel is elítélően nyilatkozott. A tanács elnöke épp ezért, nehogy az öreg telepesnek újabb rágalmozási pöre támadjon, felhívta, hogy a benyújtott felelőzést vonja vissza.

— Nem vonom én — mondotta a vádlott — még ha felakasztanak sem. Én bizonyítani tudok és nem hagyom a jussomat.

A bíróság jóváhagyta a törvényszék ítéletét, amely ellen Csepregi semmiségi panasszal élt. Szóval eladott panaszában újra ostromozta a kislángi állapotokat, oly annyira, hogy az elnök kénytelen volt őt rendreutasítani.

§ A magántisztviselő nyugdíjigénye. Érdekes elvi jelentőségű határozatot hozott legutóbb a budapesti V. kerületi királyi járásbíró és a budapesti törvényszék felelőzést tanácsa, amennyiben kimondták, hogy a magántisztviselő az őt alkalmazó intézet kebelében fennálló nyugdíjintézzel szemben önkéntes kilépése daczára sem veszti el nyugdíjigényét, ha a kilépés, illetve a más intézetben való átlépés felelőzéstől ajánlatára történt, még ha az a felelőzéstől az intézet képviselője nem is jogosult. Az eset a következő: Egy előkelő biztosító-intézet nivalatnok huszonnégy évi szolgálat után a feléje rendelt vezértitkár ajánlata folytán nyugdíjigényének fentartásával átlépett egy más hasonló intézethez, amely őt jelentékenyen nagyobb fizetéssel kínálta meg. A nyugdíjintézet választmánya azonban az alapszabályokra való hivatkozással, amely az önkéntes kilépést nyugdíjvesztéssel sújtja, úgy határozott, hogy a kilépett tisztviselő nyugdíjigényét elveszítse. A tisztviselő azonban, akinek a vezértitkár ajánlata nélkül eszéigába sem lett volna régi állását odahagyni, ebbe nem nyugodott bele, hanem a bírósághoz fordult. Első fokon dr. Ladányi Béla járásbíró tárgyalta a pert, a bíróság kimondta, hogy kilépése nem volt önkéntes, mert nem propria motu, hanem a munkaadó intézet feléje rendelt alkalmazottjának befolyására történt. Kimondta továbbá, hogy az átlépés ennek következtében a munkaadó beleegyezésével történtnek tekintendő, akkor is, ha ez a felelőzéstől nem volt jogosítva az intézetet képviselni, mert mi sem volna könnyebb, mint valakit nyugdíjigényétől megfosztani, aképpen, hogy az intézet valamely nem cégjegyzésre jogosult tagja rávegye őt — esetleg felsőbb utasításra — a kilépésre. Ily lehetőséget pedig a bíróság nem meggondolnia nem szabad, mert ez a kis esztencziák rovására menő visszaélés lenne. Tegnap tárgyalta ezt a pert a budapesti törvényszék felelőzést tanácsa dr. Kovács Ödön bíró elnöke alatt s az első bíróság ítéletét helybenhagyva szintén megállapította az illető magánhivatalnok nyugdíjigényét, akit mindkét fokon dr. Vásonyi Vilmos képviselt.

§ Elítelt ügyök. A Normal Kabinet lámpagyár igazgatója 1908. év október havában üzletszerző ügyökül szerződtette Ligeti József ügynököt, aki nagy hangon ígérgette, hogy széleskörű ismerettségével fogva a vidéken fényes üzleteket fog csinálni a gyár részére. Az igazgató bizva ebben az ígértben, átadott 150 korona előleget és 200 korona értékű lámpát az ügynöknek. Ligeti József azonban a 150 koronát a lövősenyven eljátszotta, a lámpákat pedig eladta és a pénzt szintén elköltötte. A károsult gyár feljelentésére a kir. ügyészség elulás büntette miatt emelt vádat Ligeti József ügynök ellen. Ma tárgyalta ezt a családi ügyet a büntető törvényszék dr. Jamniczky bíró elnökletével. A tárgyaláson a vádlott azzal védekezett, hogy ő az előlegben a vidékre utazott, de üzletet nem tudott szerzeni, a lámpákat pedig nővérénél, Neumann Samuelnél, Újvidéken hagyta. A kihallgatott tanúk vallomásaiból azonban kiderült, hogy a vádlott általában itt Budapesten volt és hogy a lámpákat itt el is adta. A bíróság dr. Thimkó kir. ügyész vádjára után a vádlottat elulás vétségéért két heti fogházra és 40 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet jegerős.

FELTALÁLÓK
utmutatóla, falálányok szabadalmazásához, értékesítéséhez nélkülözhetetlen.
Díjtanul küldi: 11001
ARON ES MOLNAR
szabadalmi és értékesítési osztály
Budapest, VIII., József-körút 9., földsz.

Royal szálloda SZEGED

**80 SZOBA.
KÖZPONTI FÜTÉS.
MÉRSÉKELT ÁRAK.**

Tulajdonos:

DÁVID SÁNDOR

vasuti vendéglős.

SPORT.

() Az alagi lövősenyek mai napjának eredménye ez:

I. *Nyeretlen kételésesek eladőversenye.* Díj 1500 korona. Táv 1000 méter. 1. Gr. Orsich P. sk *Maedchen* 53 kg (Hollinger Gy.), 2. Iduna 46 kg (Hollinger K.), 3. Tubaróza 46 kg (Nagy). Futottak még: Nefejeits, Fürstenkind, Laska, Gustl v. Blasew, Cornita, Lunapark. Küzdelem után fejboszal nyerve, nyakhozszal harmadik. Tot.: 10:100, 20:57, 49, 42.

II. *Bathányi-handicap.* Díj 3000 korona. Táv 1200 méter. 1. Pókay D. 46 pk *Spotless* 64 kg (tul.), 2. Bor 62 kg (Kiss G.), 3. Mésola 67 kg (Sibrik). Futottak még: Mindenem, Pajtás II., Fingerhut, Haladj, Wale-sor, Forman, Jeles, Bac. Biztosan egy és fél hozszal nyerve, egy és fél hozszal harmadik. Tot.: 10:215, 20:85, 43, 36.

III. *Katonatiszt akadályverseny-handicap.* Díj 1500 korona. Táv 4000 méter. 1. Bregant K. 56 pm *Portorico* 72 és fél kg (tul.), 2. Corozanka 73 és fél kg (Szakonyi), 3. Alkony 70 és fél kg (Sibrik). Futottak még: Dudley, Dabas, Rose of Sorrent. A győztes ellen keresztesek miatt emelt óvsnak hely nem adatott. Damas elbukott, de utána lovagoltatott. Biztosan egy és fél hozszal nyerve, egy és fél hozszal harmadik. Tot.: 10:25, 20:35, 121.

IV. *Siklóri gátverseny-handicap.* Díj 1800 korona. Táv 3200 méter. 1. Br. Baich P. pm 36 pm *Daemon* 56 kg (Kiszivat), 2. Dalás 64 kg (Fries), 3. Orissa 56 kg (Höng). Futottak még: Preciosa, Tihamer, Ariadne, Goute, Coquette, Dollár, Marionette. Könnyen öt hozszal nyerve, három hozszal harmadik. Tot.: 10:258, 20:72, 39, 46.

V. *Katonatiszt gátverseny.* Díj 1200 korona. Táv 2000 méter. 1. Issekutz Gy. 46 szher *Ne na Schib* 75 és fél kg (tul.), 2. Miután 78 és fél kg (Bregant), 3. Gabi 72 és fél kg (Polis). Futottak még: Gadfly, Lilly. Könnyen öt hozszal nyerve, három hozszal harmadik. Tot.: 10:16, 20:24, 28.

VI. *Jason-díj.* Díj 1800 korona. Táv 3600 méter. 1. Mr. C. Wood 46 pk *Integrity* 66 és fél kg (Polis), 2. Kamp 72 kg (Kiss G.), 2. Asalee 64 és fél kg (Krause). Futottak még: Forest King, Fata Morgana, Der Teufel, Praterspatz, Corrot. Biztosan háromnegyed hozszal nyerve, holtverseny a II. helyre, Tot.: 10:19, 20:24 28, 25.

Jóformán ugyanaz az anyag áll ki a porondra második napon is, esetleg egy-két font súlykülömbözéssel, ami azután emeli vagy rontja a riválisok chanceait. Végeredmény — mint mindig — a játékosok letörése, azonban mindenki vigasztalhatja magát, mert a téli pihenő alatt elkészíthetik bánatukat, hogy tavasszal uiult erővel lassan hozzá pénzüket elvesztéséhez. Jelöltjeink:

- I. *Pityi Palkó—Piros király.*
- II. *Alkony—Rose of Sorrent.*
- III. *(Edómér)—Nezermore*
- IV. *Sénéchal—A conto*
- V. *Musette—Gazdasszony*
- VI. *Samuela—Spotless.*

() A bécsi lövősenyek mai napjának eredményei a következők:

I. *Kételéses eladőversenye.* Díj 3000 korona. Táv 1100 méter. 1. Dávid E. pk *Fontaine* 50 és fél kg (Pretzner), 2. Herzeleid 52 és fél kg (Smejda), 3. Adelsberg 49 kg (Laznik). Futottak még: Hont, Julia, Bonbonne, Gellert. Könnyen három hozszal nyerve, két hozszal harmadik. Tot.: 10:24, 20:31, 45, 64.

II. *Eladő-handicap.* Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Negropontes Gy. 46 pk *Alfa* 56 és fél kg (Ferguson), 2. Falcon 48 kg (Közuch), 3. Mirabeau 52 és fél kg (Miles). Futottak még: Schiksel, Wetter, Maganzó, Rose d'Amour, Lola, Csóka, Aviata, Gnensehaufel, Bliktri, Corvinus, Bilines, Gránica, Natasa, Boule de neige. Biztosan fél hozszal nyerve, fél hozszal harmadik. Tot.: 10:22, 20:57, 181, 70.

III. *Prater-handicap.* Díj 5000 korona. Táv 1600 méter. 1. Badescu Gy. 36 sm *Zoltán* 49 és fél kg (Smejda), 2. Magali 53 kg (Balusehka), 3. Rappelkopf 58 és fél kg (Janek), 3. Hableur 55 kg (Korb).

Futottak még: Csaba, Matchless, Alca, Anny, Charon, Vocativus, Falurossza, Jonathan, Repcles, Duty, Zergebák, Florica. Biztosan egy és fél hozszal nyerve, fél hozszal harmadik. Holtverseny a III-ik helyen. Tot.: 10:91, 20:45, 60, 42—62.

IV. *Jaegerhaus-erseny.* Díj 3000 korona. Táv 1800 méter. 1. Geist G. 36 pk *Lekvár* 52 kg (Pretzner), 2. Margit 52 kg (Tausz), 3. Coupefile 54 és fél kg (Varga). Könnyen három hozszal nyerve, három hozszal harmadik. Tot.: 10:17.

V. *Handicap.* Díj 3000 korona. Táv 1600 méter. 1. Negropontes Gy. 36 pm *Mitsaki* 54 és fél kg (Ferguson), 2. Mimi 52 kg (Varga), 3. Gerbeaud 54 és fél kg (Winkfield). Futottak még: Dummer Kerl, Lady Love, Lord Darcy, Maillart, Malina, Wood, Gunther, Eboli, Calville, Volons-y. Feltartva három hozszal nyerve, nyakhozszal harmadik. Tot.: 10:29, 20:30, 38, 36.

VI. *Eladók gátversenye.* Díj 3000 korona. Táv 2400 méter. 1. Mr. Adrien, 36 pm *Carriero* 57 kg (Smutny), 2. Palatin 61 kg (Huxtable), 3. Fantast 61 kg (Slinn). Futottak még: Titi II., Kamelia, Ligia. Biztosan egy hozszal nyerve, két és fél hozszal harmadik. Tot.: 10:39, 20:39, 35.

VII. *Kételéses eladő handicapja.* Díj 3000 korona. Táv 1200 méter. 1. Hg. Lubomirski Gy. sk *Baby* II. 54 kg (Winkfield), 2. Veinard 47 és fél kg (Markó), 3. Jako 56 kg (Painter). Futottak még: Biserta, Merengő, Minca, Tyli, Jöszte, Serkentő, Silvia, Gesztenye, Fjél Nappal. Könnyen három hozszal nyerve, egy hozszal harmadik. Tot.: 10:39, 20:43, 49, 257.

A második napról sincs sok mondanivaló, bár — vasárnap lévén — valamivel tetszetősebb program áll a publikum játékszenvedélyének ki-elgítésére. Amely lovaknak a megnyitón nem sikerült megnyerni versenyeiket, azokat holnap ismét harcra küldik, lehetséges, hogy több szerencsével. Jelöltjeink:

- I. *Calville—Maganzó—Romulus*
- II. *Titán—Erköng—Kate*
- III. *Javorinka—Poppy—Lekvár.*
- IV. *Ambrosine—Győr—Lirtsu*
- V. *Hindu—Andora*
- VI. *Patikáros—Ninus—Uly*
- VII. *Szaraczen—Barna legény.*

() A XVIII. osztrák—magyar mérkőzés. A magyar labdarugósport legnagyobb eseménye vasárnap délután fog lejátszódni az FTC. üllő-utú pályáján. Tizennyolczadszor mérkőznie rejüket Magyarország és Ausztria legjobb tizenegyejei előrelathatólag még magyar pályán nem látott óriási kövőnség előtt. Revanche is lesz a reprezentatív match, mert tavasszal 3:1 arányban kaptunk ki Bécsben. Eddig 17-szer mérkőzött a két csapat. Ebből 7-szer az osztrákok, 7-szer a magyarok győztek, háromszor pedig döntetlen volt az eredmény. A goalarányban az osztrákok vezetnek, amennyiben ők 39 goalt rugtak a mi 37 goalunkkal szemben. A jelenlegi bécsi csapat nagyon erős és csak erős küzdelem után nyerhetjük meg a mérkőzést. Egy rendkívül kedves érdekes mozzanata is lesz a matschnek, amennyiben Schlosser Imre játékos 25-ötször a válogatott csapatban és a MLSZ. nagy ünneplésben készül részesíteni a legjobb magyar footballjátékost.

A Wagner-serlegért küzdenek vasárnap Ausztria és Magyarország válogatottjai. Ugyanis Wagner Rudolfnak, a hírneves bécsi játékosnak emlékeztére, aki Budapesten is mint a BTC. tagja a legnépszerűbb játékosok egyike volt, a magyar és osztrák szövetség egy szép serleget alapított, melyen hat mérkőzésen át küzdenek Ausztria és Magyarország csapatai. Ha a küzdelem eredménye esetleg döntetlen lenne, úgy a goalarány dönti el a serleg sorsát. Az első mérkőzés ez év tavaszán volt tudvalevőleg Bécsben, ahol az osztrákok győztek 3:1 arányban. Most tehát a mieinken a sor, hogy legalább is egalizálják az eredményt. Ez a körülmény is a szokottnál érdekesebbé teszi a XVIII-ik osztrák—magyar mérkőzést.

MAGYAR-HORVAT TENGERI GŐZHAJÓZÁSI R.-T., FIUME.

Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba.

A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.

Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás, ezek közül hetenként négy gyorsjárat Fiuméből, Zara, Spalato, Curzola, Gravosa (Ragus) Castellanovo és Cattaróba. Az utazás tartama Gravosáig csak 20 óra, Cattaróig csak 24 óra.

Fiume-Venezia: hetenként 3—6 gyorshajó-összeköttetés.

Fiume-Ancona: hetenként 2—3 gyorshajó-összeköttetés.

Fiume-Ravenna: hetenként egy járat oda és vissza.

Ezen gőzök közvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek, ugyancsak Venéziában és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak Róma, Nápoly, Bari, Brindisi, Bologna, Firenze, Milano felé, stb. stb. A gőzhajón modern kényelmes hátfőrákkal, kitűnő étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kitételeivel vannak felszerelve.

Bővebb felvilágosítást nyújt a Központi Menetjegyiroda, Budapest (V., Vigadó-tér 1.) és annak összes magyarországi fiókirodája.

KÖZGAZDASÁG.

Mi történik a Magyar Banknál? A Magyar Banknak néhány nap óta új igazgatója van Székely Ferenc udvari tanácsos személyében. Az új vezérigazgató kinevezését nemcsak a főváros pénzügyi köreiből, hanem a külföldi előkelő gazdasági világa is a legnagyobb meglepetéssel fogadta. Csodálathatóképpen a budapesti tőzsde, mely a pénzügyi világ legfinomabb érzéseinek is legmegbízhatóbb kifejezője és a külföldi előkelő sajtó, amely igen jelentős tényezőként szólt bele már nem egyszer a Magyar Bank ügyébe, nem fogadta kellő megnyugvással a változást. Ez a nyugtalanság természetesen nem szól távolról se a Székely Ferenc egyéniségének, hanem inkább azoknak a mondhatni merészebb koncepciójú üzleteknek, melyeket a Magyar Bank igazgatósága a világ nagy csodálkozására a közönség szeme előtt lefolytatott, s azoknak a különféle igen jelentős vádaknak tulajdonítható, amelyek az utóbbi időben elhangzottak a Magyar Bank üzletpolitikája ellen. Ezek a vádak, amelyek megkötött üzletekre vonatkoznak, sokkal nagyobb üzlet- és érdekkört érintenek, hogy sem egy új, bármily tekintélyű vezérigazgató kinevezése elegendő volna arra, hogy abszolút nyugalom uralkodjék a Magyar Bank vizein. Pénzügyi körökben feltétlenül máris fél megnyugvás az új kinevezés, de teljes egész megnyugvás csak úgy érhető el, ha az igazgatóság mélyebben belemegy a Magyar Bank eddigi üzletmenetébe s mindent megvizsgálva, publikussá teszi, hogy az üzleti inkompetenciának halovány árnyéka se közelíthetik az eddigi ügykezeléshez s azt, akit mégis illetnek ilyen természetű váddal, parancsoló formában erővel megtorlásra utasítja. Ez a körülmény kétségekívül teljesen megnyugtató a tőzsdét s a külföldi sajtó is elhallgatna, ha attól kellene félnie, hogy esetleges alaptalan vádaiért megtorló intézkedésekkel lépnek fel ellene.

A Belvárosi Takarékpénztár új vezérigazgatója. Mint ismeretes, Székely Ferencnek a Magyar Bank vezérigazgatójává történt meghívása következtében megüresedett a Belvárosi Takarékpénztár vezérigazgatói tiszte. E fontos állás betöltése tekintetében még végleges döntés nincs. Több jelölt nevét is emlegették már; legújabbán pénzügyi körökben komolyan foglalkoznak a hitel is, hogy Székely Ferenc utóda a Belvárosi Takarékpénztár vezérigazgatói székében bellusi Baross Géza miniszteri tanácsos, a m. kir. Postatakarékpénztár aligazgatója lesz. Baross Géza kiváló szaktudásával pénzügyi körökben igen előkelő pozíciót vívott ki magának s kétségtelen, hogy benne a Belvárosi Takarékpénztár egy kiváló tudású és értékes vezetőt nyer. Jelöltsége pénzügyi körökben azért is hiteltre talált, mert köztudomású, hogy Székely Ferenchez igen meleg barátság fűzi. Baross Géza 1885. év óta, mikor a Postatakarékpénztárt nagynevű bátyja Baross Gábor létesítette, működik a Postatakarékpénztárnál. Mint fogalmazta kezdte pályáját, nemcsak a II. old titkár és az értékpapír osztály főnöke lett, mint titkár a pénztár főnöki tisztelet töltötte be s mint osztálytanácsos lett az intézet aligazgatója, míg a 25 éves jubileumkor ő felsége a miniszteri tanácsossággal tüntette ki. Jelenleg Párisban és Brüsszelben tartózkodik, hol pénzügyi tanulmányokat végez.

Technológiai Iparmúzeum. A Magyar Technológiai Iparmúzeum november 13-tól december 23-ig a szobafestők és mázólok részére „Újabb festőipari eljárások” ezimén a tavalyiakhoz képest kibővített gyakorlati tanfolyamokat rendez. A tanfolyamokat a Magyar Királysági Technológiai Iparmúzeum I. emeleti udvari termében tartják. Lesz összesen négy tanfolyam, kettő mesterek és művezetők, kettő pedig szobafestő- és mázólésepédek számára.

Súlyos a pénzügyi helyzete. A jegybank október 29-éről közzétett kimutatása általános meglepetést keltett nemcsak a budapesti és bécsi, hanem az egész nemzetközi pénzügyi piacon. Azzal eleve tisztában volt mindenki, hogy utóbbi időben a jegybanknál a benyújtások tetemesen emelkedni fognak, de arra még a legnagyobb pesszimista sem gondolha-

tott, hogy egy héten belül olyan igényeket támaszszanak a jegybank iránt, hogy 244 millió koronával emelkedjék az adóköteles jegyforgalom. A nagy pénzügyi krízis óta tehát 1907 óta nem volt rá eset, hogy 8 nap alatt ennyire rosszabbodjon a jegybank állása. Éppen ez mutatja, hogy közel vagyunk az 1907. esztendei állapothoz. A tünetek különben teljesen olyanok, mint a nagy pénzügyi krízis idejében. A pénzügyi állapot a minimumra esapant, külföldi pénzájlat olyan drága, hogy tartózkodnak még a nagy bankok is azt igénybe venni. Ellenben a hitelnyújtás terén nagyon óvatosak a pénzügyi körök. Megszorítják minden tétlen a hitelt, új üzletektől — amennyiben csak lehetséges — tartózkodnak. Betétek gyűjtése terén valósággal hajszá támad, s a betét utáni kamatláb magasságával egymást tullicizálják a bankok. — Szenvednek a vidéki pénzügyi intézetek is, mert egyetlen pénzügyi forrásuk, a fővárosi pénzügyi piac is kimerült, s nem hajlandó váltóikat reeszkomptálni. Ezt különben azzal is indokolják, hogy a jegybank az ő váltóit sem eszkomptálja. Négy év óta nem volt arra példa, hogy a jegybank a beérkezett váltóanyagot annyira megrostálta volna, mint most. — Másrészt minden bejegyzett, konszolidált cég váltóit elfogadta, míg most a legprimább váltóanyagot, mint például a szeszváltókat visszautasítja. — Nem vagyunk szkeptikusok, de a mai viszonyok között halvány reménységünk sincs arra, hogy a pénzügyi rövidesen engedjen feszültségéből. — Ennek pedig számtalan oka van. Első sorban is a pénzügyi piac reagál a háborús hírekre s el van készülve arra, hogy rövidesen nemcsak török, vagy olasz, hanem egy esetleges kínai kölcsönkérvény is jelentkezik a pénzügyi piacon. Másrészt a devizapiac még mindig nem normális. Nagy a kereslet még most is az érezváltók iránt, különösen a francia és német devizákban. Jóllehet a marokkói kérdés már rendezve van, azért a francia pénzügyi piac még a tartózkodó álláspont kerekedik felül. A jegybankok különben egy esetleges kamatlábemelés eshetőségére készülnek. Nálunk is, a német jegybank legutolsó kimutatásában is, az éreztartalek rohamosan eszik. Ennek megvédésére a jegybank egyetlen eszköze a kamatlábcsavar. Az Osztrák-Magyar Bank fog is ezzel az eszközzel élni, egyelőre azonban a német jegybank magatartását figyeli. Ha ott bekövetkezik a kamatlábemelés, nálunk is hamarosan követi. A magánkamatláb mindenütt eléri a hivatalos rátát, sőt a napi pénz még drágább is.

A pénzügyi tisztviselők érdekében. A Magyarországi Pénzügyi Intézetek Országos Szövetségének elnöksége felkéri tagjainak figyelmét a nap-nap után nyomasztóbbá váló drágaságra azzal, hogy tegyék meg tisztviselőik anyagi helyzetének javítása érdekében mindazt, amit csak tehetnek. Mándy Lajos, a Szövetség elnöke a legközelebb tartandó igazgatósági ülésen felkéri ezen irányú közbizonyos támogatására az igazgatóság és választmány tagjait, mert dacára annak, hogy a vidéki pénzügyi intézetek tisztviselőinek anyagi előbbrejutásuk érdekében tett kezdeményező lépéseket mindenkor tárgyaltatnna tette az a méltánvosság, a melylyel a vidéki pénzügyi intézetek honorálták tisztviselőik munkáját, a Szövetség mégis szívesen jár közbe a tisztviselőség érdekében.

A közuti részvényei. A közuti részvényeinek árfolyama ma 828 koronáig emelkedett. A részvényeket Krausz Simon vásároltatta, aki ma mintegy 8000 darabbal szaporította csoportjának Közuti-részvény-állományát. Ez a vásárlás azért bir jelentőséggel most, mert tudjuk, hogy egy bizottság, melyben Krausz Simonnak is nagy szerepe van, kedd óta tárgyal azokról a reformokról, amelyeket a Közuti ügyvezetésében meghonosítani óhajtanak. Természetesen ezek sokkal nagyobb jelentőségű dolgok, mintsem röviden el lehetne azokat intézni. A bizottság, Lánzy Leó elnöke alatt végzi munkáját, melyben Jellinek Henrik, a Közuti elnökgazgatója is részt vesz, sőt ő dolgozta ki azt az előterjesztést is, amelyet a bizottság a legközelebbi igazgatósági ülés elé szándékozik terjeszteni. A kistarscai gépgyár ügye sincs még befejezve. Jellinek Henrik megmarad addig a vállalat élén, míg a gyár mérlegével el nem készülnek. Az a hír pedig, hogy a kistarscai gyárat be szeretnék olvasztani a Kereskedelmi

Bank égisze alatt működő gépgyárak közé, tisztára mese, melynek semmi alapja nincsen. Sem a Kereskedelmi Banknak, sem a Közutinak nincs reá szüksége, sőt a Közutinak az az érdeke, hogy ez a gyár megmaradjon hatásköre alatt, hogy így a vagyonkárrel kizsákmányoló politikáját ellen-súlyozhassa. Hogy egyébként a kistarscai vagyongyár mennyire jól dolgozik, mutatják azok az új kocsik, amelyeket a gyár a Közutinak legutóbb szállított s amelyek kitűnően sikerültek. A tárgyalásokat ma is egész este folytatták, de teljes megállapodásra még nem jutottak.

Az aczéllöntvény-kartelt meghosszabbították. Az osztrák-magyar aczéllöntvény-katelhez tartozó magyar és osztrák aczéllöntvény Bécstől gyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy a karteljüket, mely az általános vaskartelnek egyik osztagja, ennek lejártáig, vagyis 1917. év végéig meghosszabbították.

Pénzügyi intézetek egészségtelen versenye. A Magyarországi Pénzügyi Intézetek Országos Szövetsége november hó folyamán Besztercebányán, Nagyváradon és Kaposvárott tartó közleti gyűléseket, amelyek a pénzügyi intézetek érdeklő kérdéseken kívül a köztük elharapódzó egészségtelen versenyről is foglalkozik. A Szövetség vezetősége azt tapasztalta, hogy a pénzügyi intézetek túlságosan nagy számmal kapcsolatban feltűnő egyszégtelen verseny viszi őket arra a lejtőre, amelyen a kötelezettégek egyensúlya megbillen. Az egészségtelen verseny kinövésének a csökkentése érdekében Mándy Lajos a Szövetség elnöke felhívja a pénzügyi intézetek figyelmét arra, hogy a Szövetségnek erkölcsi céljai mellett, alapszabályszerű kötelessége szolgálni a pénzügyi intézetek között fenálló szolidaritást és egész befolyásával munkálkodni azon, hogy a pénzügyi intézetek indokolatlan megrohanása megelőztesse, de egyben keresni azokat a feltételeket, amelyek a Nagytapolosányi Takarékpénztár bukásához hasonló esetek bekövetkezését megelőzik. A Szövetség készséggel áll a bajba került intézeteknek segítségére és alapszabályszerű feladatainak ilyen irányú teljesítését dr. Berényi Pálnak, a Szövetség igazgatójának személyes közbelépésével intézteti.

A gombosi Dunahíd megnyitása. A gombosi új Dunahíd műtanrendőri bejárása folyó év november 7-én fog megtartani, mely után a híd november 7. és 8. közötti éjjelen 12 órakor átadatik a közforgalomnak. A részletes menetrend névbe a kifüggesztett és a gombosi Dunahíd megnyitásától érvényes VII. VIII. és a magyar-horvát fali hirdetésben ad bővebb felvilágosítást. Tájékozás céljából a Máv. igazgatósága a következőket közli: A Budapest k. p.-ről jelenleg este 6 óra 5 perczkor induló 914. sz. személyvonat november 7-én csak Szabadkáig fog közlekedni. Ehhez csatlakozólag Szabadkától november 8-án az új 910. sz. vonat Indiáig és az új 1212. sz. vonat Boszna-Bródig fog forgalomba helyeztetni. Az új 911. sz. vonat már november 7-én Ujvidékről éjjel 11 óra 33 perczkor fog indulni. A szabadka-bosznabrodói vonalon az új 1211. sz. személyvonat november 7-8-ika közti éjjelen Boszna-Bród és Szabadka között még nem fog közlekedni. A Budapest k. p. u.-ról délután 2 óra 55 p.-kor induló és Ujdombováron át Boszna-Bródba közlekedő gyorsvonat november 8-án éjjel még a jelenlegi menetrendben fog Boszna-Bródig közlekedni. Ez alkalommal figyelmeztetjük az utazóközönséget, hogy a gombosi Dunahíd megnyitása napjától, tehát november hó 8-tól kezdve a Budapest k. p. u.-ról délután 2 óra 55 perczkor induló, illetve oda délután 1 óra 40 perczkor érkező 1902. és 1901. sz. vonat csak Budapest és Eszék között fog közlekedni.

Az engedményezési jelzálogüzlet pangása. A már több mint másfél hónap óta tartó feszült pénzügyi helyzet minden vonalon érezteti hatását. Eleinte a visszleszámitolási hitelnek szabtak határt a fővárosi pénzügyi intézetek a vidéki bankokkal szemben, majd a jelzálogüzletet szorították meg, míg most az engedményezési jelzálogüzlet szinte meg a már állandósulni látszó pénzügyi feszültséget. A vidéki pénzügyi intézetek ugyanis jelzálogkölcseiket záloglevélkibocsátó intézetekre czedájják. A fővárosi pénzügyi intézet a czedált jelzálogkölcseit alapján — természetesen — megfelelő mennyiségű záloglevelet bocsát ki. Ez az üzletág már annyira kifejlődött a vidék és a főváros között, hogy a vidéki intézet, amint a kölcsönt a vonatkozó ingatlanra bekebelezi, a kölcsönt egyszersmind a záloglevélkibocsátó intézetre engedményezi. A

Fővárosi pénzügyintézet azután a kölcsönöket átveszi a vidéki bank tárczájából. Most azonban a fővárosi intézetek igen megszorították ezt a műveletet s talán még sohasem gördítettek olyan nagy akadályt ez elé az üzletág elé, mint most a nagy pénzdrágaság idejében. Nem akarják a vidéki intézetek jelzálogkölcsönöket jelenleg átvállalni vagy legalább is nem olyan mértékben, mint eddig. Még pedig két oknál fogva nem. Az egyik az, hogy maguk az emissziós intézetek sem szeretnek ilyen pénzviszonyok mellett nagy jelzálogkölcsönállományra szert tenni. A másik körülmény, ami önkéntelenül is a kedvezőtlen pénzpiaczi folyamán, hogy a záloglevelek plaszirozása ma nehezen megy s a jobb konjunktúrák kihasználásáig csak megszorított mennyiségben lehet új kibocsátású címletet a piacra vinni. Az emissziós intézetek ilyen állásfoglalása nagy óvatosságra inti a vidéki pénzügyintézeteket új jelzálogkölcsönök nyújtásánál, amit azután károsan érez meg az egész vidéki piac.

A kamarák a kereskedelemügyi miniszternél. Beöthy László kereskedelemügyi miniszternél ma délelőtt tisztelegtek a magyarországi kereskedelmi kamarák, kivéve a választás alatt álló zágrábi kamarát. Lánzy Leó főrendiházi tag, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara elnöke vezetése alatt. Lánzy Leó beszédében üdvözölte a minisztert és hangsúlyozta, hogy igen fontos és nehéz pozícióba foglalt el, amidőn a minisztérium vezetését elvállalta, mert az ipar és kereskedelem oltalmazása és fejlesztése egyik legfontosabb gazdasági érdekünk, sőt magának a mezőgazdaságnak is jól felfogott érdeke. A szavak ezután áttért azokra a feladatokra, amelyek a kereskedelem terén megoldásra várnak. Csak egy pár ilyen feladatot sorolt fel, amint a drágaság kérdését, amelynek megoldása eminens fontosságú gazdasági érdek; az iparfejlesztés ügye, az ipartörvény revíziója, a malomipar súlyos bajainak orvoslása, az élelmiszertörvény alkotása, a vagonhiány megoldása, a vasúti pályák és a megfelelő teherpályaudvarok létesítése, továbbá a budapesti kereskedelmi kikötő megvalósítása, mind olyan kérdések, amelyeket az ország érdekeit kérvényesen érdeklődéssel kísérnek. Igéri, hogy a kamarák a minisztert ebbeli munkásságában teljes odaadással és buzgósággal fogják támogatni. Végül felemlíti a vámpolitikai központ létesítését, amit Hieronymi Károly is örömmel üdvözölt és amelynek erkölcsi támogatását a kormány felállításba helyezte. Beöthy László kereskedelmi miniszter válaszában mindenekelőtt köszönetet mondott kifejezést. Köszönete és ööne annál bensőbb, mert a kamarákban a kereskedelmi és ipari érdekeltség nemcsak hivatalos, de leghivatottabb képviseletét is látja. Erősen feltett szándéka, hogy a küldöttség vezetője által felvetett nagyfontosságú kérdésekkel behatóan foglalkozzék. Ami a drágaság kérdését illeti, itt világjelenséggel állván szemben, teljes eredményt természetesen nem várhatunk. Azon lesz azonban, hogy a rendelkezésre álló eszközökkel lehetőleg javítson a megélhetési viszonyokon. Ami az iparfejlesztés kérdését illeti, ez alkalommal is hangsúlyozni kívánja annak fontosságát. Különös figyelmét fogja képezni, hogy a kisipar is kellő támogatásban részesüljön. A maga részéről is igen örömdetesnek tartja a kamaráknak a jövő kiegyezési és külállamokkal kötendő szerződéseket előkészületénél való közreműködését és egyik legfontosabb feladatának fogja tekinteni, hogy az ide vonatkozó előkészületek mielőbb megindíttassanak. A miniszter végül ismételt köszönetet mondott a küldöttségnek és kijelentette, hogy az iránta tanúsított bizalmat a legteljesebb bizalommal viszonozza. A küldöttség a miniszter szavait nagy tetszéssel fogadta. A miniszter hosszasan elbeszélgetett a küldöttség egyes tagjaival, akiket a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara főtitkára, dr. Krejcsi Rezső mutatott be a miniszternek.

Ujabb argentinai husküdemény. Triestből jelentik: Az utóbbi napokban nagyobb argentinai husmennyiség érkezett, amelyet azonban nem lehetett Ausztriában piacra vinni, tehát Olaszországba és Svájcba reexportálták. A szállítmány nagy részét Velenczén át olasz zászló alatt Tripolisba küldik.

Vámpolitikai központ. Az illetékes tényezők részéről serényen folynak az előmunkálatok a vámpolitikai központ végleges szervezése és működésébe helyezése végett. Tegnap a budapesti kereskedelmi és iparkamarában Lánzy Leó főrendiházi tag elnöke alatt a Gyáriparosok Országos Szövetsége, az Országos Iparegylet és az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés képviselőinek bevonásával értekezlet volt, amelyen az érdekképviseletnek a kamarák által létesített vámpolitikai központ kebelében való együttműködésének

módozatairól tanácskoztak. A tanácskozások alapja a kamarák által megállapított szervezeti szabályzat volt, amelynek az elnökséget, a tanácskozási rendet és a határozathozatalt illető határozmányai több féle irányban módosították. Megbeszélés tárgyát képezte a költségvetésnek és a költségek fedezetének kérdése is. A budapesti kereskedelmi s iparkamara vezető titkára megbízott a szervezeti szabályzat módosított tervezetének, valamint egy részletes munkaprogramnak a határozatok értelmében való kidolgozásával. E javaslatok egy, a legközelebbi napokban összehívandó értekezleten tárgyalatnak, azután pedig az összes érdekképviseleti testületek képviselőiből alakulandó teljes ülés elé fognak terjesztetni.

A petroleum-kartel. Böcsből jelentik: Az osztrák és magyar petroleumfinomítók mai teljes ülésén nem sikerült a fennálló összes differenciáki elintézésre. Ennek következtében végleges döntés nem történt, annál is inkább, mert több nagy cég határozottan kijelentette, hogy a kartel létrejövésétől függővé teszik attól, hogy az összes differenciáki elintéztessenek. Tekintettel arra, hogy holnap vasárnap lesz és több delegátus elutazott, elhatározták, hogy a tárgyalást hétfőn folytatják. Kimondották még azt is, hogy ha kedden este 6 óráig az összes érdekeltek közt a meg egyezés nem jönne létre, úgy automaticus meghiusultaknak tekintik a karteltárgyalásokat.

A Duna-Tisza-csatorna temetése. A múlt hetekben az 1912-iki költségvetéssel kapcsolatban e czímmel megírtuk, hogy a Khuen-Héderváry-kormány a legnagyobbszertűnek ígérkező magyar műszaki alkotást, a Duna-Tisza-csatornát egyszerűen félretette, eltemette. A költségvetésben a kormány mindössze csak másfél sort szán ennek az óriási jelentőségű ügynek. Hogy pedig belátható időn belül egyáltalában nem is szándékoznak a csatorna-építés kérdését napirendre tűzni, arra mutat az új kereskedelemügyi miniszternek, Beöthy Lászlónak egy kijelentése, mely szerint: a tervek elkészültek s mielőbb az ország pénzügyi viszonyai megengedik, hozzá fognak az építéshez. Szóval egy évtizeden belül — nem.

A Fővárosi Bank- és Váltóüzlet megkezdte működését. A Fővárosi Bank- és Váltóüzlet Részvénytársaság, az Egyesült Budapest Fővárosi Takarékpénztár alapítása folyó hó 6-án, hétfőn, kezdi meg működését az anyaintézet V. ker., Dorottya-utcai 4. számú házának földszintjén megnyitott üzleti helyiségében. Az intézet igazgatója: Róna Richárd.

A Hitelbank fiókjai. Ismeretes, hogy a Hitelbank legközelebb két fiókot nyit. A fiókok a napokban már megnyitnak és pedig a Váci-körút 80. szám alatt és az Egyetem-utca 11. szám alatti helyiségekben.

Az őszi vetések. A földművelésügyi miniszter ma jelentést tett közzé a vetések állásáról. E szerint a kedvező enyhe időjárás alatt az őszi vetési munkálatokat az összes ösziak alá szánt területeken mindenütt befejezték. Ez idő szerint nagyjára már csak trágyahordással és teregetéssel, tavasziak alá szántással, ugarolással, a szőlők befedésével, itt-ott takarmányrépa szedéssel és behordással, továbbá néhány Királyhágóntuli vármegyében még tengerei-betakarítással és szárvágással foglalkoznak a gazdák. Az őszi vetések a kedvező enyhe és kelően csapadékos időjárás folytán általában szépen fejlődnek. A korán vetett őszi rozs- és luzavetések többnyire már szép bokrosak és üdék, sőt helyenkint oly buják, hogy már most legeltetik. A később vetett ősziak is nagyjára jól keltek és szép zöld színűek. Rovar- és különösen egér-okozta károkról löbb helyről érkezett ugyan jelentés, ezen károk azonban többnyire csak kisebb mérvűek s a vetések kedvező fejlődése által helyreépíthetők. Az őszi repcevetések nagyjára jól keltek s a kedvező időjárás hatása alatt elég szépen fejlődnek. A luczernások a szeptemberi és októberi esőzések után megjavultak, több helyen azonban az egerek máris látható károkat okoztak bennük. A jóság a kedvező őszi időjárás mellett szépen kizöldült rétekre és legelőkre még csaknem mindenütt kijár s elegendő táplálékot is talál. Ez a körülmény nagy mértékben hozzájárul ahhoz, hogy az egyes helyeken szűken letett szálas takarmányok megkiméltése által a gazdáknak a jóság kiteleltetésére vonatkozó gondjai lényegesen enyhüljenek. A szórványosan még mindig uralgó száj- és körömfájástól, illetve sertésvészétől eltekintve, az állatok egészségi állapota jó.

Csőd a fővárosban. A budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék ma megnyitotta a csődöt Auspitz Vilmos és Társa cég és tagjai: Auspitz Vilmos és Wolf Arnold budapesti cég ellen. Csődbiztosok a bíróság Sömoskeőy

Dezső kir. törvényszéki bírót, tömeggondnokká Garai Benő ügyvédet, tömeggondnokhelyettesé dr. Petőcz Károly ügyvédet nevezte ki. A követelések bejelentésének határideje 1912. évi január 5-ik napja. A felszámolási tárgyalás 1912. február 5. napján, a csődválasztmány megválasztása pedig 1912. évi február 7. napján lesz.

Beszűntetett hajójárat. A Magy. Kir. Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság menetrendszerű hajójárait Csongrád és Szeged, valamint Szolnok és Csongrád között — mely utóbbiak kis viz miatt amúgy is szünetelnek — az előrehaladt évadra való tekintettel e hó 8-án erre az időnyire véglegesen megszünteti. E naptól kezdve tehát a két vonalon mind a személy-, mind a teherforgalom a folyó évre megszűnik.

Törlesztési kisorsolás. A budai izraelita hitközség 1909-ben kibocsátott templomépítési részjegyek törlesztési kisorsolása alkalmából a következő számok húzattak ki: 14 148 158 208 216 409 441 148 552 607 682 706 755 788 825 847 849 928 962 979. Ezen számú részjegyek bemutatásánál teljes névörékben beváltatnak a budai izraelita hitközség titkári hivatalában (II., Lánzhíd-utca 4.)

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, november 4.

A Készáruüzletben ma nyugodt volt a hangulat. Kielégítő kínálattal szemben a malmok tartózkodók voltak és különösen az üzleti idő elején rossz árakat is ígértek, ami miatt nehezképpen indult meg a forgalom. Később valamivel jobb vételkedv mutatkozott ugyan, de azért a forgalom mégis kisarányu maradt, mivel az árubirtokosok kissé rátorzódtak voltak. Mindössze mintegy 22,000 q buza kelt el, kezdetben változatlan tegnapi, később 5 fillérig terjedő drágább, végre ismét változatlan árakon. A legdrágább eladási ár 12.25 korona volt 81 kilós tiszavideki búzáért, a legalacsonyabb pedig 11.57 korona 78 kilós szerb búzáért. Egyéb gabonaművek közül a rozs tartott, az árpa szilárd, a zab és a tengeri változatlan. Forgalomba került 700 q rozs 9.95—10.00 koronás árakon, 600 q zab 9.15—9.35 koronás árakon és 200 q árpa 9.27 és fél koronás árakon. A határidőpiacon a mai üzlet kedvetlenül és a tegnapi némileg alacsonyabb jegyzésekkel indult. A forgalom folyamán, amely különben ma sem volt tulélenk, változó volt az irányzat, mi mellett az árfolyamok mérsékelten ingadoztak. Zárlat felé egy és egy negyed márkával alacsonyabb Berlinre sürgős kínálat mutatkozott, minek folytán meglehetősen lankhult az irányzat és zárlatkor ilyen is maradt. Az áprilisi buza 3 fillérral a tegnapi zárlaton alul 11.93 koronán indult, előbb jó sokáig majdnem egyazon a színvonalon mozgott a jegyzése, később egyre fokozódó vételkedve 11.99 koronáig emelkedett, de aztán sürgős realizálásokra ismét visszaesett 11.89-ig és zárlatkor így is maradt. Az áprilisi rozs 10.43 koronás kezdő kurzusa 10.46-ig emelkedett, aztán 10.36-ig esékent és zárlatkor is így maradt. — Az áprilisi zab 9.67 koronán, a májusi tengeri 8.59 koronán indult, az előbbi ezek 9.70-ig javult, aztán 9.63-ig gyöngült és 9.64 koronán zárult, az utóbbi pedig 8.64-ig emelkedett, aztán 8.57-ig ment vissza és így is zárult. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza 6 fillérral, az áprilisi rozs 7 fillérral, az áprilisi zab 2 fillérral, a májusi tengeri szintén 2 fillérral gyöngült.

Kötetett:

Buza, Tiszavideki: 200 q 80 k 24.30 K felső.

Pestvidéki: 150 q 81 k 24.50 K, 100 q 80 k

24.35 K, 150 q 80 k 24.30 K, 100 q 79.5 k 24.35 K.

Hartai: 1400 q 80 k 24.49 K, 2400 q 79.5 k

24.— K.

Bácskai: 4000 q 78 k 24.20 K, 2500 q 76.5 k

23.80 K.

Fejérmegyei: 500 q 79 k 24.30 K.

Szerb: 4000 q 78 k 23.15 K, 4000 q 77 k

23.20 K.

Ros: 250 q 19.90 K kpf pp, 200 q 20.20 K

kpf. p., 250 q 19.90 K kpf. p.

Zab: 100 q 19.72 K kpf, 150 q 18.90 K kpf,

200 q 18.30 K dohos kpf., 150 q 19.50 K kpf.

T.árpa: 200 q 18.55 K kpf pp.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a követ.

Buza	Előző	Ára 100 kg.	Előző	Ára 100 kg.
Tiszavideki, új	75	23.60-23.80	79	23.60-23.80
"	76	23.70-24.05	80	23.70-24.05
"	77	23.95-24.25	81	23.95-24.25
"	78	23.95-24.25	82	23.95-24.25
Fejérmegyei, új	75	23.40-23.65	79	23.40-23.65
"	76	23.55-23.85	80	23.55-23.85
"	77	23.65-24.05	81	23.65-24.05
"	78	23.65-24.05	82	23.65-24.05
Pestvidéki, új	75	23.50-23.85	79	23.50-23.85
"	76	23.65-24.05	80	23.65-24.05
"	77	23.75-24.15	81	23.75-24.15
"	78	23.75-24.15	82	23.75-24.15
Bánsági, új	75	23.55-23.85	79	23.55-23.85
"	76	23.70-4.00	80	23.70-4.00
"	77	23.70-24.05	81	23.70-24.05
"	78	23.70-24.05	82	23.70-24.05
Bácskai, új	75	23.60-23.90	79	23.60-23.90
"	76	23.70-24.05	80	23.70-24.05
"	77	23.85-24.25	81	23.85-24.25
"	78	23.85-24.25	82	23.85-24.25
Rozs I. rendű új		20.10-20.80		20.10-20.80
középmínőségű új		19.65-20.00		19.65-20.00
Arpa takarmány I. rendű		18.40-18.80		18.40-18.80
II.		18.00-18.20		18.00-18.20
Zab I. rendű		19.50-19.90		19.50-19.90
II.		19.20-19.40		19.20-19.40
Tengeri belföldi új		19.45-19.60		19.45-19.60
Köles				

A határidőpiacon kötetett:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1911-re.

Buza 1912 áprilisra	11.93-92-99-89
Májusi buza	11.82-81-87-82
Rozs áprilisra	10.43-42-46-36-37
Zab áprilisra	9.87-66-70-63-64
Tengeri 1912 májusra	8.59-58-64-5

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza áprilisra	11.89-39
Áprilisi rozs	10.37-38
Zab áprilisra	9.64-65
Tengeri 1912 májusra	8.57-58

Budapesti gabonaforgalom.

1911. november 2-től 1911. november 3-ig.

Érkezett Elszállított

	m	é	t	e	r	m	a	z	s
Buza	26687	2807							
Rozs	13549	18024							
Arpa	106 8	1723							
Zab	25285	12123							
Tengeri	32 9	44							
Liszt									
Korpa									

Értéktőzsde.

Ma üzletelen, kedvtelen volt az üzlet iránya, bár a külföldről elég tartott jelentés érkezett. Amde az itteni spekulánsok a belpolitikai fejleményeket bevárni óhajtik és attól teszik függővé további eljárásukat. A nemzetközi piac értékei keveset változtak és csendesen zárultak. A helyi piacon a városi vasutársaság keresett volt, a többi csak némi árengedménnyel volt elhelyezhető. A készáru piacon az árnívó tartott volt. Az agrár bankrészvényt ma is nagy tételben vásárolták, bár a tegnapi kolportázs-híreket ma nagyjában megegyeztették. A zárlat nyugodt volt. A déli tőzsde iránya egyenlően volt, bár Berlinből kedvező jelentés érkezett. A nemzetközi piac értékei kissé javultak és tartóttan zárultak. A helyi piacon a közuti vasutársaság tetemesen emelkedett. A készáru piacon az árnívó változatlan. A járadékpiac üzletelen. A valuta és ércváltó változatlan. A zárlat barátságos volt.

Az előző tőzsdén kötöttek: Osztrák hitelrészvény 646.75-647.50, Magyar hitelrészvény 842.25-843.25, Osztrák-magyar államvasutár részvény 735.50-734, Jelzálogbankrészvény 484, Rimamurányi részvény 677.50-678.25, Közuti vasuti részvény 817.25-818, Városi vasutársaság részvény 421.50-423, Hazai bankrészvény 309.50, Magyar bankrészvény 715-715.50, Magyar agrárbankrészvény 530-528.50, Általános közszolgáltatás részvény 830, Magyar villamosági részvény 504, Lämpagyár részvény 319, Waitzer vagonrészvény 529-530, Klotild vegyipar-részvény 295.

A déli tőzsdén kötetett: Magyar hitelrészvény 843-844, Déli vasut 112, Rimamurányi vasut 677.50, Városi villamos 422.50-524, Közuti vasut 818.5-836, Magyar koronajáradék 90.87 és fél, Magyar bank 714-715.25, Dobai b. 298, Hermes 385-387, Agrár 526.25-529.25, Kerb. 4218, Kőbányai téglá 2100, Salgó 677-678, Ganz 4218-4230, Légszusz 1405-1415, Budapesti villamos 517-519, Csukor 3251-3255, Magyar fém 315-316, Magyar villamos 502, Adria 540, Atlantika 292 K.

Az utó tőzsdén folytatólagos nagy vásárlás nyomán a Közuti vasut részvénye tetemesen emelkedett. A többi értékek mérsékelt forgalom mellett tartóttan zárultak. Kötetett: Magyar hitelrészvény 843.50, Jelzálogbank 573.50, Rimamurányi 678-678.25, Városi villamos 423.50, Városi villamos élvezeti 165, Közuti 826-829.25, Magyar bank 714.25-715.

Bécsi gabonátőzsde.

Bécs, november 4. (Saját tudósítónktól.) A vásárlók tartózkodása következtében egészen jelentéktelen volt a forgalom buzában, az irányzat nyugodt és az árak 5 fillérrel hanyatlottak. Rozs iránt csak kevés érdeklődés jelentkezett, de mivel a kínálat is tartózkodóan viselkedett, az árak csak 5 fillérrel gyengültek. Ugy az export, mint a konzum is vásárlási kedvet mutatott árpa iránt, de a kínálat gyenge volt és az árak így a mult szombathoz képest 20 fillérrel emelkedtek. Zab a közvetítő kereskedelem forgalma következtében 5 fillér árjavulást tüntetett fel, míg tengeri normális forgalom közepette ugy régi áruban, mint új cikkekben is, mely utóbbiak jól tartottak, 5 fillérrel javultak.

Lisztben az üzleti forgalom válságos lett, mert két hónap óta el vannak hanyagolva a finomabb minőségűek és a régebbi kötésekre való átvételek feletle kedvezőtlenek, így a készletek napról-napra emelkednek. Az üzemkorlátozás a szállítási kötelezettségek következtében nem lehetséges. A közepes és fekete minőségek iránt nincs érdeklődés, a közepes cikkek teljesen el vannak hanyagolva. Rozs-liszt és takarmányliszt alig volt piacon. Korpa iránt prompt szállításra élénk volt a kereslet, de határidőkre nem fejlődött ki üzlet.

Jegyzetelt buza: Tiszavideki 12.50-12.80, bánáti és bácskai 12.30-12.60, mosoni és győri 12.05-12.30, felsőmagyarországi 12.05-12.30, déli vasuti 12-12.20, márcsfieldi 11.80-12.20.

Rozs: Felsőmagyarországi 10.50-10.70, csepeli 10.40-10.60, pestmegyei 10.50-10.65, déli vasuti 10.40-10.55, különféle magyarországi 10.35-10.55, márcsfieldi 10.50-10.70.

Arpa: Morvaországi 10.25-10.75, márcsfieldi 9.55-9.75, bécsvidéki 9.40-9.75, felsőmagyarországi 8.90-10.50, csepeli 8.90-9.30, győri 9-9.50, déli vasuti 9-9.10, északmagyarországi 8.80-9.50, takarmány 8.90-9.30, malta 9.50-9.70.

Magyar tengeri 9.90-10.15, új 9.20-9.60, Cinqquantin 10-10.40.

Magyar zab: válogatott 10.20-10.45, elsőrendű 10-10.15, közepes 9.85-10.10.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, november 4. Az előtőzsdén a forgalom feletle csendes, de az árfolyamok aránylag tartottak. Alpesi r. gyöngült. Unionbank 5 koronával emelkedett. A déli tőzsde irányzata kedvtelen, noha Berlin szilárdabb magatartást követett.

10 óra 45 perczkor: Osztrák hitel 647.50, Magyar hitel 842, Államvasut 733.50, Déli vasut 119.50, Alpesi 824.75, Rimamurányi 677.50, Skoda 672.50, Galicizai Kárpát petroleum 774, Török sorsjegy 230.25.

1 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 647.50, Magyar hitel 842, Anglobank 324.50, Bankverein 542.75, Laenderbank 545.25, Unionbank 626, Magyar jelzálogbank 483.50, Államvasut 733.75, Déli vasut 110.50, Dunagőzhajózási 1150, Alpesi 825.50, Prágai vasut 2758, Rimamurányi 677.50, Török sorsjegy 239, Skoda 673.50, 3 százalékos déli vasuti elsőbbség 264.25.

Bécs, november 4. (Magyar értékek zárlata), 4 száza léko arany-járadék 110.90 Tiszal és szegedi kölesön sorsjegy 303.-, Magyar hitelbank részvény 82.50, Magyar leszámítoló és váltó részvény 572.-, Rimamurányi 676.75, Magyarrezukoripar --, Adria hajózási részvénytársaság --, Magyar koronajáradék 90.75, 4 százalékos magyar földterem. kötvény 91.-, Magy. nyerem.-köles. sorsjegy --, Kassa-Oderbergi Vasutársz. 4455.2, Magyar jelzálogbank 483.50, Magyar kereskedelmi bank 4205.-

Bécs, november 4. (Osztrák értékek zárlata), 4.2 százalékos papír-járadék 91.90, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.55, 1860-as sorsjegy 1555.-, Osztrák hitel sorsjegy --, Angol-osztrák bankrészvény 324.25, Bécsi Bankverein 542, 5 Osztrák-magyar bank 1991.-, Déli vasut 110.40, Dunagőzhajózási r-t. 1147.-, Dohány részv. 323.-, Cs. k. arany (vert) 11.40, Német bankv. 117.78, Osztr. Lloyd 68.-, 4.2 száz. ezüst jár. 91.80 95.1.-, Osztr. koronajáradék 91.85, 1864-es sorsj. --, Osztrák hitelintézet részvény 647.75, Union-Band 624.-, Osztrák Landerbank 544.90, Osztrák-magyar államvasu 133.10, Elbavölgyi vasut --, Alpesi részvény 825.-, 20 frankos 19.23, Londoni váltóár 241.70, Lipótkohó 692.50 Török sorsjegy 238.90.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, november 4. (Értéktőzsde.) A mai ület általában ismét szük határok között mozgott. Megnyitáskor csak Kanada és Ottavi bányák iránt volt élénkebb érdeklődés, amelyek ismét emelkedtek, továbbá gyarmatértékekben, különösen Soutwest Afrikai Társaság részvényeiben, amely kategóriájára az értékeknek a gyarmatügyi államtitkár visszalépése nem volt befolyással. Bányatőzsdékre a kedvező düseldorf jelentés némi ösztönző hatással volt. Egyébként az árfolyamvált-

tozások megfeleltek a csekély üzleti tevékenységnek. Varsó-bécsi részvények jóval nyugodtabbak voltak. A további folyamatban bányatőzsdék hétvégi realizációk hatása alatt szenvedtek és ottavi bányá sem tudta emelkedését teljesen megtartani, míg a többi árfolyam a kedvtelenség dacára szinte változatlan maradt. Csak zárlat felé volt általános realizációk, valamint politikai aggodalmak és az angol drótárak mérsékléséről szóló hírek hatása ahatt mélyreható gyöngülést észlelhetők. A készáru piac értékei tartottak voltak. Napi pénz 4 százalékos, magánkamatláb 4% százalékos.

Berlin, november 4. Zárlat. (Saját tudósítónktól) Zárlatkor jegyzetelt: 4.2 százalékos osztrák papír-járadék --, 4 százalékos osztrák arany-járadék 98.-, osztrák hitelrészvény 203.-, Déli vasut 1960 orosz bankjegyek 216.70, 4 százalékos új orosz kölesön 93.60, Discont Commandit 188.10, Dinamittrusz 186.80, Harpeni 174.60, Unifikált török járadék 89.10, 4.2 százalékos ezüst jár 91.0, 4 százalékos magyar arany-járadék 91.0, Magya koronajáradék 90.70, Osztrák-magyar államvasut --, Bécsi váltóár 84.0, Olasz járadék 105. Alt. villamosági Edison 209.-, Gelsenkircheni 184.50, Laurakohó 183.70

Frankfurt, november 4. Zárlat. 4.2% papír-járadék --, 4 száz.-os osztr. ar.-jár. 98.-, Magy. ar.-jár. 93.10 Osztr. hitelint. részv. 203 -- Osztrák-magyar államvasut 156.62 Északnyugat vasut --, Bústieh radi vasut --, Londoni váltóár 104.4, Bécsi Bankverein 136.95 Villamos részvény --, 3 százalékos magyar aranykölesön 75.80, 4.2 százalékos ezüst-járadék --, Osztrák koronajáradék 91.70, Magyar koronajáradék 90.65 Osztrák-magyar bank 142.-, Déli vasut részvény 19.87, Elbavölgyi vasut --, Bécsi váltóár 84.85, Párisi váltóár 81.25, Union bankrészv. --

Hamburg, november 4. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüst járadék 94.50, 1860. sorsjegy --, Déli vasut 29.-

főnyereményhez akar jutni annak okvetlenül!

Gaedicke

szerencse gyűjtődjében

kell játszania, mert nem létezik még egy gyűjtőde, mely hasonló nyeremény-eredményeket tudna felmutatni. A legutóbbi húzásnál szerencsés ügyfeleink ismét megnyerték a

605.000
koronás

nagy jutalmat. Ezuttal az 55503. számra.

Mig készletünk tart

ajánlunk a XXIX-ik sorsjáték I. osztályu húzásához, mely 1911. november hó 15 és 17-én lesz megtartva

1/1 1/2 1/4 1/8 sorsjegyeket
12.- 6.- 3.- 1.50 koronáé t

Gaedicke

bankház

Budapest, Kossuth Lajos-utca 11.

4 százalékos aranyjárdék 98.50, Osztrák hiteltörvény 203.50 Osztrák-magyar államvasút ... Olasz járdék 100.25, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 92.80

London, november 4. Angol consol 79.10
Páris, november 4 (Zárlat). 3 százalékos francia járdék 95.80, Osztr. aranyjárdék 96.30 Magyar arany járdék 99.15, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 509.25 3 3/4 százalékos Olasz járdék 100.10. Déli vasuti elsőbbségi kötv. ... 5 százalékos marokkói járdék 533. - 4 százalékos 1890. román kölea 91.70 4 százalékos amort. románjár. 1905. - - 5 százalékos orosz járdék 106.55 4 es fél százalékos 1909. orosz járdék 102.60 4 százalékos spanyol jár. 93.50 4 százalékos unifikált török jár. 88. 0 Török sorsjegy 198. - Török dohányszervény 395. - Osztrák földhitelintézet - - - OsztrákLänderbank 585. - Magyarjelzálogbank - - - Banque de Paris 17.80. Banque Ottomane 677. - Osztrák-magyar államvasút - - - Déli vasút - - - Meridionalvasút - - - Hartman gépgyár - - - Rio Tinto 15 99, Suererie d'Égypte 72. - Tula 612. - Urikányi kőszén 176. - Chartered 39. - De Beers 484.50 East Rand 85.75, Jagersfontein 201.50, Trans. Land Comp. 44.50, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.03, Váltó német piacokra (rövid) 129.81, Váltó Bécsre (rövid) 104.31, Váltó Belgiumra (rövid) 5/8, Olasz arany-váltó rövid 1, Váltó Svajczra (rövid) 5 1/2 Csekk Londonra 25.16, Magánkamatlab 3 1/2

Üzleti tudósítások

Budapesti szeszjegyzés

Table with columns: Milyen időre, Nyers, Finomított. Rows include Azonnali és decemberberig terjedő szállításra, November-májusca, November-augusztusra, Irányzat: Ausztria részéről nyilvánult vételkédv folytán emelkedett, Bécsi nyersszeszjegyzés, Prágai, Lemberg

Buzakorpa.

Table with columns: Finom korpa, Durva korpa. Rows include azonnali szállításra 1911. okt.-decz-re, azonnali szállításra 1911. okt.-decz-re

Zsiradékok.

Table with columns: Disznózsír budapesti, Szalonna. Rows include Városi 4 drbos, 3

Kőbányai sertéspiacz

Árjegyzés. November 4 Hízott sertésárak. Magyar elsőrendű: Fiatal nehéz (páronkint 320 kilg-on felül) 149-152 fillérig, fiatal közép (páronkint 251-320 klgr.) 158-160 fillér. Magyar szedett: Közép (páronkint 240-280 klgr.) 164-172 fillér. - Sertéslétszám: 1911. év november 2. napján volt készlet 27499, 1911. november 3. napján felhajtott 80, 1911. évi november 3. napján elszállított 199, 1911. év nov. 4. napjára maradt készlet 27380 drb. A hízott sertés-üzletrányzata: nyugodt.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfehérvári állatvásár és közbizottság igazgatóságától.) November 4. Előző napi eladatlan maradvány 725 drb sertés, 36 drb süldő, 4 drb malacz. Pótfelhajtás 4 drb serés, 2 drb süldő, 4 drb malacz. Mai felhajtás 746 drb sertés, 46 drb süldő, 10 drb malacz, összesen 1475 drb sertés, 84 drb süldő, 10 drb malacz. Eladatott 429 drb sertés, 84 drb süldő, 4 drb malacz. Mai maradvány 1046 drb sertés. Árjegyzés. Zsirtsítés. Öreg II. rendű életszulevónál 150-154 fillér. Fiatal nehéz 300 klgr. felül élet-

sulylevonással 150-160 fillér. Fiatal közép 220-300 klgr. életszulevónál 156-174 fillér. Fiatal könnyű 220 klgr. életszulevónál 160-172 fillér. Süldő helyi előszűrt 104-120 fillér. A vásár irányzata lanyha. Az árak változatlanok.

Magyar királyi államvasutak. ad 282012/ 1911. sz. FIVA.

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy rendkívüli forgalmi viszonyok miatt, a vasuti üzletszabályzat 75. §. (3.) 5. és a vasuti árufuvarozásra vonatkozó nemzetközi egyezmény 14. cikkéhez tartozó végrehajtási határozatmány 6. §. (3.) 2. pontjában foglalt jog alapján, kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak foilyó évi október hó 31-én 77976. sz. a. keit engedélyével mindazokra a teherárakra, amelyek Pozsony, Pozsony-fiók p. u. és Pozsony-Ujváros állomásokon fel- vagy kiadásra kerülnek, továbbá a melyek bármely irányban vagy irányból

- a) Pozsony vagy
b) Pozsony-Ujváros vagy
c) Pozsony rendező p. u. vagy
d) Lipótvár

állomásokon átmennek - úgy a magyar, osztrák és bosznia-hercegovinai, mint a nemzetközi forgalomban, folyó évi november hó 3-ától kezdve visszavonásig, a már érvényben lévő díjszabás-szerű fuvarozási és állandó jellegű póthatáridőkön kívül érvényesítendő 3 (három) napi póthatáridőt állapítottunk meg.

Élő állatok, friss hus, friss gyümölcs, friss főzelék és tojásküldeményekre ezek a póthatáridők nem alkalmazhatók, azokra csak a díjszabás-szerű fuvarozási és állandó jellegű póthatáridők maradnak továbbra is érvényben.

Budapest, 1911. november hó 2-án.

As igazgatóság.

Felölös szerkesztő:

PURJESZ LAJOS

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Dr. Schöfft-féle "ARANYCSEPP"
Még sohasem létezett olyan gyógyszer, mint a rég elismert és jónak bizonyult
váltókat és minden nyomorban ellen, a górcsót 15 perc alatt megszünteti és gyógyítja a hasdurogást és kólikát, továbbá vértisztítót a szőigél és megszünteti az étvágytalanságot, rejmigrén, hanyásingert, aranyeret és reumatikus fájdalmakat. Aki ezen szert a háznál tartja, soha nem eshet nagy betegségbe és a gutaütéstől is mentve van. Vesebaj és kolera ellen.
I üveg ára . . . I frt. 20 kr.
I drb. sebtapasz I frt. 50 kr.
Bécsből minden világésrebe:
Franz Dommanovics
Wien, 17. Bez, Halischgasse 19. II/30.
Magyar levelezés.

Main financial table with columns: Budapesti értéktőzsdé, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gözmalomok, Iparvállalatok, Sorsjegyek. Rows include various financial instruments and their values.

VALÓDI ÉKSZEREK
 EZÜSTMÉDÉK, ÓRÁK, DISZTARBYAK STB.
 GYÁRI ÁRON BESZEREZHETŐ ANGOL REND-
 SZERŐ FIZETÉSI MÓDOZATOK MELLETT

SÁRGA JÁNOS
 ékszerész és módosítóné
 BUDAPEST, KOLOZSVÁR,
 Kispálya 5. sz. Fiók: Mátyás kir. tér 13.
 Képes árjegyzék ingyen.

Kivonat a hivatalos lapból

— November 3. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter dr. Kis Kós László budapesti járásbírói gyakorlatot a pestvidéki, Göcseje Elemér egri törvényszéki joggyakorlatot az egri törvényszékhez jegyzőkké; a pénzügyminiszter Hausler Milán körösi lakost ideiglenes minőségű adóhivatali gyakorlókat a körösi adóhivatalhoz és Pesztanecz Zsarkó zimonyi lakost ideiglenes minőségű gyakorlókká a susaki adóhivatalhoz;

a budapesti ítélőtábla elnöke Muránszky Emil ügyvédjelöltet díjaz joggyakorlókká;

Bosznia- és Hercegovina országos kormányának főnöke Vuics István joggyakorlókat a prujavori járásbírósnál ideiglenes albiróvá;

az első fudvarmester Teuffl Ferencz udvari tisztet udvari segéd és Blaschka István udvari irodatisztet udvari tiszté nevezte ki.

Megerősítés. A földmivelségi miniszter Király Lőrinczet, a kolozsvári vetőmagvizsgáló állomásnál alkalmazásán levő ideiglenes minőségű szolgát állásában megerősítette.

Véglegesítés. A földmivelségi miniszter Berján István ideiglenes minőségű hivataliszolgát állásában véglegesítette.

Névmagyarástások. A belügyminiszter kiskoru Rosenfeld Aladár budapesti lakos Raskóra, kiskoru Rosenbaum Béla budapesti lakos Rónaszékre, Schwarcz Béla budapesti lakos Szécsire, kiskoru Bernfeld László budapesti lakos Ballára, Klein Jakab budapesti lakos Kisre, kiskoru Pollák Samu és Aladár kisbelcei lakosok Pálra, kiskoru Pollák Alfréd és Sándor kisbelcei lakosok Pálra, kiskoru Perl Armin győri lakos Pálra, kiskoru Schwarcz Jenő budapesti lakos Somlóra, kiskoru Grósz Miksa és Lajos budapesti lakosok Nagyra, kiskoru Klein Alfréd műegyetemi hallgató Pernyére, Seiberg Zsigmond brassói lakos Szegőre, kiskoru Goldstein Nándor egyetemi hallgató Garára, Rosenfeld Ödön budapesti lakos Raskóra, Sax Béla székesfővárosi számtiszt Bánra, kiskoru Kohn Márton és Imre kisujzállási lakos Konrádra, Brlász Sándor tiszföldvári lakos és gyermekei Barnára, Bolha János miskolci lakos Balogra, Kapuszniesik András macklári lakos Kertészre, Silbermann Zsigmond budapesti lakos Somogyra, Weisz Klára budapesti lakos Vágóra, Hobozky Sándor pomázi lakos Havasra, Frühzeitig Mór kaposvári lakos és gyermekei Fülöp, Zumany Mária garamkúrtosi lakos Várnaira, Pesák Károly budapesti lakos Pogányra, Grünwald Jakab budapesti lakos Gerőre, Zomborka Mihály budapesti lakos és gyermekei Zomborira, Feuerstein Béla budapesti lakos Zomborira, dr. Fraenk Herman kapuvári lakos és gyermekei Fenyőre, Kohn Ilona budapesti lakos Solyomra, Szelznik Károly kath. segédlelkész Sestényre, Blau Miksa abáziai lakos Berendre és Neumann Lajos budapesti lakos családi nevének Nádorra kért átváltóztatását megengedte.

IDŐJÁRÁS.
 Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:
 Hazánkban tegnap változóan felhős és száraz idő uralkodott. A hőmérséklet éjjel alacsonyabb lett s itt-ott fagy meg dér is keletkezett; a
 Prognózis a következő huszonegy órára:
 Az időjárásban egyelőre lényeges változás nem várható. (Sürgönyprognózis: Változás nem várható.)

Állomás	Légnyomás mm. 760 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és erő	Felhőzet	Csapadék mm.		Hőmérséklet	
					max.	min.	max.	min.
A.-Szétna	68.9	5.6	N	2	4	—	18	3
Ungvár	68.0	4.6	N	2	0	0	10	4
Késmárk	68.6	0.5			0	1	11	0
Losoncz	68.5	0.1			—	—	14	1
Ogyalla	68.4	0.0	SW	1	4	—	14	0
Budapest	68.5	8.6	W	1	1	1	13	3
Herény	69.0	3.1			—	—	13	3
Keszthely	69.1	4.4			—	—	13	2
Pécs	69.7	8.4			—	—	13	3
Zágráb	70.1	2.7			—	—	14	3
Fiume	67.2	8.1			—	—	18	7
Szeged	69.1	8.8	N	1	0	—	14	3
Temesvár	69.5	0.8			—	—	15	1
Nagyvárad	68.7	2.5	SE	1	0	—	18	2
Kolozsvár	70.1	3.6			—	—	11	0
Nagyszombat	69.5	2.5	E	1	1	—	12	0
Szatmár	—	7.2	SW	0	2	—	12	6
Eger	—	2.6	N	1	11	—	11	2
Arvaváralja	—	1.9	N	2	2	—	10	5
Selmeczbánya	—	0.6	N	2	2	—	11	0
Komárom	—	0.6			—	—	15	0
Mátyás-Órász	—	2.8	SW	1	4	—	14	2
Sopron	—	—			—	—	—	—
Békés	—	—			—	—	—	—
Cirkvenca	—	7.0	SW	0	1	—	16	5
Debrecen	—	2.3	W	0	2	—	13	2
Kecskemét	—	1.5	WNW	1	1	—	13	2
Oroszló	—	3.0	S	2	0	—	12	2
Arad	—	0.8	NW	0	0	—	16	2
Zsombolya	—	2.8	E	0	2	—	15	2
Versec	—	4.8	N	2	1	—	16	4
Orsova	—	0.8	W	1	0	—	14	2

VIZÁLLÁS.

nov. 4. nov. 3.		nov. 4. nov. 3.	
m	méter	m	méter
fm	Schärding 0.32 0.85	fi	M.-Sziget 0.24 0.84
Duna	Passau 1.06 1.11		Telchháza 0.29 0.81
	Linz 1.46 1.42		V.-Námeny 0.49 0.45
	Bécs 1.30 1.35		Tokaj 0.20 0.65
	Bécs 0.26 0.21		Tiszafüred 0.26 0.68
	Pozsony 1.22 1.25		Szolnok 0.14 0.02
	Komárom 0.68 0.68		Csongrád 0.50 0.38
	Budapest 0.20 0.36		Szeged 0.10 0.07
	Paks 0.44 0.39		T.-Becse 0.27 0.82
	Mohács 1.43 0. —		Titell 0.89 0.81
	Gombos 0.82 0.80	Óndóva	Hodó 1.21 1.22
	Ujvidék 0.88 0.83	Tapoly	Bárta 0.10 0.10
	Pancsova 0.49 0.82	Sodró	Ladmócsa 0.14 0.12
	Orsova 0.49 0.82	Sajó	Zsoltza 1.27 1.28
Morva	Morváfalva 0.08 0.08	Arad	0.04 0.05
Vág	Trencsén 0.11 0.13	Hernád	H.-Németi 0.86 0.42
	Szered 0.84 0.85	Berettyó	Margitta 0.89 0.40
Rába	Szt.-Gottbárd 0.34 0.32	Kőrös	B.-Újfalu 0.40 0.40
	Sárvár 0.01 0.01		N.-Várad 0.28 0.34
	Győr 1.38 1.44		Belényes 0.20 0. —
Dráva	Varasd 1.48 1.50		Tenke 0.24 0.24
	Zákány 0.49 0.62		Gurabonca 0.33 0.39
	Baros 0.04 0.06		Borosjenő 0.64 0.64
	Eszék 0.95 0. —		Békes 0.86 0.30
Mura	M.-Szerdah 0. — 0.48		Gyoma 0.34 0.24
Száva	Zágráb 0.48 0.32	Sáros	Gy.-Fehérvár 0.28 0.26
	Szizsek 0.79 0.98		Branyicska 0.08 0.10
	Mitrovicza 2.27 2.42		Arad 1.28 0. —
Szamos	Deás 0.50 0.52		Mákó 1.80 0.38
	Szatmár 0.08 0.68	Temes	Lugos 0.30 0.30
	Kraszná N.-Majtény 0.30 0.29		K.-Kostály 0.28 0.31
	Latorca Munkács 0.10 0.06	Ságy	Kiszető 0.40 0.40
	Laboroz Homonna 0. — 0. —		Temesvár 0.90 0.87
Úg	Perecseny 0. — 0. —		Bécsikerek 1.34 1.36

EGYETÉRTÉS

politikai naplap.
 Kiadóhivatal igazgató: **PAJOS MÁTYÁS**

EZEN KÖNYV INGYEN KAPHATÓ!

Nem kívánkozik azon különös és titokzatos hatalom birtokába jutni, mely férfiakat és nőket egyaránt megérez és elbájl, gondolataikat befolyásolja, kívánságait ellenőrzi és önt a helyzet urává teszi.

Az élet telve van kecségetető eshetőségekkel azok számára, akik a magnetikus befolyás mestereivé válnak, azok részére, akik magnetikus erejüket kifejlesztik.

Saját otthonában megtanulhatja a módját annak, hogy miképpen gyógyíthat betegséget és rut megszokást minden gyógyszer melezésével, miképpen nyerheti meg mások szeretetét és barátságát, hogyan szaporíthatja jövedelmét, csillapíthatja dicsvágyát, úzti ti el gondjait, elesbítheti emlékező tehetőségét, miképpen szabadulhat meg családi zavaroktól és hogyan képes oly csodálatos akarat-erőt kifejteni, melynek segítségével elmozdíthat mindenféle akadályt sikerhez vezető pályáján.

Módjában lesz másokat villámszerű gyorsasággal hipnotizálni, és képes lesz a nap bármely szakában elaludni vagy másokat elaludtatni, fájdalmat és szenvedést eltűnni. Díj- és bérmentesen könyvünk alaposan megmagyarázza, hogy miképpen tehet szert ezen titokzatos hatalomra és miképpen használhatja azt saját előnyére. Papok, orvosok, ügyvédek, kereskedők és az előkelő társaság nőtagjai csak dicsőítőleg nyilatkoznak felőle. Mindenkinél hasznos és nem kerül semmibe. Intézetünket hirdetőnk, küldjük e művet bárkinek díj- és bérmentesen.

Miután e mű magyar, francia, német, angol és spanyol nyelven van közzétéve, bármelyik e nyelvek közül kapható.

Tessék tíz-filletes levelezőlapját vagy huszonöt-filletes levelét azonnal címezni:

NEW YORK INSTITUTE OF SCIENCE,
 Dep. 163 H Rochester, N.Y., U.S.A.

Idegenek Utmutatója.

Bankok és takarékpénztarak.

Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület. Budapest. Alapított 1840 ben. Befizetett részvénytőke 20,000,000 K. Tartalékalap 59,029,862 K 89 fillér. Könyvecskére és folyószámlára elhelyezett betétek állandéka 1910. december hó 31-én 369,403,373 K 18 fillér. Forgalomban levő saját kibocsátványok 333,571,450 K. A takarékpénztár 4 százalékos és 4½ százalékos zálogleveleket, valamint 4 százalékos és 4½ százalékos községi kötvényeket bocsát ki. Ezen czimletek teljesen adómentesek, minden tekintetben kauczióképesek és községek, testületek, alapítványok és nyilvános felügyelet alatt álló intézetek pénzeinek elhelyezésére, valamint hitbizományi és letéti pénzek gyűmölcsöző elhelyezésére alkalmasnak nyilvánítottak. Mind a záloglevelek, mind a községi kötvények alkalmasságuk nyilvánítottak további katonai házasági óvadékok czéljaira s a záloglevelek ezenfelül árvapénzek elhelyezésére is. A takarékpénztár ezenkívül 1906-ban 30,000,000 K összegű, egyenkint 100 K névértékű nyereségmentes kötvényt bocsátott ki.

Budapesti Bank Részvénytársaság, VI., Teréz-körút 22. szám. Alaptőke 10 millió korona. Fiókok: V. Zoltán-utca 16. sz., VI., Váci-körút 15. sz. Elfogad betéteket folyószámlára és takarékönyvecskére. Előleget ad értékpapirokra. Külföldi pénzek vétele és eladása. Tőzsdéi megbízások. Safe deposit a Zoltán-utcai fiókban.

Első Magyar Iparbank váltófüzete, Budapest, V., József-tér 1. szám. Értékpapírok, sorsjegyek, ércpénzek vétele és eladása a hivatalos napi árfolyamon. Tőzsdéi megbízásoknak egy az érték, mint a gabonatőzsdén a legelőnyösebb feltételek mellett eszközzése. Szelvények és ki-sorsolt értékek díjmentes beváltása. Olcsó magas előlegek értékpapirokra és sorsjegyekre. Sorsjegyek részletfizetésre. Igérvények minden huzásra. Osztálysorsjegyek eredeti áron. Sor-solási ellenőrzés költségmentesen. Katonai há-zassági óvadékok ügyében minden utbizáratás és eljárás ingyenes.

Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbank, V., Dorottya-utca 6. Fiókintézetek: Budapest, IV., Múzeum-körút 1., V., Nádor-utca 25., V., Lipót-körút 32., VII., Erzsébet-körút 41., VI., Andrásy-ut 30. Vidéki Fiókok: Fiume, Kolozsvár, Kassa, Pozsony. Közraktárak: Budapesen és Barcon. Alaptőke 40,000,000 korona.

A Wiener Bank-Verein magyarországi fióktelepe Budapest, V., Nádor-utca 4. (saját házában). Belvárosi osztály: IV., Koronaherczeg-utca 10. Terézvárosi osztály: VI., Deák Ferenc-tér 6. Központ: Wien, I., Herrngasse 8. Teljesen befizetett részvénytőke 130 millió korona. Tartalékok 40 millió korona. A Wiener Bank-Verein magyarországi fióktelepe a fólvő banküzlet összes ágaival foglalkozik.

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 20 millió korona. Központ és Magy. kir. szab. osztálysorsjáték főkezesítő helye: VI. kerület, Andrásy-ut 5. Kézi zálogüzletek: IV., Károly-körút 18.; IV., Ferenciek-tere 4., Irányi-utca sarkán, V., Lipót-körút 27., VII., Király-utca 57., VII., Rottenbiller-utca 1., VIII., József-körút 2., VIII., Ulloi-ut 6. sz.

„Hermes” magyar általános váltófüzlet r.t. IV., Koronaherczeg-utca 5. sz. Fiókok: V., Dorottya-utca 8., V., Nádor-utca 25. Bécsi fiók: Wien, am Eisenplatz 3. I. Stock. Alaptőke 5 millió korona. Értékpapírok és sorsjegyek vétele és eladása. Betétek takarékönyvecskére és folyószámlára. Utalványok és hitellevelek az összes piacokra. Osztálysorsjáték. Safe deposits.

Budapesti Kereskedelmi Részvénytársaság, VIII. ker., Rákóczi-ut 9. sz. „Palace pezsgőgyár.” elnevezés alatt Budafokon modern berendezésű pezsgőgyár van, ahol francia minta szerint első-rangú magyar pezsgőt gyárt. E mellett borkereskedelemmel, főleg fajborekat palackokban, likőr, rum, cognac és gyümölcspálinka gyártásával foglalkozik. Tokaji borkoban Tokaj-hegyalján külön pinczéi vannak és a legmegbízhatóbb számorodni és asszu boroakat árusítja. Importál kínai és japán teákat, amelyeket Nippon-tea elnevezés alatt hoz forgalomba. A részvénytársaság pénzüzleteket lebonyolít és takarékbetétet elfogad. Telefon: 141-83.

Szállítványozási és Iparbank r.t. VI., Váci-körút 37. Alaptőke 400,000 K. Telefon: 21-22.

Belvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság. IV. Kiglyó-tér 1. Alapítke 16,000.000 korona. Tartalék 4,000.000 korona. Elfogad betéteket takarékpénztári könyvekre, pénztári jegyre és cheque-számlára. Leszámitol váltókat. Jelzálogkölcsonöket nyújt földbirtokokra. Előlegét ad értékpapírokra s azok vételét és eladását lelkiismeretesen és legmellányosabb feltételek mellett eszközli. Tőkebefektetésül ajánlja 4½ és 4¼-os adómentes zálogleveleket.

Budapesti Kölcsonös Segélyző Egylet m. sz. V. Arany János-utca 18. Takarékbetétek gyűmölcsztését elvállalja heti befizetések mellett. Kölcsonöket folyósít olcsó kamat és előnyös visszafizetési módokat mellett.

Budapesti Iparbank részv. társ. IV. Eszű-tér 8. Telefon: 25-65. Kölcsonöket folyósít váltóra vagy kötelezvényre; leszámitol folyószámlaköveteléseket s elvállal minden, a banküzletbe vágó megbízást előnyös feltételek mellett.

Budapest III. ker. takarékpénztár. III. Lajos-utca 188. Telefon: 41-82. Alapítke 500.000 korona. Alapítatott 1872.

Magyar Fakereskedők Hitelintézete r. t. V. Széchenyi-utca 1. Alapítke 3,000.000 korona. Alapítási és részesei: Egyesült Fatermelők r. t., Kisjenői Fatermelő r. t., Központi Faértékesítő r. t., Magyar Fakereskedelmi r. t. Elvállal minden, a fatermelés és fakereskedelem ágát a tartozó pénzügyi műveletet, felbecslést, erdőértékesítést, vételt és eladást előnyös feltételek mellett. kérne. Felvilágosítás Budapest, IV., Kossuth La.

Hazai Bank Részvénytársaság. V. Dorottya-utca 3. Alapítke: 32,000.000 korona, tartalék 9,500.000 korona. Nádor-utcai fiók: V., Nádor-utca 18., Oktogon-téri fiók: VI., Andrássy-ut 48., Rákóczi-utí fiók: VII., Rákóczi-ut 26.

Budapest-Terézvárosi Takarékpénztár r. t. VI. Andrássy-ut 47. sz. Alapítke: 1,200.000 korona. Elfogad betéteket betétkönyvekre, pénztárjegyekre, valamint cheque- és folyószámlára. Leszámitol váltókat a legelőnyösebb feltételekkel bank-uton és hitelegyletben; előlegét ad értékpapírokra; elfogad megbízásokat értékpapírok bizományszerű vételére és eladására.

Budapesti Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság. IV. Koronaherczeg-utca 3. szám. Alapítke 2,000.000 korona. Elfogad takarékbetéteket 4½% mellett. Köztisztviselői kölcsonöket folyósít 10-30 évi törlesztésre minden előleges költség nélkül. Elvállal tisztviselő-házak építését és telepek létesítését lakbérlekötés mellett.

Általános bank részv. társaság, VII. Erzsébet-körut 39. Alapítke 3 millió korona.

Az Algemeene Bank voor Zaleijk Onderpand németalföldi (hágai) pénzintézet kölcsonöket folyósít haszonélvezetekre, életjáradékokra, kötött tulajdonra stb., anélkül, hogy váltófedezetet kérne. Felvilágosítás Budapest, IV., Kossuth josa-ut 4. az Általános Óvadékbank helyiségében.

Országos Iparbank Részvénytársaság, Budapest. V. Ferenc József-tér 6. szám. (Gresham-palota.) A Zivnostenská banka, Prága alapítása. Részvénytöke 60 millió, tartalék 16 millió. Telefonszám: 131-65, 131-66. Sürgönyezim: „Industriale.” Elfogad takarékbetéteket 4½% netto kamatozás mellett. Betéteket folyószámlára megegyezés alapján kuláns tétel mellett. A bankszakma összes ágaival foglalkozik. Értékpapírok vétele és eladása. Értékpapírok megörzése és kezelése. Előleg értékpapírokra. Külföldi váltók és pénznemek vétele és eladása. Hitellevelek kibocsátása. A budapesti és külföldi tőzsdéken megbízások kuláns eszközlése. Váltók, utalványok stb. behajtása. Folyószámlaforgalom. Váltók leszámitolása. Váltóüzlet: V., Ferenc József-tér 6. (Gresham-palota.)

Gaedicke bankház részv. társ. A magy. kir. szabadalmazott oszlálysorsjáték felárusítója. Játéktérvek ingyen és bérmentve.

Magyar Kereskedelmi Hitelbank Részvénytársaság. Budapest. V. Erzsébet-tér 18. Alapítke 8,000.000 korona. Elfogad betéteket takarékpénztári könyvekre, folyó (cheque) számlára és pénztárjegyekre. Leszámitol váltókat, utalványokat, kötelezvényeket és nyílt számlákon alapuló künnlevőségeket. Előlegét nyújt értékpapírokra és az azok vétele és eladására vonatkozó megbízásokat lelkiismeretesen és legelőnyösebben teljesíti. Külföldi pénznemek vétele és eladása. Vállal szeszdóhitel-biztosítékot a kincstárral szemben és letesz minden nemű óvadékokat. Elfogad letéteket megörzés végett. (Safe deposit.) Kiállít hitelleveleket.

Budapest-Erzsébetvárosi Takarékpénztár r. t. VII. Károly-körut 13. Befizetett alapítke 5,000.000 korona. Elfogad betéteket takarékpénztári könyvekre és folyószámlában. Tőzsdéi megbízásokat teljesít, értékpapírokat, csekket, külföldi pénznemeket vesz és elad.

Országos Magyar Vasutas Takarékpénztár r. t. VI. Váci-körut 22. Alapítke: 1,000.000 korona. Fióktelep: Miskolcz. Fuzionált a Budapest Székesfővárosi Takarékpénztár r. t.-gal.

Biztosítás.

Assicurazioni Generali (Trieszti általános biztosító-társaság.) Alakult 1831-ben. Részvénytöke és tartalék 366,829,741 korona 68 fillér. Az eddig teljesített kárfizetések összege: 1,018,074,811 korona 48 fillér, az érvényben levő életbiztosítások összege: 1,106,056,556 korona 66 fillér. Budapest, Dorottya-utca 10., az intézet saját házában. **Életbiztosítás** minden módozat szerint, valamint **finellátási és leánykiházasítási biztosítások.** — **Tűz-, szállítmány-, betéréses lopás elleni és üvegbiztosítások.** — **Jégbiztosítás a Magyar Jég- és vízszobiztosító részvénytársaság** (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvénytöke és tartalék 7,000.000 korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti balesetbiztosítások díjvisszatérítéssel is) az **Első o. ált. baleset ellen biztosító társ.** által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.)

Magyar Élet- és Járadekbiztosító Intézet m. sz. VI. Teréz-körut 52. Az életbiztosítás összes nemét kultiválja jutányos díjak és előnyös feltételek mellett; továbbá a nyugdíjbiztosítás különböző neműt magánhivatalnokok részére, kiházasítási biztosítást leányok részére.

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz. Gyermekek- és életbiztosító intézet. Budapest, VI., Teréz-körut 40-42. Alapítatott: 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermekek és mindennemű életbiztosításokra, havi fizetések mellett is. — Tartalék: 10,000.000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg héttmillió korona. Biztosítási állomány 46,000.000 korona.

„Duna” Biztosító Társaság, VI., Andrássy-ut 30. Alapítke: 2 millió korona.

„Friedrich Wilhelm” porosz élet- és kezességi biztosító r. t. Berlinben. Magyarországi igazgatóság: Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 17. Alapítatott 1866-ban. Telefon: 69-75. Eddig biztosítva: 1500 millió korona.

Ipari vállalatok.

Piszurnyi L. utóda Janisch János és fia, Budapest, VII., Jósika-utca 12. sz. csatornázási vállalata, épületbádogos műhelye és horgany díszítmények gyára. Légszusz- és vízvezetékek, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyuberendezés, árnyékszék, vizelőék, mindennemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegvizgyógyintézetek, melegvízkészítő-berendezések, fűtő-tűzhely összekötéssel, gépek, világítási, fűtési és műszaki czélokra. Saját légszusz-készülék minden házában. Telefon 20-83.

Gyorstalpaló ipar r. t. V., Andrássy-ut 4. Elvállal mindennemű cipőjavítást gyorsan és olcsón. Valódi angol cipő jutányos áron. Telefon: 28-33

Hungária műtrágya, kénsav és vegyi ipar r. t. 7. Fürdő-utca 8. sz. Alapítke 4,000.000 korona. Gyárak: Zsolna és Budapest. Telefon: 39-57.

Continental lemosható gallér- és közelgyár r. t. Budapest, VII., Teleg-utca 43. sz. Telefon-szám: 115-92.

Hazai likör-, rum- és szeszgyár r. t. (Singer és Reichsfeld.) VI., Lehel-utca 17. sz. Telefon: 15-30.

Szabadalmazott Osztrák-Magyar Államvasút-Társaság magyar bányái, hűtői és uradalmának igazgatósága, Budapest, IV., Egyetem-utca 1. szám. Vas- és aczélművek: Resiczan és Aninán. Hidépitő- és gépgyárak: Resiczan. Gazdasági gépgyár: Román-Bogsdánon. Petroleumfinomító malmok, cementgyár, erdészeti és gazdasági: Oraviczan. Megrendelések a budapesti igazgatósághoz: IV., Egyetem-utca 1. szám alá intézendők.

Amerikai Czipő Részvénytársaság — American Shoe Company Ltd. Budapest, Dorottya-utca 6. és Erzsébet-körut 42.

Unió gőzmosóggyári részv. társ. Budapest, VII., Teleg-utca 43. sz. Telefonszám: 115-92, és 80-32.

Ujlaki Téglá- és Mészégető r. t. V., Akadémia-utca 9. Alapítke: 6 millió korona. Mészégető: Buda-Ujlak. Téglá- és cserépgyárak: Óbuda, Péter-hegyi dűlő, Békásmegyer. Habarcsgyár: Budapest, V., Vízafogó 1455.

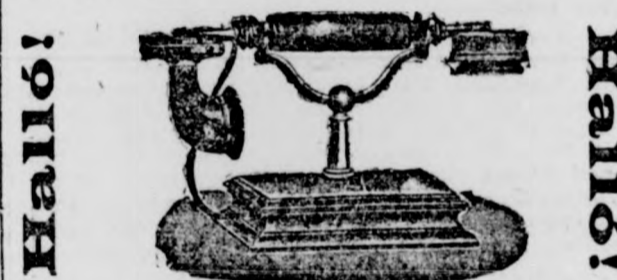
Urikány-Zsilvölgyi Magyar Köszémbánya Részvénytársaság. Budapest, V., Nádor-utca 19. sz. Telefon: 38-83. Sürgönyezim: Urikány Budapest. Bányák: Lupény (Hunyádmegye). Terméi: Darabos szenet, kockaszén, szobafűtési, gőzöplő-gép- és gőzeke-fűtési, diószenet, aknaszenet, pormentes aknaszenet kazánfűtési czélokra, aprószenet körkemence fűtési, kovácszenet kovácsolási czélokra. Lupényi kockaszénben gyárt: Darabos pirszenet kohászati czélokra, kocka pirszenet, dió pirszenet szobafűtési cement- és cukorgyártási czélokra, kátrányt, kénsavas ammoniumot, magas hatásfokú műtrágyát. **Vezérbizománys: Magyar Általános Hitelbank, Budapest, VI., Nádor-utca 12. sz.**

Északmagyarországi Egyesített Köszémbánya és Iparvállalat Részvénytársulat. V., Arany János-utca 29. sz. Alapítke 4 millió korona. Ajánlja szobafűtési az országsszerte kedvelt csibaji darabos szenet, gazdákknak és iparosoknak pedig a csibaji aknaszenet, valamint a kitűnő bagyjas-aljai tömör- és gyárszenet.

Magyar Aszfalt Részvénytársaság. V., Nádor-utca 4 sz. Gyártelepek: Budapest (VIII., Jrczy-ut 34.), Arad, Mezőtelegd, Felső-Derna, Fataros, Versecz. Alapítke 5 millió K. Alapítatott 1878.

Beocsini Czemengyári Unió r. t. V., Alkotmány-utca 10. sz. Alapítke 7,600.000 korona. Czemengyár: Beocsin; malomkőgyár: Ujvidék; köszémbánya: Ujbánya.

Magyar Magántelefon Részvény-Társaság

Még nem jutott eszébe, hogy sok pénzt takaríthatna meg, ha házitelfonjainkat bevezetné? Ha meggondolja, hogy Önnek és alkalmazottainak mennyi idővesztése, hiábavaló ide-oda járkátása van, be fogja látni, hogy mindentől csak szabadalmazott házitelfonjaink bevezetése által kimélheli meg magát. Levélbeli vagy telefon felszólításra (szám 10-49) azonnal elküldjük megbízottunkat, ki díjtalanul fog Önnek szabadalmazott házitelfonjainkról költségvetéssel szolgálni. Budapest, VI., Podmaniczky-utca 27.

Kereskedelmi vállalatok.

Aufrecht és Goldschmid utóda Elek és Társa r. t. IV., Károly-körut 10. Egyetem Áruház. Elárusít könyveket, képeket, fényképező czikkeket, fegyvereket, mindenféle háztartási és fényüzési czikkeket előnyös részletfizetésre.

Idegenforgalmi és utazási vállalat r. t. IV., Viadó-tér 1. sz. Fiókok: Brassó, Fiume, Kolczsvá, Nagyvárad, Nagyszeben, Temesvár, Zágráb. Alapítke 800.000 korona.

Budapesti Központi Tejcarnok-Szövetkezet. VII., Rottenhiller-utca 31. Üzletész-töke 225,600 K. (457 drb. 800 K-ás üzletész). Telefon: 58-56.

A Smith Premier látható írású írógép az egyedüli, azonnal és állandóan látható írással és teljes billentyűzettel. „Grand Prix” Páris 1900. és Brüsszel 1910. Árjegyzék és természetbeni bemutatás költségmentesen és minden vételkötelezettség nélkül. Budapest, VI., Deák Ferenc-tér 6. (Anker-palota) Telefon 80-60.

Általános Berendezési Részvénytársaság. Billiárd, fabutor és hűtökészülékek gyára, Budapest, VII., Gizella-ut 26. Telefon: 65-75. Sürgönyezim: Berendezők Budapest. Levélbeli vagy szóbeli megkeresésre költségvetéssel, rajzokkal és tervekkel készségesen díjtalanul szolgálunk.

Budapesti Közúti Vaspálya-társaság, V., Lipót-körut 22. sz. Alapítatott 1865. Alapítke 40,477,800 korona. Telefon: 24-52, 85-92, 73-06, 19-90, 22-35, 47-56, 8-78, 84-31, 20-99.

KÜLÖNFÉLÉK.

Visszatérés.

Ujjongva indultam el, a tavaszi fényben,
Akácvirágból fontam koronát.
Álmok tűzéből, vágyak bíborából
Szóttam köréje fényes glóriát . . .
A tavasz álma, bűbája, sejtelme —
A szívembe áradt, mind-mind enyém volt
S én beleolvadtam éve . . . epedve . . .
Lelkem lángolása fel az égbe csapott!

S most visszatérve, oly fáradt vagyok,
A vágyam megtört, számszeggett a lelkem.
Ronggyvá foszlottak a szikrázó álmok —
A szívemen árnyék suhan el setéten.
Fázva, dideregve, jár az alkonyi szél
Síró rebbenéssel hull a hervadt levél.
S valahol messze . . . vadgalamb bugása,
Egy rombadólt világ — gyönyörét siratja . . .

Schuch Hus.

(A meghiusult esel.) Egy budapesti ékszerész
írákatában a napokban gyönyörű, szép drágakö-
vekkel ékített karkötő díszelgett. Egy ismert ke-
reskedő feleségének megtetszett a tárgy és érdeklő-
dött az ára után. Hatszáz koronát kértek érte és
az asszonyka erre elszontyolodott kissé, mert tudta,
hogy zsugori férje annyi pénzt soha nem dobna ki
olyan haszontalanságra, mint egy karkötő. Hamar
megvizsgáltatott azonban, mert mentő ötlete tá-
madt. Elmondta az ékszerésznek, hogy a férjét be-
küldi majd a boltba; és az ékszerért ne kérjenek
többet háromszáz koronánál, mert száz koronát al-
ból is lealkuszik. A többi négyszáz koronát pedig a
maga zsebéből mindjárt le is fizette. A férj csak-
gyvan megjelent az ékszerüzletben és mit sem
sejtve a felesége csalafintaságáról, elégedett volt,
amiért, bár hosszas hazavona után, de kétszáz ko-
ronáért mégis megkapta az ékszerét. A sikerült vá-
sár után vidáman tartott hazafelé; utközben né-
hány barátjával találkozott és ezek az „Apostolok”-
hoz becsalták néhány pohár sörrre. Beszélgetés során
szó került az ékszervásárlásra és amikor a férj elő-
szedte henczegően a kétszáz koronás karkötőt, az
egyik barát rögtön háromszáz koronát ajánlott érte.
Persze, hogy kapott az alkalmon a kereskedő és a

száz korona nyereséggel zsebében, most már tán-
czolva ment hazafelé. Sugárzó arccal mesélte el
feleségének a kitünő üzletet, de rögtön elmúlt a
mosolygása, amikor a felesége jajveszékeltől ki-
vette, hogy hatszáz koronás ékszer adott ei három-
száz koronáért. Hogy a história végéről is megem-
lékezzünk, a barátunk eszékszobájában sem volt megválni
az olesó karkötőtől.

(A Montmartre kabaré.) A „Lapin agile” ka-
baré, amit másként a kégyilkosok kabaréjának
hívnak, most szomorú műi felett meg a második
névnek, mert meggyilkolták a kereszmárosnó fiát a
kabaré helyiségeiben. A „Lapin agile” név (gyors
nyul) eredetileg más jelentőségű volt. Első tulajdo-
nosa André Gill nevű festő volt, ő adta a kabaré-
nak ezt a czímet: „Lapin à Gill”. Ebből lett
azután időjártaival „Lapin agile”. A kabaré egyé-
ként pompás helyiségben van: egykor a legnevesebb
művészek tanyáztak benne a kíváncsi idegenekkel
és a párisiakkal, akiket a jó konyha esábitott oda.
A kabaré fénykora egyébként letűnt már. Ki beszél
ma a „Chat noir”-ról? Hová lett ennek művészi,
vasverőü, hatalmas lámpája és hová lett nagy
homályos üvegfaláról Vilette gyönyörű képe, amely
a sivatagban vándorló népeket ábrázolta, míg az
előtérben, fönt a Montmartre-on a poézis és művészet
trónolt fűnséges magányosságban? E kabaré elneve-
zése Vilette-től származik. Egy napon Salis kávéhá-
zában fekete angoramacska kíséretében jelent meg.
Minél inkább igyekezett szabadulni tőle, a macska
annál jobban ragaszkodott hozzá. Az állhatatosság
diadalmasodott és a macskát ott fogták. Ez hozta
a szerenését, mert e naptól kezdődően Salis kávéháza
mindig jobban ment. Salis egyik fivére „Vörös
számár” czímmel indított kabarét. Igen ravasz em-
ber volt Gabriel Salis, mert az énekei refrénjét a
közönség mindig vele énekelte, az éneklés szorító
hatással volt a torkokra s így mindenki kétszer
annyit ivott, mint tervezte. Híres kabaré volt még
a „Harangjáték”, ahol az ifjabb Courteline vidám
egyfelvonásosait játszották, azután a „Quartz-
Arts” ahonnan a Charpentier „Lujza” operája
révén világszerte ismert montmartrei felvonulások
indultak ki.

(Napoleon császár egy öreg katonája.) Geor-
ges Cain meséli a párisi „Temps” egyik legutóbbi
számában annak a tizenegy párbajnak a történe-
lét, amelyet Surcouf, a napoleoni idők bátor és
népszerű katonája vívott meg tizenegy porosz
tiszttel. 1816-ban Róbert Surcouf tengerészkapitá-
ny, a becsületrend lovagja, egy nap a saint-
malói kávéházban billiárdozott egy barátjával.

Hirtelen óriási zsvajjal a Saint-Malóban állomá-
sozó porosz regiment tizenkét tisztje lépett a ká-
véházba és egyikük a billiárdasztal mellett való
elmenetekor megjegyzést tett Surcoufra. A száma-
talan tengeri csatában rettenhetetlen bátorsággal
küzdő hős borzasztó haragra gerjedt, irtózatosan
elkezdett káromkodni, szidta a porosz hadserege
és katonáit és végül megsértőjének a fejéhez vá-
gott egy kávéscsészét. A tisztek természetesen
nem maradtak adósok, rövidesen veredés tá-
madt, amelynek következtésül Surcouf ellenfeleit
párbaajra hívta. A párbajokat azonnal megvívta
Surcouf hazarohant a kardjáért s azután a kávé-
ház előtt való térségen megküzdött ellenfeleivel.
Miután pedig az egykori tengerészkapitány nagy-
szerű vívó volt, egyik porosz tisztet a másik utár
győzte le, sőt az egyiket olyan súlyosan megsebe-
sítette, hogy az néhány nap múlva meghalt. Mi-
után Surcouf tizenegy tiszttel végzett, a tizenket-
tedikhez fordult s azt mondta neki:

— Ha beleegyeznek, uram, önnel feüfűgész-
teném a viaskodást. Örülök, hogy elmosélheti az
ön népének, miképpen viselkedik Napoleon egy
öreg katonája! . . .

A royalista kormányzat ekkoriban elfogatási
parancsot adott ki Surcouf ellen, akinek meg kel-
lett szöknie és egy darabig elrejtőzködni, hogy el
ne fogják.

(Hatvan millió ponyvairadalomért.) Egyik
német napilap statisztikai adatak alapján kimu-
tatja, hogy Németországban az 1908—1909-ik esz-
tendőben pornográf- és kolportázs-regényekért 60
millió márkát fizettek ki az emberek. A regények
között legnagyobb arányban az amerikai minlára
írott detektív-regények szerepelnek. Szenzációzó,
háthoronzató, vérfagyasztó, idegcsiklandozó rém-
regényecskék jelentek meg, amelyekből több mint
százötvenezer példány kelt el rövid egy esztendő
alatt. Bárhogy folyik is a harc az ilyenfajta
irodalom ellen, manapság mégis nemcsak Német-
országban, de az egész világon, kiadói szempont-
ból legjövendelmezőbb az efféle írások kinyomta-
tása. Hogy tisztelességes, művészi tendenciájú
írásműveket korántsem olyan érdemes írni, mint
rémregényeket, rémdrámákat, az más lapra tar-
tozik. Amíg a jó öreg Nick Carter, Sherlock Hol-
mes, Henri Bataille és a többi finom üzletembe-
rek diadalmasan vágják zsebre a közönség pénzét
és lelkesedését, addig a művészet egy kicsit szö-
gyenkezve takarhatja el fényes ábrázatát, mert a
ponyvaregény-drámairó urak bizony szívesen hi-
vatkoznak az ő előkelő rokonságára.

REJTÉLYES ÜGY.

— ANGOL REGÉNY. —

Írta: BILLY MARSH.

83

Egész reggel zugott a szél, patakzott a
zápor. A délután folyamán lecsendesült az
idő és mikor az utasok végre elérték a kas-
télyt, a szél teljesen elállt. Sürü fehér köd
takarta azonban a tengert és időről-időre
még meg-megeredt kiesinyég az eső.

Egyetlen lélek sem mutatkozott még a
faluból, sem mikor a kocsis megérkezett a ház
elő.

Senki sem várta a nyitott ajtónál az ér-
kezőket. Egész nap szakadatlanul dühöngött
a vihar és azért a házvezetőnő már nem is
remélte, hogy megérkeznek, a parti dagály
zugása pedig elnyomta a kocsizörej hangját.
A kocsisnak le kellett szállania a bak-
ról, hogy meghuzhassa a csengőt. Egy percz
múlt el, míg felnyitották a kaput.

Az eső egyhanguan és szakadatlanul
kopogott a kocsis tetején, a levegő durva ned-
vessége keresztül hatolt minden takarón, be-
lepódozott a legkisebb nyíláson és a dagály
zugása a sürü sötétségen keresztül meg-meg-
rendítette a levegőt. Így várt a fiatal pár
behoesájtásra a saját háza előtt, mintha
csak idegenek lettek volna.

Mikor végre felnyit a kapu, a szolgál-
melyzet üdvözölte a ház urát és asszonyát.
Természetesen az üdvözlés ez esetben inkább
mentegetődzés volt. Mr. Munder, mistress
Frackland komornája ott hajlongtak az elő-
csarnokban és versengve kértek boesánatot,
amiért nem állottak az ajtóban, mikor a
kocsis megérkezett. A kis baba megjelenése
házvezetőnő és a leány eleséplé mentegé-
tődzését a esodálkozásnak ép oly eleséplé
kifejezéseivel váltotta fel. A férfiak azonban
komolyak és komorak maradtak és olyan

hangon beszéltek a gyalázatos időről,
mintha ők idézték volna elő.

Mialatt felvezették az uraságot a lép-
esőn, elmondták a komorság okát. A reggeli
vihar szerencsétlenséggel járt. Három porth-
gennai halász felfordult a esőakkal és ha-
láluk gyászba borította az egész falut.

Mr. Munder elmondta az esetet és hozzá-
tette, hogy egyedül ez az oka annak, hogy a
falu lakossága nincsen jelen az uraság érke-
zésénél. Ha e miatt nem gyászolna, az egész
falu a kastély nyugati szárnya előtt ott lett
volna a falu egész lakossága és a kocsis meg-
jelenését hangos örömkialtásokkal üdvözöl-
ték volna.

— Lenny, most már nem bánám, ha
kissé később érkezünk volna — sutogta Ro-
semunde és félénken kapaszkodott férje kar-
jába. — Borzalmas nap ez. Ilyen szerencsét-
lenség, hogy éppen ilyen napon kell vissza-
térnem szülőházamba. A szegény halászok
szerencsétlensége szomorú megérkezés arra a
helyre, ahol születtem. Holnap reggel rögtön
odaküldök s megtudjuk, mit lehetne tenni
szegény, gyámoltalan asszonyokért és ár-
vákért. Nagyon elszomorít ez a dolog és nem
nyugodhatom addig, míg nem teszek vala-
mit ezeknek a szegény embereknek a vigasz-
talására.

— A tatarozással remélhetőleg meg lesz
elégedve, asszonyom — szölt a házvezetőnő,
mialatt a második emeletre vezető lépcsőt
mutogatta.

— A tatarozásokkal? — kérdezte Ro-
semunde szórakozottan. — Ha ezt a szavat
hallom, mindig eszembe jut az északi szárny
és az a sok terv, amit kifőztem, hogy szegény
jó atyámat arra bírjam, hogy ott rendezze be
lakását. Mistress Pentreath és Mr. Munder-
hez sok kérdésem lesz azokra a rendkívüli
dolgokra vonatkozólag, amik itt történtek
akkor, amikor az a titkos asszony és az a
rejtélyes külföldi itt voltak, hogy megnéz-
zék a házat. De előbb mondja meg . . . ugy-e,
ez itt a nyugati szárny? Milyen messze van

innen az északi? Ugy értem, hogy mennyi
ideig tart, míg innen oda érünk?

— Oh, alig öt percz, asszonyom! — szölt
mistress Pentreath.

— Alig öt percz! — ismételte Ro-
semunde sugva az urának. — Hallod Lenny,
öt percz alatt a mirthus-szobában lehetünk.

— És mégis — szölt mosolyogva Mr.
Frackland — a tudatlanság folytán, mely-
ben most leledzünk, még épp oly messze va-
gyunk tőle, mintha West-Windsonban vol-
nánk.

— Azt nem hiszem, Lenny. Talán csak
képzelődzés nálam, de most, hogy itt vagyunk
helyben, úgy érzem, hogy a titoknak közvet-
len közelébe jutottunk. Benne vagyunk eb-
ben a házban, mely a titkot magában fog-
lalja és senki sem fogja velem elhitetni,
hogy nem vagyunk nyomában. De ne áll-
junk itt a hidegben. Merre kell most
mennünk?

— Erre, asszonyom — szölt Mr. Munder,
felhasználva az első alkalmat, hogy az elő-
térbe nyomulhasson és magát észrevétesse.
— A látogató-szoba fűtve van. Megengedi,
sir, hogy a szóbanforgó szobába kísérem és
vezessem? — tette hozzá, kiszárgatkozva
nyújtva kezét Mr. Fracklandnak.

— Nem, köszönöm, nem kell! — lépett
közbe Rosemunde rögtön.

Szokott éles megfigyelőképességével
észrevette, hogy Mr. Munderben nem volt
meg az a gyöngédség, mely visszatarthatta
volna attól, hogy urnője jelenlétében meg
ne bannulja urát.

— Mindegy, akármerre van a szóban-
forgó szoba — tette hozzá gnyosan ismé-
telve meg Mr. Munder nagyhangú kifejezé-
sét — magam vezetem oda Mr. Frackland-
dot, ha megengedi. Ha azonban szolgálá-
tunkra akar lenni, menjen előre és nyisson
ajtót.

Külsőleg alázatosan, de titkos felháboro-
dással ment előre Mr. Munder a látogató-
szoba felé. (Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK

Vasárnap, 1911. november 5-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Délután mérsékelt helyretek.

Cyrano de Bergerac

Drama 5 felv. Irtá: Rostand Ed. Fordította: Abrányi Emil.

Személyek:

Cyrano de Bergerac Pethes
De Neuville Garamszeghy
Guiche gróf Ivanfi
Le Bret Rajnai
Carbon, kapitány Bartos
Lignière Annyai
Vaivert vicomte Na ay
Cuigy Bonis
Brissaille Páli
Ragueneau Rózsahegy
Montfleury Horváth L.
Belierose Balassa
Jodelet Kovács
1-6-8) marquis Horváth
2-8) Kadet Földi
Polgar Kürti
A na Haidu
Egy testőr Földesi a. n.
Más testőr Mészáros
Kapus Narcsisz
Tolvaj Susár
Spanvol tiszt Mátrai
Abonyi

Kezdeté 1/2 3 óraker.

Este rendes helyretekkel.

A szerelem gyermeke.

Színjáték 4 felvonásban. Irtá: Bataille Henry. Fordította: Abrányi Emil.

Személyek:

Rantz, államtitkár Gál
Nelly Rantz Várdi A.
Liane Orand Cs. Asszeghy I.
Manrice Cs. Asszeghy I.
Aline D. Ligeti J.
Raymond Horváth
L. redan Haidu
Myrtille Vozari M.
Dédé Ratsny
Nathalie K. Demjén M.

Kezdeté 1/2 8 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Délután mérsékelt helyretek.

Csákö és kalap.

Vígjáték 3 felvonásban. Irták: Rüssler és Boda-Roda. Fordította: Heitai Jenő.

Személyek:

Vincenza nagynővér Z. Mo'nár
A írislandi herceg Vándori
Lúzenburg gróf Gere
A hadtestparancsnok Németh
Leuckfeld Szirmai
Az ezredes Fozrai R.
Minka, a leányok Tóth I.
Az őrnagy Réthel
Az őrnagy Bera P.
Mikovics kapitány Kürti
Kenderesi Törzs
Rimanski Papp
Riedel főhadnagy Pártos
Jäger főhadnagy Sebestyén
Az ezredorvos Vágó
A rendőrkapitány Papir
Hechendorf Dobi

Kezdeté 3 óraker.

Este rendes helyretekkel.

Somló Emma felléptével.

Élő halott.

Dráma 4 felvonásban. Irtá: Tolstoj Leo gróf. Magyarra át fordította: Vajda László.

Személyek:

Professzor Fedor Törzs
Liza, felesége Báthory G.
Anna Pavlona P. Tárnski G.
nasa Somló E.
K. renin Viktor Papp
Anna Dimitrijevna T. Hilmy M.
Mava, R. G. masszói F.
Ivka az apja Kürti
Afenov Dobi
A exander Iván Tarnai
Vizsgálóbíró Kertész
Segéde Sáfány
Rendőr kém Kémendi
Orvosnővér Pár os

Kezdeté 1/2 8 óraker.

A nm. vallás és közokt. miniszter elismerő leiratával kitüntetve.

Dr. Batizfalvy I. Z. főváros legelső

FOGORVOSI INTEZETE

áthelyezve: Károly-körut 10. sz. alá.

Fájós fogak meggyógyítása Szápadlásnókül műfogak, Tartós fogtömések. aranyhidak koronák. Foghuzások (altatásban is). Jól használható fogsorok elkészítése és behelyezése.

Jótállás mellett mérsékelt szabott áron. Vidékiek félnap alatt megkapják műfogalkat.

STEINHARDT MULATO

Rákóczi-ut 83. sz. Telefon 54-23.

Ma és mindennap. Kezdeté 1/2 8 óraker.

Ujdonság! 11 óraker! Slager!

Náci Operette 1 felvon. Armin József boházata után írta és zenéjét összeállította Dybró.

9 óraker! 9 óraker!

Lebovits végakarata

Boház. Irták: Glinger és Taussig.

STEINHARDT és HUNYADI új kupékkel és elsőrendű külföldi számok. Vasár- és ünnepnapokon délutáni előadások. Kezdeté 1/2 8-ór.

A remek télikerben reggel 5 óráig csiganyzene, cabarott, táncz. — Bolopódi nélkül.

Jegyek: d. a. 10-1-ig, d. a. 2-8-ig a mulatóban és egész nap a Hirsch-féle nagytársóban Andrásy-ut 19 és a Hungaria-tördő pénztáránál válthatók.

Csütörtökön nov. 9-én — Royalterem —

SEVČIK

Vonósnégyes kamaraestélye (bérlet 1 sz.)

Műsor: 2 óraker f dur op. 96. Beethoven f dur op. 135. Grieg g moll op. 27. vonósnégyesek.

Jegyek: 10, 6, 4, 2 kor. kizárólag Mérey Bélánál József-tér 11. szám.

Szerdán, november 15-én Főv. Vigadó termében

Slezák

Leó os. és kir. kamaraénekes, a bécsi udv. Opera hőstenorjának

egyetlen dalestélye.

Jegyek: 20, 15, 10, 8, 6, 4, 2 kor. Kizárólag Mérey Bélánál József-tér 11. szám.

Szombaton, novemb. 18-án Royal-terem:

BACKHAUS

Vilmos egyetlen zongoraestélye.

JEGYEK: 10, 6, 4, 2 koronáért kizárólag

Mery Bélánál, József-tér 11. sz.

Mery Béla hangversenyirodája, József-tér 11-12.

Vasárnap, november 26-án — Royalterem

ANSORGE

Conrad első zongoraestélye Budapesten

Jegyek: 10, 6, 4, 2 kor. kizárólag MERY BELÁNÁL, József-tér 11. sz.

Fővárosi Orfeum

VI., Rágymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

ÚJ attrakciók.

Az előadás kezdeté este 8 óraker.

Jegyelővétel: 10-1 és 3-6 óráig a nappali pénztárnál. A télikerben reggel 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenyez. Telefon 93-36

PETROLNERUDA

A LEGJOBB HAJÁPOLÓZER

Neruda Tandor

Cs. és kir. udv. szállító

BUDAPEST, IV. KOSSUTH LAJOS-UT. 7.

Közvetlen keleti behozatal.

Valódi Perzsa és Smyrna szőnyegek

nagy választékban kaphatók, budapesti lakóknak árfele részleltetésre is.

szőnyeg-udvar BUDAPEST, KIRÁLY-U. 32. (az udvarban.)

TÜNKER HENRIK

művirággyárainak raktára

Budapest, VI., Király-utca 54.

Sirucc- és dísztollak.

Szobadíszek és koszorúk.

Női kalapforma osztály:

Király-utca 51. sz., félmelet.

ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁS
ANDRÁSSY-ÚT 23.

ELKÁN ÉS GERŐ SZÜCSÖK
BUDAPEST
VI. PETŐFI-U. 5

Divatlap díjtalan. Telefon: 83-73

Abbázia Szálloda

Budapest, Dohány-utca 62.

(Erzsébet körut mellett) teljesen újonnan berendezve, gősfűtés, villanyvilágítás, hideg-meleg víz.

Szobaárak már 3 koronáért. Figyelmes előzékeny kiszolgálás.

GSOKROK, KOSZORUK

Alapított 1881.

kerti és egyéb díszítések a legzsebb kivitelben, mérsékelt árakon készíttetnek. **KMOSKÓ MIHÁLY** virágkereskedése Budapest, VI., Eötvös-utca 6. szám. Növénytelep és kertészet Budapest, I., Budafoki-ut 45. szám. Telefon 99-72 sz.

NEM BÉRLI

a részleltetés leple alatt, hanem azonnal Ön a

ZONGORA

10 frtos havi részleltetés mellett, de csak ha

REMÉNYI MIHÁLY

a Magyar Királyi Zenakadémia szállítójanal veszi azt meg.

Budapest, VI., Király-u. 58.

Telefon 87-84. Telefon 87-84.

Kérjen „Ariegyzéket” és „Prospektust”.

A sárospataki malomkö-gyár egylet

ajánlja kitünő hirtvü sárospataki kovamalomköveit.

Megrendelések elfogadjatnak: A sárospataki kovamalomkö-gyárban Sárospatakon. (Posta- és vasuti állomás.) Ugyan-onnan árjegyzék ingyen és bérmentve kapható. Mint-og-nyagon sőt más osz-lyebb értékű malomkö is sár-apatki neven kerül forgalomba, előszer-ve vagy közvetlenül a gyár-ban, vagy megbízható ékektől tenni a meg-rendeléseket, külföldön kiemeltetve, hogy kovamalomköveink „Sárospataki kovamalomkö-gyár”, illetve „Sárospataki malomkö-gyár egylet” jelzéssel vannak ellátva.

SZÍNHÁZAK.

Vasárnap, 1911. november 5-én.

AI. KIR. OPERAHÁZ.

Parasztbecsület.

Melodrama 1 felv. Zenejét szerz: Mascagni P. Szöveg írták Targioni Tosetti és M. naci. Fordította: Rado Antal.

Személyek:
Santozza H. Selbeck
Lotti H. duno
Tarlódu Herold V.
Alto Varadi S.
Lucia N. Vaout V.

Ezt követi?

Bajazzók.

Dráma 2 felv. Szövegét és zenéjét írta: Leoncavallo R. Ford. Rado Antal.

Személyek:
Nedda M. Szoyer I.
Tonio Dalnoky
Cario Herold V.
Beppe Kertész

Kezdetre 7 órakor.

UJANTA SZÍNHÁZ.

Változó műsorszámok helyett

A fehér ember utja.

Írta: Dr. Gáspár Ferencz

Kezdetre 7/4 órakor.

Este rendez helyett

A francia forradalom

Kezdetre 7/8 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Hit és haza.

Színműve írták: Schönhen Károly.

Személyek:
O. g. Kott Herold V.
Ruf. Kristóf Varsányi I.
Rott Péter Körmendi
Sandberger Szerényi
Engl. Tajóczy
Csontos Csontos
Földes Vendrey
Frikó Bardi
Suzsán Gyöz
Wof. Tany
Dobos Stella
Sandbergerné G. Kertész E.
Kati Maray M.
Rottné anyja R. niszyné
Veréb Kemény

Kezdetre 8 órakor.

Este rendez helyett

Papa.

Vígjáték 3 felvonásban. Írták: Fiers os Caillavet.

Személyek:
Larzac gróf G. h.
Gourina G. Kertész E.
Gourin Csontos
Charneuil Tany
Thoury de Melcourtné Pally R.
J. cas o abbé Szerényi
Aubrin Vendrey
Jeanne Moinar A.
Verviers Sarkadi
Lucy Varza A.
Jeaninne Margitay A.
Csandórmester Bardi
Higorre G. öz.
P. erre Kemény

Kezdetre 7/8 órakor.

ÁGYTOLLAK, „MARABU“ HOZ

VII., Károly-körut 7. Ágytoll-gőztisztítás. (Telefon 71-25.)
A háztól való el- és visszaszállítás még aznap díjtalanul eszközöltetik.

PALACE ÉTTEREM = és KÁVÉHÁZ
CAFE RESTAURANT, Rákóczi-ut 43.

Estéknként tolnai Korodi Gyula muzeikál.	Palace soupe személyenként 3 korona.
--	--

Szőrme Plaidok
divatkülönlegességek vállkendők és utitáskák
nagy választékban.
KUNZ-ÁRUHÁZ
Budapest, V., Deák Ferencz-utca és Bécsi-utca sarok.

A Harris-bazár új épületebe való áthelyezés miatt
Sport-Szickeinket
mélyen leszállított áron árulsuk:
Weinberger és Fodor
áruház
BUDAPEST
IV., Városház-tér 2. sz. (magas földszint)

FOLIES CAPRICE
Téli helyisége: Révay-utca 13. szám.
Igazgató: Keleti Henrik. Főrendező: Rott Sándor.
Telefon: 14-22. Előadás kezdete 7/9 órakor.

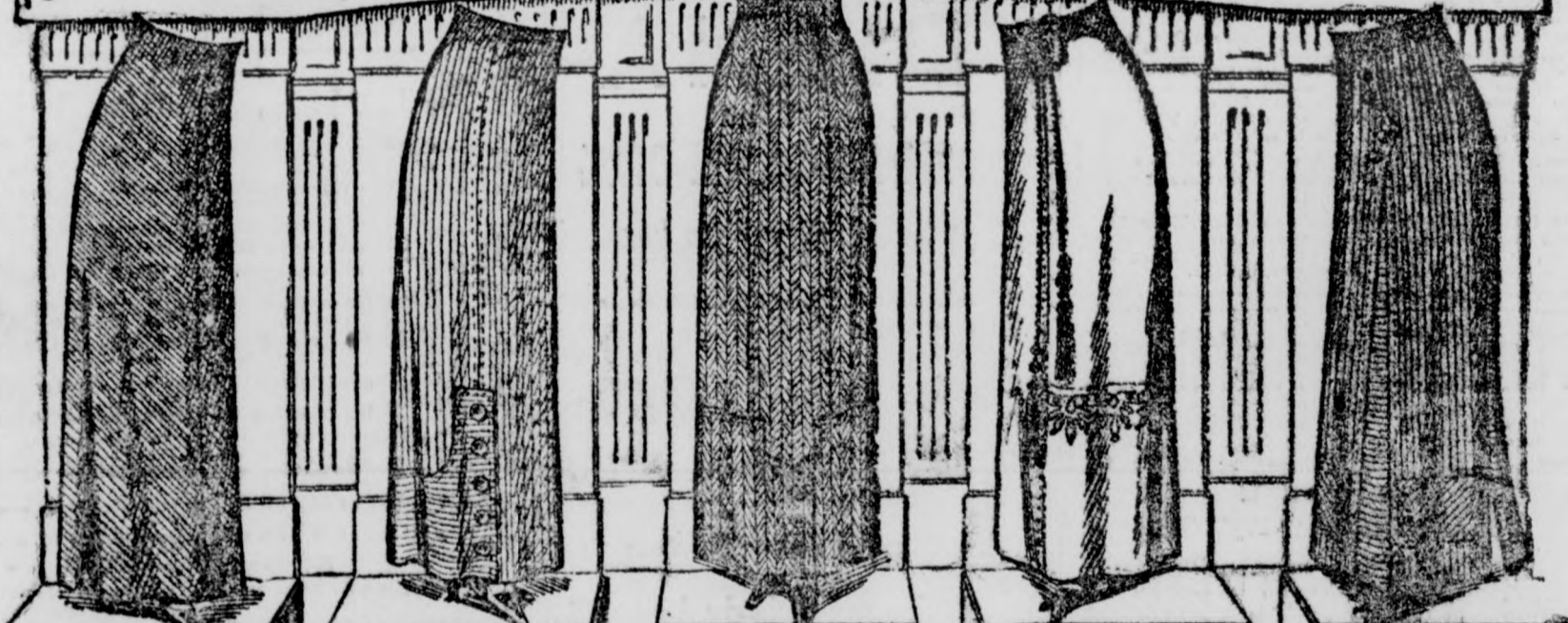
A kontinensen először: Dick and Dorothy Trio
a világ legjobb ének- és táncszámja.
Továbbá:
A KAPU ALATT
és **Der Tugendwächter**
bohózatok.

Jegyek elővételben kaphatók: Folies Caprice Révay-utca 13. d. e. 9-12 óráig és d. u. 5-8 óráig, Hírsho nagytársaságé Andrássy-ut 19. és Széchenyi nagytársaságé Rákóczi-ut 1. 12 óra után az 1-86 címletű „Casino de Parisban” keljessen új műsor a világ legjobb tánc-attrakcióinak fellépésével

Vegye kérem tudomásul,
hogy Budapesten újabb mintája keretekből nálam van a legnagyobb választék és a legelőnyösebb beszerzés
Sinayberger Béla
műkereskedése
Budapest, Király-utca 51.
a Terézvárosi templommal szemben.
Mindennemű keretezés. Művészeti fényképek
Műlapok nagy választékban. Telefon 13-58.

Késpótló, vagy részletfizetésre legelőnyösebben
Butor EHRENTREU és FUCHS
testvérekkel
Budapest, VI., Teréz-körut 8.
Képes aranyéremmel ingyen Telefon 68-69

SZOKNYA-UJDONSÁGOK

5. SCHLAGER korona. Legújabb divatos trousseur alj elcsendő szikkes szabásban, minden alaknak kiválóan jól illik. Angol mintájú, n. díszített félposztóból szürke, oliv és barnában vagy szolid és szép mintájú kontúrművekből szürke és oliv színben 7 korona.	7. WIEN. korona. Legújabb divatos trousseur alj elcsendő szikkes szabásban, minden alaknak kiválóan jól illik. Angol mintájú, n. díszített félposztóból szürke, oliv és barnában vagy szolid és szép mintájú kontúrművekből szürke és oliv színben 7 korona.	8. BERLIN korona. Fest és egészen új divasi berlini modell. Szabása remek, átformolt volna, mely által rendkívül letiszt mindenkinél. Szikkes kockás vagy csíkosan mintázott férfi szövettel, szürke, barna, oliv, vagy praktikus félposztóból, fekete, sötétkék és barnában 8.- korona.	10. LONDON korona. Ezen elcsendő szép aljnal a jó szabás a legelőnyösebb kivétel párosul. A valódi finom hímzéssel díszített, a szikkes kockás selyem hajtosszór emeli az alj eleganciáját. — Finoman mintázott szürke divatos szövettel vagy gyapjesevvelből fekete, legelőnyösebb barna és szürkékben 10 korona.	12. PARIS. korona. A divat terén valóban egész új irányt képvisel az új ujdonság, melynek elcsendő szép szabása és fazonja a legelőnyösebb kivétel. Ideális hálóját is kiegészíti. Oldalt hűsített, saját kelimájából beültetett és szépen voltanak elcsített fazonja elcsendő hűsített fel az alj hármasaját. Legelőnyösebb mintázott csíkosított szövettel barna szürke oliv és drap vagy kockás divatszővelekből ugyane színben 12.- korona.
--	---	---	---	--

Zár Schossen abrik, Bécs, XV., Neulerchenfelderstrasse 2.
Kérem az alábbi címre egy újat küldeni _____ korona arban a újvettem. A szövet minősége és színe _____ külön megjelölés.
Minták: Sz. sz. _____ cm. a; hossza e 0. _____ cm.
Mj hossza olda t _____ cm. a; hossza hátul _____ cm. Csipő (18 cm. a szűltől mérve) _____ cm. Nev: _____ Lakhely: _____
Mégye, utca vagy utolsó posta: _____

Rendelésnél pontos előírást kérünk. Cím, méret és színt illetően praktikus a rendezés helyi felhatalmazás. Legelőnyösebb választék a legelőnyösebb kivételben Bécs, XV., Neulerchenfelderstrasse 2. Minden új megjelölés, magyar nyelvű katalógusunkban van ösztelvény, mely kívánata ingyen és díjmentesen küldetik.

SZINHÁZAK.

Vasárnap, 1911. november 5-én.

KIRALY SZINHÁZ.

Délután mérsékelt belváros.

Luxemburg grófja.

Operett 3 felvonásban. Irtá: Lehar Ferencz.

Személyek:

Luxemburg grófja Király E.
Bazil herceg Rátka
Staza grófné Erdei B.
Brissard Armand Kovács
Vermont Juliette Soos M.
Didier Angela Kormos I.
Mencsikoff Szegej Sáfány
Pavlovics Pavai Tóth

Kezdeté 3 órakor.

Este rendez helyárrakkal.

A kis gróf.

Operett 3 felvonásban. Irtá: Martos Ferencz. Zenejét szer-zette: dr. Rényi Aladár.

Személyek:

Aródi Guidó gróf Szirmai
László, fia Király
Howard Dorothy Lonczay A.
Köszai Fedák S.
Csibrákné Gerő I.
Zapolya, igazgató Rátka
Kálmán, önkéntes Simai
Hozsonyi, riportier Balázs
Schwarz, bankhiv. Dévényi
Hatos, színész Németh
Egressi, színész Latabár

Kezdeté 1/3 órakor.

VARSZINHÁZ.

Nincs előadás.

ROYAL-ORFEUM.

VII., Erzsébet-körút 31.
Telefon 110-22.

Ma vasárnap, november 5-én két előadás.

Délután 3/4 órakor mérsékelt helyáru nagy családi előadás fellép: Grete, a csodaorángutang és az összes novemberi új attrakciók Este 8 órakor novemberi fejedelmi műsor.

Grete, a csodaorángutang és unokahuga Singha. Tchin-Maa és a szent csunguzok, kínai boszorkánymesterek. La Mare Trio excentrikusok. Cooke & 2 Botherts először a kontinensen. 4 English Rings angol szépségek. Babjáték Farkas Imre zenés idillje. Duffa pofon. Mörtez Zsigmond új darabja. Erdei-lak a párisi Grand Guignol szenzációs darabja. K. Solti Hermin új Zerkowitz és Weiner dalokkal. Jenny Lilian The girl in the waves. Anna Ferrera Deutsche Disense. — Virág Jenő mint Bloch az apas. A két róka, Zerkowitz nagyszerű operettje. The van Syll. La serenata és a többi új attrakció.

A télikerthben Royal-Cabaret Belépődij 1 óráig 1 korona, 1 óra után nincs belépődij. Kukó Vince és zenekara. Bal-mabille. Keringő verseny. Tánc hajnalig. A legvidámabb budapesti hely.

Minden ünnep, vasárnap és csütörtökön délután 3/4 órakor mérsékelt helyáru nagy családi előadás, fellép: Grete, a csodaorángutang és a novemberi új összes attrakciók.

ROYAL-ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÚT 31
110-22 : TELEFON : 110-22

Ma vasárnap, november 5-én két előadás: délután 3/4 órakor mérsékelt helyáru nagy családi előadás. Fellép: Grete, a csodaorángutang és az összes novemberi új attrakciók.

Este 8 órakor a novemberi fejedelmi műsor.

Grete a csodaorángutang és unokahuga!

Tchin-Maa és a szent csunguzok, kínai boszorkánymesterek.

La Mare Trio excentrikusok. Cooke & 2 Botherts először a kontinensen. 4 English Rings angol szépségek. Babjáték Farkas Imre zenés idillje. Duffa pofon. Mörtez Zsigmond új darabja. Erdei-lak a párisi Grand Guignol szenzációs darabja. K. Solti Hermin új Zerkowitz és Weiner dalokkal. Jenny Lilian The girl in the waves. Anna Ferrera Deutsche Disense. — Virág Jenő, mint Bloch, az apas. A két róka, Zerkowitz nagyszerű operettje. The van Syll. La serenata és a többi új attrakció.

A télikerthben Royalcabaret, belépődij 1 óráig 1 korona, 1 óra után nincs belépődij. Kukó Vince és zenekara hajnalig muzsikál. Bal Mabille. Keringőverseny.

Minden ünnepnap, vasárnap és csütörtökön délután 3/4 órakor mérsékelt helyáru nagy családi előadás, fellép GRETE, a csodaorángutang és a novemberi összes új attrakciók.

Deli Café Restaurant Corsó

Délután Quartett zene

Elsőrangú Esti cigányzene

Színház után friss vacsora

4 korona Souper

Polgári árak!

Separék kisebb és nagyobb bál helyiségek, házonkívüli megrendeléseket, úgy mint eddig, a legpontosabban eszközöltetnek.

Deli

Legolcsóbb középszárak.

Farkashazi és Bíró zongoratermei

Váci-körút 12. szám.

Kényelmes részletfűtés, niatt megnyitlak.

Az ifjuság

az öregség szülője!

Ez a mondat, amilyen képtelennek is hangzik első tekintetre, olyan érthetővé válik, ha figyelembe vesszük, hogy a létért való küzdelem mostani nehéz napjaiban, kizárólag csak a fiatalos erő, a test frissessége és az inak ruganyosságával vagyunk képesek minden követelménynek megfelelni.

Az életküzdélem mindeme tulajdonságait egyetlen csodaszor foglalja magában:

ERÉNYI-féle

DIANA

sósborsszesz.

Ha testünket esténként lefekvés előtt és minden reggel a napimunka megkezdése előtt „DIANA”-sósborsszesz-mel bedörzsöljük, ruganyosságra és ki-mondhatatlan kellemes érzésre teszünk szert, mely a munkához erélyt és életkedvet kölcsönöz.

Tegyen mindenki kísérletet, mely bár, kinek könnyen módjában áll, hiszen a

DIANA-sósborsszesz

az egész országban kapható

és olyan olcsó, hogy ilyen kísérletet bárki megengedhet magának.

Erényi Béla

gyógyszerész

Budapest, Rápoly-körút 5.

(Postán legkevesebb 6 üveg szállítható utánvétel mellett).

Minden üvegnek plombálva kell lenni.

Egy üveg Diana-sósborsszesz.	Egy nagy üveg Diana-sósborsszesz.	Egy legn. üveg Diana-sósborsszesz.
44	1.10	2.20
fillér.	korona.	korona.

MEGNYILT

Simplon szálloda

Budapest, VIII., Kenyérmező-u. 4. Rákóczy-ut és Kenyérmező-utca sarok.

A Keleti pályaudvar közelében. Villamos megállóhely. Telefon.

Tulajdonos:
Zsoldos Mátyás

75. szoba. Modern, kényelmes berendezés, központi fűtés, villanyvilágítás, fürdők. :: Szoba-árak 3 korona 20 fillértől.

Gazdasszonyok és gazdák

ha sok tojást akarnak hozassanak,

Vajda-féle tojóport.

Biztos és eredménydus hatás. Doboz 1 K. Uradalmak részére 1 kg. 10 K franco szállítással. — Szétküldi:

Főhercegi udvari gyógyszertár

Alcsut.

Az En Ujságom

előfizetési árak

negyedévre 2.50, félévre 5.—, egész évre 10.— kor Singer és Wolfner, Andrassy-ut 10. szám.

Tokaji bortermelők Társ. R.-T. Tokaj.

Elnök: Herczeg Windischgraetz Lajos.

Minden asztal vagy háztartás hiányos Magyarország kincse, a felséges tokaji bor nélkül.

ÜNNEPI ALKALMAKRA

ajánljuk próbaküldemény vagy ajándék gyanánt:

5 kg.-os bérmentes postakosarak

3 palack 0.5 lit. 1904. évi zamatos szamorodni és	—
1 : 0.5 lit. 1904. évi 3 putonos aszu és	K 12.—
1 : 0.5 lit. 1901. évi kiváló szamorodni, együtt.	K 7.40
3 palack 0.7 lit. 1901. évi kiváló szamorodni	K 14.25
3 palack 0.5 lit. 1905. évi 3 putonos édes aszu,	—

Bérmentes vasuti ládák:

10 palack 0.5 lit. 1907. évi tokaji finom pecsénye bor (hercegi töltés)	— és
10 palack 0.5 lit. 1901. évi kiváló tokaji szamorodni bor	együttessen 32.— K

vagy

5 palack 0.25 lit. 1902. évi 2 putt. édes tokaji aszu és	— és
5 : 0.25 " 1904. " 3 " kövér " " és	— és
5 : 0.25 " 1901. " 4 " " " " " és	— és
5 : 0.25 " 1889. " 4 " néhez gyógygy., együttessen	51.— K

Bérmentes vasuti hordók:

60 liter 1908. évi tokaji asztali bor	—	K 80.—
60 " 1907. " zamatos pecsénye bor	—	K 72.—
60 " 1904. " kiváló szamorodni bor	—	K 90.—

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.
:(Főpostával szemben):

SZÍNHÁZAK.

Vasárnap, 1911. november 5-én.

Szörösi Városligeti Színház

Délután mérsékelt helyretek

Az ártatlan Zsuzsi.

Operette 3 felvonásban. Írták: Antoni Mars és D'Esvallière. Zenéjét szerzelte: Gilbert, Fordította: Merai Adolt.

Kezdeté 1/2 4 órákor.

Este rendez keivárakkal.

Szép Heléna.

Operette 3 felvonásban. Zenéjét szerzelte: Offenbach.

Személyek:

Helena Györfi J.
Paris Szilágyi R.
Menelaus Szabolcs
Chalchas Szörög
Agamemnon Fekete
Achilles Kellér
1. Ajax Szalay

Kezdeté 1/2 3 órákor.

APOLLO-PROJEKTÓGRAF

Végszínház-utca 1-3.
Telefon 68-39

Az idény legszenzációsabb eseménye: Egy asszony karriéréje. Színmű 3 felvonásban. Kizárólagos előadási joggal. A főszerkesztő Poldi Müller a Lustspielhaus tagja játsza. És a teljesen új felhelt műsor.

Legközelebbi műsorváltozás hétfőn, november 6-án.

Az első előadás hétköznapokon d. u. 1/2 6 órákor, vasár- és ünnepnapokon 4 órákor kezdődik.

OMNIA

A főváros legnagyobb és legdiviszebb mozgóképpalotája. Bejárat: József-körút 31. sz. Telefon 128-49

Az akaratlan fültanu dráma Nick Winter kutyája komiku és a teljesen új felhelt műsor Kezdeté délután 5 órákor, vasárnap délután 4 órákor.

ROYAL-CABARET

A Royal-Orfeum épületében
(VII. Erzsébet-körút 31. sz.)

Budapest legkiválóbb szórakozó helye. Minden éjjel 12 órákor nagy cabaret-előadás. 44 új ének és táncszíndarab. Fellépnek: **ANNY FERRERA** deutsche Disense, 4 English Rings, La Tarnolada, Lola Orleans, Janina Mirska, Van Rhy, Thea Syll, Lucia Warra, Elso Frey, Bijella, Matrai Erzsé, Erste Selbing, Szendy Angóla, Anderson, Alstrup, Donauweiblerl, Margot, Kálmán Böske, Szabó Margit, Major Mariska, Elso Waltner, Carmen Reale, Szécsi Etta, Fodor Vilma, Elekny Anny, Varady Margit, Claire Martens stb. stb. Belépés: éjfélől 1 óráig 1 korona; 1 óra után nincs belépődíj. Kukó Vince és zenekara hajnalig muzsikál. Bal-mellette. — Keringverseny. — Új nóták. — Új táncok.

MINDENKI

aki iródkában, hivatalokban, üzletekben s gyárlaban a tisztaságot, kényelmet és esztétiséget szem előtt tartja

AZ „A. B. C.”-NÉL
hygien. tisztított kölesbőrűkötőknak, portőrűknek, padlóruháknak bevezetését, nagyon olcsó köcsöndij mellett házhoz szállítva és hetenként pontosan cserélt, okvetlen megkezd.

„A. B. C.” Egyesült Fehérnemű Készítő Vállalat.
Eötvös-utca 30. szám. Telefon 46-86.
Külön osztály vendéglők részére.

A LEGJOBB KALYHÁT ÉS KANDALLÓT

SZÁLLIT CS. és K. UDV.
HEIM H. SZÁLLÍTÓ
Budapest, Thonell-udvar.
Különlegességek, családi házak, iskolák, kaszárnyák, irodák stb. részére. Százegernél több van beülo használalában.
Valódi csak ezzel a védjeggyel.
MEIDINGER-OFEN
H. HEIM
Prospektust és költésigvetést ingyen és bérmentve.
Eredőiben kaphatók csak fenti helyen V. Bécs, I. Schwarzenbergstrasse 8.

Városmajor szanatórium és vizgyógyintézet

Budapest, Városmajor-utca 74. szám.
Telefon 88-89.
A Kis Szábhely lankás hegyoldalon, örégi arany park közepén, remek kilátással a Dunai hegységre. Özönlás levezető. Budapest lecsapódásos területén. Harmadik, kétnyelvűvel berendezett szoba, kősz és társalgó-helyiségek, előkelő és meleg családi otthon. Nagy vizgyógyintézet. A vizgyógykezelés összes eljárásai. Szénasavas, sós, mór, fenyő, villamos és fényfürdők. A szanatóriumban rendelkezik: **omestószervek betegségei, anyagcsere betegségei, cukorbetegség, máj-, epköbajok, vesebajok, neurasthenia, hátságinsorvadás, oltás, soványító- és hízalókurák, csontritkulás.** — Igazgató-főorvos: **csornyefalvi dr. Kozmutza Béla.** — Felvétel a szanatóriumban egész nap. 110.

Prizmás rendszerű 60erz stb., színházi, tábori, vadászati

Látcsövek

havi lefizetésre.

Képes látcsőárjegyzék ingyen és bérmentve.

Aufrecht és Goldschmied utóda

ELEK ÉS TÁRSA R.-T.

BUDAPEST, VI., Károly-körút 10.

Valódi csak a „Horgonyval”

Az új érdekes építészokrény-könyvecske kíváncsra bérmentve beküldetik.

Horgony-Köépitőszekrények,

Horgony-Hidépítőszekrények

már több mint harmincz év óta minden világrészben mint a gyermekek kedvenc játéka ismeretesek; minden nyelven zengett már dicséretük szülőktől, tanítóktól és nevelőktől, valamint a kis építészektől is.

Richter F. Ad. és Tsa
kir. udv. és kam. szállítók
BÉCS, I., Operngasse 16.
Gyár és iroda:
XIII/1, Eitelberggasse 6-14.

A gyermekek kedvenc játéka. 20 20

A hajhullás leggyakoribb oka a fejbőr korpázása. A korpá képződését kell tehát megakadályozni. Akinek pedig már korpás a fejbőre, azalapon kell azt töle megfeszíteni. Mindket célra a legjobbnak bizonyult szer a

Petrol Egger

Aki ezen hajszeszt használja, annak fejkorpája nem lesz és így nem is fog soha hullani a haja.

Egy üveg ára 2 K 40 f.
A Dr. EGGER-féle zamatós

EGLEO FOGPÉP

használatá kellemes, hatása jó, tartós, a fogakat rövidesen csillogó fehérré teszi.
Egy eredeti nagy tubus ára 70 fillér.
Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.
Készít: Dr. Egger Lao és Egger J. laboratoriuma
Budapest, VI., Révny-utca 12.

SZÉN, KOKSZ nagyban és kicsinyben

SALAMON JAKAB és T^a cégénél Budapest,
V., Erzsébet-tér 5. szám.

TELEFONSZÁMOK: 73-96, 73-97, 73-98, 73-99.

Heti műsor:

November hó	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Várszínház	Vigszínház	Magyar Színház	Király Színház	Fővárosi Városligeti Színház	Uránia	Hangversenyek
6 Hétfő	Sze tivánóji álom	Varázsfuvola	—	Papa	Az élő halott	A kis gróf	Szép Heléna	Párisi asszony	Wilhelmus Drumer Royal (H)
7 Kedd	A sz. relem gyermeke	A hegyek alján	—	Az őrnagy ur	A Princ	A kis gróf	Szép Heléna	Razzia	—
8 Szerda	A jó barátok	—	A szerelem gyermeke	Papa	Az élő halott	A kis gróf	Szép Heléna	Razzia	Filharmonikusok Vigadó (B)
9 Csütörtök	A sz. relem gyermeke	Pillangó kisasszony	—	Papa	Sárga liliom	A kis gróf	A vasgyáros	Razzia	Sovcik négyes Royal (M)
10 Péntek	Flirt	A Walkür	Drághy Éva esküje	Taifun	Az élő halott	A kis gróf	Az Ártatlan Zsuzsi	Razzia	Wiener-Thonkünstler Vigadó (H)
11 Szombat	A szerelem gyermeke	C. rmea	—	Bihari Ákos klasszikus előadása Papa	A Princ	A kis gróf	Szép Heléna	Az orosz sz. sz. művészeti a. omia előadása.	Wiener-Thonkünstler Vigadó (H) Friedm-un J. Royal (R)
12 Vasárnap	Délután: A boszorkány Este: A szerelem gyermeke	Sába királynője	—	Az ordóg Papa	A kis lord Az élő halott	Cziganyseretom A kis gróf	Szép Heléna	—	—

29. magyar kir. szab. osztálysorsjáték
110.000 sorsjegy. — 55 000 nyeremény.
Főnyeremény legszerencsésebb esetben

Egy millió korona.

A „EGYETÉRTÉS” t. olvasói részére a következő számokat féltettük. A számok mellett álló nevek megkönyítik a választást.

Abrahám	41569	Adél	11493
Adolf	52961	Anna	78209
András	68255	Aranka	2008
Antal	35161	Berta	64871
Armin	75051	Boris	23860
Árpád	100771	Dóri	9046
Bálint	51437	Ella	59042
Béla	32839	Etel	17400
Dávid	36095	Frida	8336
Dezso	11221	Helén	22203
Ede	65243	Hermin	63302
Elemér	7116	Ida	22744
Perencz	32828	Ilona	51454
Frigyos	50874	Janka	7514
György	13728	Jolán	41533
Gyula	3768	Józsa	12616
Henrik	20699	Julska	60194
Imre	34065	Katica	100716
János	63103	Laura	17348
Jenő	48308	Lenke	20691
Kálmán	74538	Lujza	45087
Károly	11576	Magda	3420
Lajos	8433	Malvin	12856
László	4904	Margit	34076
Lipót	39050	Mariska	50033
Mihály	66424	Netti	23224
Miksa	51791	Olga	6236
Miklós	2406	Paula	100712
Oszkár	27034	Piroska	12614
Ottó	38511	Regina	4248
Pál	4664	Róza	63065
Péter	33293	Stefánia	36082
Salamon	51784	Teréz	8693
Tivadar	5508	Vilma	75062
Vilmos	27072	Zsófi	23204
Zsigmond	8092	Zsuzsi	8896

Csak rögtön megrendelés esetén biztosíthatjuk Önnek a választott számot mert tudvalevő dolog, hogy annál a rendkívül sok nyereménynél, melyeket évről-évre kifizetünk, állandó vevőink közül mindenki okvetlenül sorra kerül és ezért szerencsesorsjegyeink nagyon keresettek.

Az I. osztály huzása már
1911. november 16. és 17. lesz.

A sorsjegyek árai:

Egész	Fél	Nejved	Nyolcad
12 kor.	6 kor.	3 kor.	1.50 kor.

Kérjük kivágni.

Megrendelő-jegy. E. E.
tek. DÖRGE FRIGYES bankháza
Kossuth Lajos-u. 4. BUDAPEST

Sziveskedjék aszámu 1/1, 1/2, 1/4,
1/8 sorsjegyet a 29-ik sorsjáték I-ső
osztályához utárvétellel beküldeni.

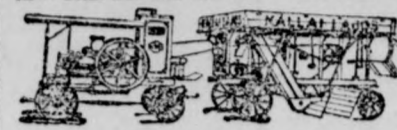
Név:
Pontos cím:

Elsőrendű Singer- varró-gépeket

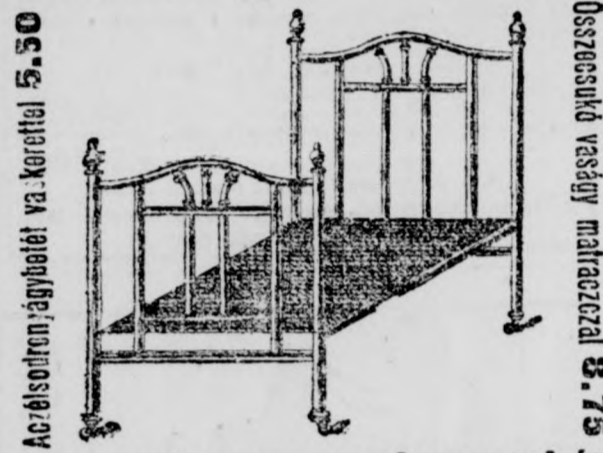
nagybani árban és minden árfel-
emelés nélküli ha-
vi 8 és 10 K rősz-
letre szállítunk
é evi jótállas-
sal és vidékre
is bárholva
Láng Jakab és fia
varrógép-nagykereskedők
Budapest, József-körút 41.
Fióküzletek: Baross-tér 4. sz. és
Budán: Margit-körút 6. Képes
árjegyzék ingyen és bérmentve.

„A köztudatba ment át”, :: hogy csakis **KALLAI LAJOS motorgyára**

Budapest, VI., Gyár-utca 28.
szállítja teljes jótállás mellett
a leghírevesebb motorcsepió-
készleteket.
Saját érdekében kérjen minden gazda dísz-főírlapot, melyet ingyen és b. rmeníve küld a gyár!
Fontos figyelmeztetés! Kallai Lajos hírneves motorgyára nem té-
vesztendő össze más Kallai nevű gégekkel.

Rézágy 32 frt

Acélsodronjagybetét val. kerettel 5.50
Összesük vaságy máhhozval 8.75
A itt bemutatott vaságy sodronnyal és
rézdiszítéssel bármely
szinre emailirozva 16 frt.
Mindennemű vas- és rézbutort legolcsóbban szállít
NÉMETH fémbutorgyára,
V., Kohary-u. 19a.

Központi fűtések

alacsony nyomán gőz- és melegvízfűtés. Szellőző
berendezések. Központi melegvízkészítő telepek.
Szárító telepek mindentelje ipari célokra.

Ere-
deti **Meidinger-kályhák**
Meidinger töltő-, szellőztető- és
szabályozó kályhák és kalorizerek.
Folytonégő
(Dauerbrand)
kályhák
Eisler és Vértés
Meidinger-kályhák gyára és köz-
ponti fűtések berendezési vállalata
Budapest, VI., Andrassy-ut 41.

Finom uri fehérneműek
legmodernebb kivitelben

SÓS BERNÁT

uridivat cégégnél
VI., Budapest, Andrassy-ut 50. sz.

Jaeger-féle

**EREDETI
ALSÓRUHA**

a legrégibb és a legjobban
bevált. Egyedüli gyárakok:
W. BEMBER SÖHNE,
Bregenz.

Képes árjegyzék ingyen.
Gyári raklár nagyban:
MÉN, I., Kálmarút Nr. 8.

A gyári jegyre és aláírásra ügyelni tessék!
W. BEMBER SÖHNE. Aláírás: Prof. Dr. G. Jäger.

Mindennemű férfi és női

NEMI BETEGSÉGEK

ugyszintén vér-, bőr-, idegbajok, bujakór
(síphilis) és férfigyöngöcsög (impotentia)
alapos gyógyítására legjobban ajánljuk

Dr. KAJDACS

rendelő intézetét
BUDAPEST, VIII., József-körút 2. sz.

Rendel 10 órától 4-ig és este 7-8-ig. Levél útján is bi-
tos gyógyulást találunk azok, kik személyesen
meg nem jelenhetnek vagy távol a fővárostól
lagnak. Gyógyszerek utasítással kívánatra küldetnek.

ÉVŐESZKÖZÖK

EZÜSTBŐL ÉS ALPACCA EZÜSTBŐL,
DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
A LEGELŐNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN EKSZERTELEPÉSI

BUDAPEST, VII. Erzsébet-körút 29. sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDÍTOK.
ARJEGYZÉK 2000 PÁRRAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

KISS
SZERENCSEJE
NAGY

Hogy hívják?

Kossuth Lajos-utca

13.

A sok nagy nyeremény

melyet t. vevőinknek az utolsó hetekben szerencsés bankházunk kifizetett, ismét tanuskodik arról, hogy mily előnyös, ha osztálysorsjegyeket **KISS-nél** vásárolunk, mert

KISS szerencsésége NAGY!

A legközelebb kezdődő XXIX sorsjáték I. osztályához különös gonddal válogattuk össze az alábbi szerencse sorsjegyeket. Neve mellett mindenképp megtalálja azt a sorsjegyet, melyet a sors neki szánt, hogy boldogságát megvalósíthassa. Rendelje meg a neve mellett álló sorsjegyet azonnal!

Kiss Károly és Társa

bankházában, Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 13. és Önnek szerencsésége lesz, mert

KISS SZERENCSEJE NAGY!

Ábrahám 39486	Béla 22190	Eleázár 60136	Giza 8543	Jónás 32063	Ludvig 27997	Orbán 92338	Szidonia 27999
Ádám 31977	Beatrix 90812	Elemér 4214	Gizella 94945	Józsa 46925	Lujza 91506	Oszkár 22435	Szigfried 2340
Adél 91100	Bencze 38033	Eleonóra 8149	Gusztáv 93197	József 21385	Lukács 93394	Othello 90527	Szilárd 75010
Adolf 39421	Benedek 16601	Élías 22166	György 93864	Judith 54799	Lukrécia 90793	Ottó 32009	Taszió 46933
Adorján 51202	Benjámín 13239	Ella 51175	Györgyik. 67680	Julia 39440	Magda 99529	Ottokár 38377	Tekla 37780
Adrián 39551	Benő 13615	Elvira 13370	Győző 68818	Julián 92495	Magdolna 64240	Ödön 78249	Teofil 22431
Adrienne 67697	Bernát 93655	Elza 39499	Gyula 27392	Juliska 79170	Malvin 27351	Órzi 91345	Teodor 8391
Agnes 48184	Berta 8321	Emánuel 48166	Gyuri 60121	Jusztina 39731	Manó 8531	Pál 22163	Teresi 27102
Agost 21384	Bertold 90843	Emil 45177	Hajnalka 21874	Jutka 8237	Marcel 92317	Paula 78297	Teréz 20070
Agoston 39759	Blanka 9805	Emilia 100837	Hedvig 27143	Kálmán 51348	Margit 92310	Paulin 64242	Terka 93666
Ákos 78269	Bódog 94924	Emma 51493	Heléna 34395	Kamil 18302	Mária 21359	Pepi 41582	Tibor 50451
Aladár 94242	Bogdán 100956	Endre 813	Henrik 27116	Karolin 92345	Mariska 20374	Péter 22234	Tihamér 92585
Alajos 54747	Boldizsár 79169	Erna 63465	Hermann 78308	Károly 92482	Márk 17026	Piroska 22247	Tivadar 22299
Albán 91910	Bonifác 22276	Ernesztin 100318	Hilda 53390	Katalin 22236	Márkus 48148	Pista 13611	Tóbiás 22217
Albert 60125	Borbála 32457	Ernő 23137	Hubert 68901	Katicza 8164	Mária 27988	Pongrác 48185	Tódor 60131
Albin 21059	Boriska 21520	Ervin 53389	Hugó 50342	Kázmér 17040	Martin 73254	Rachel 8236	Ulrik 50550
Albrecht 51500	Böske 91532	Erzsébet 23114	Humbert 8161	Kelmen 67333	Márton 39584	Rafaol 41594	Urban 79139
Alfonz 13685	Brigitta 5218	Eszter 74143	Hermína 21955	Keresztély 22974	Máté 90825	Regina 22415	Valentin 72302
Alfréd 24760	Camilla 8528	Etel 39335	Ida 27182	Klára 7495	Mátild 54753	René 79186	Valér 90328
Alice 21857	Carolina 22205	Éva 60088	Ida 78266	Klotild 54770	Mátyás 22429	Rezső 37791	Valéria 66063
Amália 23136	Cecilia 90658	Eszaiás 34299	Ignác 79331	Kolozs 65961	Melánia 27184	Richard 60112	Vazul 21597
Ambrus 79116	Cézár 13164	Fábián 13659	Ilka 13259	Konrad 12063	Melinda 8290	Róbert 8242	Venczel 78228
Andor 48128	Constant. 21066	Fáni 60077	Illés 3293	Kornél 22187	Menyhért 93669	Róland 92491	Vendel 8353
András 20572	Córa 92596	Farkas 22968	Ilma 67338	Kornélia 4626	Miczi 9301	Román 54749	Verona 22303
Anna 22954	Cornélia 48162	Feliczia 22304	Hona 23106	Kornistóf 91935	Mihály 39500	Romeó 39460	Vidor 39170
Antalka 39431	Cristian 95018	Félix 8380	Ince 24759	Krisztján 22286	Miklós 54742	Róza 41593	Viktor 54744
Apolló 49487	Dániel 91936	Ferdinánd 73364	Ince 21519	Lajos 79166	Miksa 100801	Rozália 48193	Viktória 60084
Antón 95095	David 92584	Ferenc 32053	Iren 93322	László 8388	Mór 7490	Rozina 8130	Vilma 46909
Aranka 90716	David 92584	Flóra 21957	Irmán 79192	Laura 91536	Milán 68744	Rózsika 103855	Vilmos 13255
Arisztid 91522	Dani 21983	Fodor 13631	István 4213	Lázár 90816	Móric 91514	Rudolf 93560	Vince 67620
Armin 22432	Demeter 92346	Franciska 63464	Iván 8390	Lehel 8162	Mózes 78268	Salamon 78249	Virgil 22255
Arnold 90683	Dénes 91334	Frida 60128	Izabella 13248	Lénárd 9302	Naczi 54745	Sámson 92579	Wilhelm 48160
Aron 8195	Dezso 90384	Frigyes 90610	Izidor 91525	Lenke 27192	Nándor 92305	Samu 94991	Wladimir 90727
Arpád 8384	Donáth 90319	Fülöp 68024	Izor 64620	Leó 90730	Narcisz 79142	Sándor 90530	Zakariás 67337
Arthur 21957	Dóra 31095	Gábor 39494	Izsák 8343	Leontin 75008	Natalia 32070	Sári 91994	Zádor 100844
Attila 22434	Dorotya 94228	Gábor 4208	Izsó 21054	Leonora 100861	Náthán 66921	Sarolta 8535	Zoltán 8872
Augusta 4424	Döme 51209	Gáspár 27118	Jakab 48137	Leopold 73400	Nelli 37463	Sebestyén 78306	Zsni 92311
Aurél 39491	Dömötör 46002	Gedeon 13369	Janka 95003	Lidia 46777	Nesztli 95021	Simon 13615	Zsigmond 90646
Aurélia 94950	Edith 68010	Gergely 90347	János 4291	Lina 8390	Netti 32057	Soma 60108	Zsófia 92000
Balázs 4212	Ede 94920	Gertrud 8287	Jenő 32991	Lipót 50640	Norbort 73329	Stefánia 90412	Zsuzsana 4204
Bálint 4413	Eduard 13161	Geza 63459	Jenő 60103	Loránt 90766	Oktáviusz 8239	Szaniszló 22297	Xavér 91549
Bandi 23128	Edwin 60105	Gida 8289	Johanna 95022	Lőrinc 21982	Olga 21868	Szalvator 39473	
Barnabás 90566	Elek 13262	Gilbert 39492	Jolán 90804	Ludmilla 67607	Olivér 90794	Szerena 20191	

A szíves megrendeléseket postafordultával kérjük, hogy a kívánt számot időközben el ne adják alábbi megrendelésen, melyet legcélszerűbb egy levelező-lapra felragasztva beküldeni!

Kiss Károly és Társa

bankrésztársaság, a magy. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusítóhelye.

Központ: Kossuth Lajos-utca 13.

Fiókhely: Erzsébet-körút 32.

A XXIX. sorsjáték első osztályának húzása.

16. és 17.-én.

Kossuth Lajos-utca

13.

Tessék kívágni és címünkre beküldeni.

MEGRENDELÉS.

KISS KAROLY ÉS TARSÁ BANKHÁZA

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 13.

Szíveskedjék nekem a XXIX. sorsjáték I. osztályára a sorsjegyet, hivatalos tervet és húzás után hivatalos nyereményjegyeket küldeni.

— A sorsjegy árát: — mellékelve bélyegekben küldöm. egyidejűleg postautalványon küldöm kérem utányetelezni. (A meg nem felelő módot szíveskedjék átuzni.)

Pontos cím: Név
Lakhely, utca, házszám
Egy: Utolsó posta, megye

Az I.-es osztály sorsjegyek árai:
Nyelcad ... 1.50 K
Negyed ... 3. — K
Fél ... 6. — K
Egész ... 12. — K

KISS
SZERENCSEJE
NAGY

PARISI NAGY ÁRUHÁZ

LIFT!

ANDRÁSSY-ÚT 39.

LIFT!

E HÉTEN!

Az Ön
arcképe levelezőlapon
!! Vált-nagyságban !!

darabonként
10
fillér

Felvételi idő:
Reggel 8 órától este 8 óráig.

Legkisebb megrendelhető
mennyiség: 20 darab.

PARISI NAGY ÁRUHÁZ FÉNYKÉPÉSZETI MŰTERME: VII. EM. LIFT!

E HÉTEN!

Párisi tea

próbacsomag
16
fillér

kitűnő zamattal, legnemesebb
teák keveréke.

Valódi jamaika rum
1 liter 2 kor. 50 fill.

Jóságáért jótállunk.

PARISI NAGY ÁRUHÁZ

GSEMEGEOSZT. IV. EM. LIFT!

E HÉTEN!

Fiu-tricot-öltöny

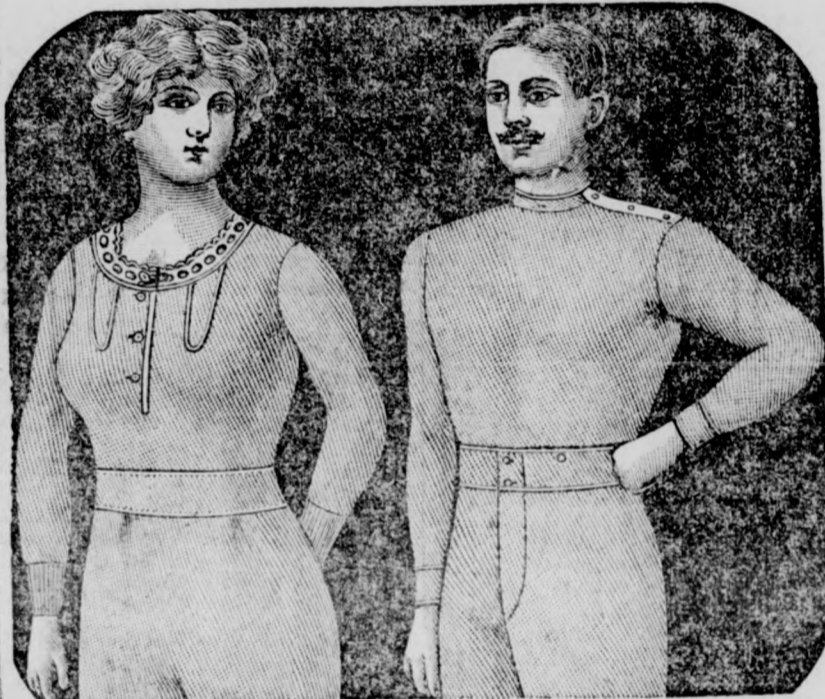

vastag tricót-szövetből,
csinos kivitelben

ára
kor.
2.90

FIU-RUHAOSZTÁLY I. EM. LIFT!

E HÉTEN!

Női tricót-ing és nadrág
Jaeger-utánezat

darabja
kor.
1.40

Férfi-tricót-ing és nadrág
Jaeger-utánezat

darabja
kor.
1.40

PARISI NAGY ÁRUHÁZ

KÖTÖTTÁRU-OSZTÁLY: FÖLDSZINT, BAL

E HÉTEN!

Leányka ruhácska

fehér, sima damaszt-barchetből,
csinos kivitelben

ára
kor.
3.90

LEÁNYKARUHAOSZT. I. EM. LIFT!

E HÉTEN!

Valódi Godyear Welt

varratu női és férfi-cipők

PARISI
NAGY
ÁRUHÁZ

párja
kor.
14.50

NŐI-FÉRFI-CIPŐK,
gombos, cugos vagy fűzős,
chevreaux, box vagy lakki,
fekete vagy barna

CIPŐ-OSZTÁLYA I. EM. LIFT!

E HÉTEN!

Falvédő szőnyeg

darabja
kor.
3.80

Rendkívül csinos keleti min-
tával. Smyrnaszerű kivitel-
ben, vastag, puha, magas,
szőves 2 méter hosszú, 1 méter
széles. Rendkívül alkalom.

PARISI NAGY ÁRUHÁZ

SZŐNYEG-OSZTÁLYA: II. EM. LIFT!

Karácsonyi nagy árjegyzék az összes létező árucikkekről ingyen és bérmentve.

ELNE FELEJTSE HOGY **BENKŐ** **BANKÓ!** **BENKŐ BERT BAZNYI**
BUDAPEST ANDRÁSSY UT 60

BUTOR készpénzért és részletré.
Nem kell banknál törleszteni és semmiféle kamat nem számítatik. Háló-, ebéd-, uti- és szalonberendezések, óriási vászárak, egyszerű és modern kivitelben.

FUCHS BODOG butornagykereskedő
Budapest, VII., Erzsébet-körút 32. Árjegyzék ingyen.

Magyar Nyugdíjbiztosító R.-Társ.
Központi igazgatóság
Budapest, VII., Erzsébet-körút 24. sz.

Biztosít bárkinek orvosi vizsgálat nélkül
aggkori nyugdíjat,
rokkantsági járadékot,
özvegyi nyugdíjat és végkielégítést
mérésélt díjtételek mellett.

Kérjen tájékoztatót! Képviseletet mindenütt koresztünk. Kérjen tájékoztatót!

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller
pótléka

egy régióknak bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvényénél, oszónál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt be vásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan eredetűveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K.-80, K.1.40 és K.2.- és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. D. Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

MÉG CSAK NÉHÁNY NAPIG! Huzás már 1911. évi december hó 14-én.
Ezen XXIX-ik magyar királyi jótékony célú államsorsjáték
főnyereménye 200.000 korona készpénzben.
Az összes nyeremények összege 475.000 korona készpénzben.
Egy sorsjegy ára négy korona.

Sorsjegyek kaphatók a magyar királyi lottójárvédeki igazgatóságnál Budapesten (Vámpalota), valamennyi posta-, adó-, vám- és só-hivatálnál, az összes vasúti állomásokon a a legtöbb dohánytözsében és váltóüzletben. — Játéktervet ingyen és bérmentve küld.

A magyar királyi Lottójárvédeki igazgatóság.

PÉNZKÖLCSÖN
sorsjegyekre, értékpapírokra és vidéki tak. pénzt. részv.

Erzsébet sorsjegyre 10.- K	Olasz v. t. sorsjegyre 50 K
Jósziv 13.-	Osztrák v. t. 55 "
Bazília 28.-	Hozai 105 "
Magyar v. t. 35.-	Könyv. jelzálog 140 "

A kölcsön apró részletekben törleszhető. — Ha sorsjegyet bárhol zálogban vannak, egy a letétjegy beküldése ellenében a kölcsönt a fenti összegre fölemeljük. — Részletfizetésre vásárolt, de még ki nem fizetett sorsjegyeket hivatalunk és rájuk fűnti kölcsönt adjuk. — A sorsjegyszámokat a zálogjegyre rávezetjük. — Olcsó kamat és azonnali elintézés.

BEIFELD BANK Budapest, Károly-körút 1
Alapítástörténet 1874.

EREDETI BENZ

Elismert legjobb gyártmány álló- és fekvőrendszerű benzinkomobiles cséplőgépezeteket teljes jótállás mellett szállítja a

BENZ
MAGYAR AUTOMOBIL ÉS MOTORGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.
Központi iroda és gyártótelep: BUDAPEST, VII. KER., ILKA-UTCA 31. SZÁM.
Telefon: 168-79. és 81-41.

Árjegyzék ingyen és bérmentve! Kérdésválasztás feltétlenül! Szakszerű kiszolgálás! Képviselet és ügynökök felvételre!

ÓRÁK, ÉKSZEREK
GRAMOFONOK = LEMEZÉK
RÉSZLETFIZETÉSRE IS!
10 évi jótállás mellett!

Magyarországon legolcsóbban kaphatók
TÓTH JÓZSEF
CHRONOMETER ÉS MUÓRÁS GYÁRI NAGYRAKTÁRÁBAN
SZEGED, Dugonics tér 11 /H.
Személyesen elismerővel. Orajavitások 5 év jótállás mellett.
KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Gummi-övszerek
legfinomabb francia gyártmány 12 drb.-ként 1.90, 2.40, 4.- és 5.- korona.

NEVERRIP eredeti gyártm., 12 db 6.- K

STERYL legfinomabb Paara gummi-hályad 6 darab 3.50 korona, 12 darab 6.50 korona.

minden eddigi gyártmányt felülmúl, kizárólag cégemnél kapható.

CAPOTTES rövid, eredeti amerikai, 12 darab 3.- koronától 5.- koronáig.

HALHÓLYAG valódi francia „Duchamps“ gyártm. 12 darab 4, 5, 6, 8 és 10 korona.

Mintagyűjtemény 12 drb legfinomabb 4 korona.

IRRIGÁTOR zománczott vagy üvegen teljesen felszerelve, 2.50, 3, 5, 6, 8 koronáig.

Suspensor (heretartó) drbjá -.50, 1.-, 1.20, 1.50, 3.- K-ig.

Has- és Sérvkötők a Gummiharisnyák legnagyobb választékban, mérték után is készíttetnek. (havibaj ellen) 6 darab betéttel darabja 5 koronától 6.50 kor.-ig.

„GLORIA-ÖV“

Neumayer Lipót
Kötészter, gummiárak és betegápolási cikkek raktára
V., Budapest, Váci-körút 2. szám.
LINOLEUM üzleteim:
VI. Váci-körút 1. (ANKERKÖZ), VII. Rákóczi-ut 8. szám.
Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Fürdőkádak
nagy, kir. szab. fűtéssel jégsekrények, főtűni és gyermekkádk kaphatók

Wieser Adolf
Váci-körút 47 Podmaniczky-utca sarok. Telefon: 91-20. 28793

HIRSCH és FRANK
Budapest-salgótarjáni gépgyár és vasöntő részv.-társulat.
Budapest VI., Aréna-ut 130. sz.

Külön osztály: téglagyári gépek. Gyárt: Falitégla és cserépsajtók, téglagyártó-és agyag megmunkáló-gépeket, legjobb és legjobban bevált szerkezetekben.

Eivállalja anyagvizsgálatok kivitelét és teljes téglagyári telepek létesítését.

Tervek és költségvetések díjtalanul. **ELSŐRANGU REFERENCIÁK.**

+ MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR +
BUDAPEST, VII. KERÜLET, RÁKÓCZI-UT 32. SZÁM, A RÓKUS-KÓRHÁZZAL SZEMBEN.

saját érdekükben felhívja az összes sérülteket, hogy az összes kulturáramokban szabadalmazott, különösen páratlan ezülszerűségű kieserélhető nyomlappal ellátott **MULTIFORME sérvkötők**ről prospektust kérjenek. Ezen

Sérvkötő a legmesszebbmenő igényeknek is megfelel **Műláb** a lehető legjobb kivitelben **Műkéz** a legizlésebb kiállításban **Műfüző**

Támgepek, egyenestartók, haskötők, gummiharisnyák stb. mérték szerint jótállás mellett készülnek.

Hygienikus különlegességek! + Képes árjegyzéket kb. 1000 ábrával, ingyen, bérmentve és dískréten küldünk.

